

BREŽICE - Politični aktiv občine bo danes povedal, kako gleda na podaljšanje samopriskupstva za šolstvo in za katere namene naj bi ga plačevali v prihodnje.

KOČEVJE - V torek so s svečano sejo občinske skupščine, podelitvijo Seškovič nagrad in otvoritvijo razstave del slikarja Klavdija Palčiča iz Trsta praznovali praznik občine Kočevje.

BREŽICE - Člani predsedstva republiške konference ZMS, med njimi tudi urednik Mladine Slavko Pregl, so se za jutri napovedali v brežiški občini. Obiskali bodo aktivne v podjetju, v šoli in krajevni skupnosti, nakar se bodo srečali še z občinskim političnim aktivom.

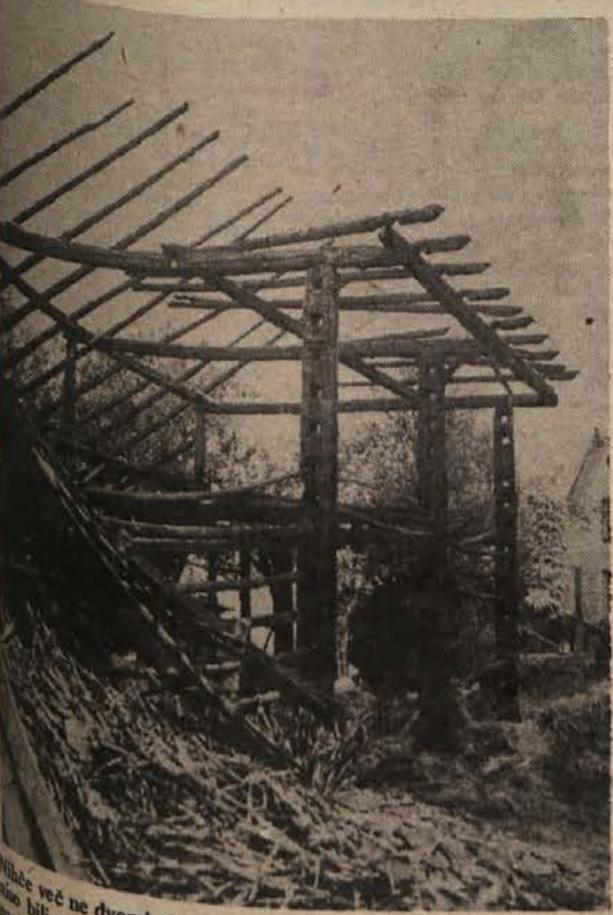
NOVO MESTO - Na večernejši volilni sindikalni konferenci so izvolili enajst delegatov za osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije. Hkrati so razpravljali tudi o dokumentih, ki bodo sprejeti na tem kongresu.

Maribor: stoletnica kmetijskega šolstva

Mariborska kmetijska šola, na kateri se je usposobilo tudi precej dolejskih kmetijskih strokovnjakov, bo od sobote, 7. oktobra, do nedelje, 15. oktobra, slavila stoletnico delovanja pod naslovom "Jubilejna proslava stoletnice kmetijskega šolstva v Mariboru". V sporedu je vrsta kmetijskih prireditev: žirnorejska razstava na Račjem dvoru, demonstracija kmetijskih strojev, republiška razstava mlečnih izdelkov, vinska trgatve, povrh pa še več strokovnih posvetovanj z različnih kmetijskih področij. V soboto, 14. oktobra, bo dan absolutov kmetijskih šol, na katerem bo med drugim spregovorila tudi dr. Aleksandra Kocnhauserjeva, predsednica Slovenskega izvršnega sveta. Obisk v Mariboru načrtujeta tudi novomeško Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov ter grška kmetijska srednja šola.

Nova slikanica

Kje sta domača junaka Paradiznik in njegova pogumna žena Klara? Ta hip sanjata o prijazni Kolati lipi v vesoljski raketni, ki avtomatično hiti na planet Mars. Kaj ju čaka v na petem življenju, ko sta letos aprila zapustila ameriške nebotičnike? Vse o tem: prihodnji teden v naši novi slikanici: **SKOK NA MARS**. Ne zamudite!

Nihče več ne dvomi, da novomeški požari v tednu požarne varnosti bodo bili podtaknjeni. Bodo požigalca dobili prej, preden bo spet naredil tako razdejanje, kakršnega vidimo na fotografiji? (Foto: M. Veselj)

POGUMNI NJIH KORAK NIKJER VEČ NE ZASTANE ... Vmes pa je njihovih in naših trideset let: tri dolga desetletja bojev za svobodo, za obnovo domovine, za njen samoupravni socializem, za razvito in vedno bolj razvijajočo se Dolenjsko. Nad 2000 ljudi se je zbralo v nedeljo dopoldne v Šentjerneju na jubilej Gorjanskega bataljona. Njegovi borci, komandanti, komandirji in komisarji so se zvrstili ob praporih mladine, tabornikov in razigrani množici iz podgorjanskih krajev. Bilo je lepo in pomembno srečanje, o katerem poročamo več na 4. strani današnje številke (Foto: T. Gošnik)

POMEMBNI SKLEPI NA SEJI CENTRALNEGA DELAVSKEGA SVETA IMV

IMV: v vrh evropskih prikoličarjev!

Z velikoserijsko proizvodnjo, uvajanjem sodobne tehnologije, s tipizacijo elementov in z lastno prodajno mrežo po vsem zahodnem tržišču zdaj IMV že vodi v prikoličarski industriji Evrope - Lani IMV 59. med 100 največjimi podjetji v Jugoslaviji, prihodnje leto: že med prvimi desetimi v državi - Plan za 1973: 160 milijard S din vredna proizvodnja

2. oktobra je bila 5. redna seja centralnega delavskega sveta Industrije motornih vozil v Novem mestu, ki bo glede prelomnega pomena tokrat sprejetih sklepov šla v zgodovino podjetja. Udeležili so se je tudi tovariši Avgust Avbar, Franc Beg, Ludvik Golob, Miran Simič, Franc Sali in Adolf Suštar, odgovorni predstavniki občinskih vodstev in medobčinskega sveta ZKS.

Predsednik CDS podjetja Anton Sepec je v uvodu poudaril, da imajo tako delo kot sklepi vodstva IMV neposreden vpliv ne le na vsa gospodarska in družbena dogajanja v Novem mestu, temveč v vsej dolejski regiji. Zato bo postala stalna praksa, da bo centralni delavski svet posej

vabil na svoje pomembnejše seje tudi vodilne predstavnike oblastnih in političnih teles v občini in pokrajini, saj glavne odločitve kolektiva ne morejo mimo njih.

Dnevni red seje CDS je bil tokrat dolg in zahteven. Najprej so pregledali poslovanje podjetja v letošnjem prvem polletju. V zelo zgoščeni obliki lahko povemo o gospodarjenju v IMV tole: že lani začrtana pot notranje stabilizacije (uvrstitve) kolektiva je pokazala letos svoje sadove in upravičenost prejšnjih odločitev. Podjetje je pravočasno usmerilo vse svoje sile v proizvodnjo prikolic, medtem ko je proizvodnjo osebnih avtomobilov moralo zaradi nesolidnih odnosov angleškega partnerja skorajda ustaviti, k čemer so pripomogle tudi za-

mrznjene cene, ob njih pa zelo povišane cene reprodukcijskega ma-

„Sposobni smo učinkovito odgovoriti na vse ukrepe konkurentov - izdelovalcev prikolic v Evropi!“, je med drugim dejal na seji CDS Jurij Levičnik, generalni direktor IMV.

teriala. Proizvodnja dostavnih vozil je bila večja, saj je dosegla že 14 vozil na dan, tudi tu pa je delo oviralo pomanjkanje raznega materiala tako iz uvoza kot od kooperantov. Kljub neštetim težavam se je celotni dohodek v IMV v prvem polletju 1972 povečal za 27 odst., dohodek za 31 odstotkov, ostanek dohodka, namenjen za sklade, pa za 23 odst. Sredstva za osebne dohodke so se povečala za 33 odst., tako da je povprečni OD večji za 28 odst.: junija je znašal 1488 din, lani v istem času pa 1158 din.

Vodje služb in vodilni strokovnjaki podjetja so nato podrobneje analizirali opravljeno delo ter nove naloge, ki so pred IMV. Vsi, z generalnim direktorjem Jurijem Levičnikom vred, so poudarili izreden pomen povečane proizvodnje prikolic, kateri prilagajajo zdaj tudi vso notranjo organizacijo. Tej nalogi so zadnje mesece v tovarni posvetili vse svoje moči in sposobnosti. Program za 1973 predvideva proizvodnjo

(Nadaljevanje na 4. strani)

TRIJE POŽARI V ENEM TEDNU: Kdo zažiga v Novem mestu?

V tednu požarne varnosti - tri ognjene bakle

Ljudje so že prestrašeni. V sedmih dneh je trikrat gorelo. V nedeljo zvečer v leseni lopi pri mlinu Jožefe Štine ob Težki vodi pri Smihelu, v petek v kozolcu Ivana Hrovata v Irči vasi in v soboto v gospodarskem posloju Milana Gregorčiča v Irči vasi. Uradni podatki suhoparno govorijo, da požare raziskujejo.

Ni treba biti posebej pogumen, pa bi lahko sprejel vsako stavo s tistim, ki bi trdil, da ne gre za požigalca. V tednu požarne varnosti - kakšna ironija! - so imeli gasilci s požari po Novem mestu več dela kot prej vse leto skupaj.

Požigalca doslej še niso prijeli. Ljudje ne morejo drugega, kot da trepetaje čakajo, kako se bo končala bitka med milico in UJV na eni in požigalcem na drugi strani. Trepetajo in upajo, da bo roka pravice hitrejša od roke, ki nosi v svojem plamenu obup, slo po uničevanju in milijone, ki zoglejijo v pepelu.

Držimo pesti, da bo pravica tokrat bolj učinkovita kot pred meseci, ko je brezvestni zlikovec v Smihelu podiral nagrobne kamne. Pred novo potezo smo: kdo bo hitrejši?

VREME

Hladen zrak iznad vzhodne Evrope je v preteklih dneh povzročil nad našimi kraji pooblačitve in ohladitve. Proti koncu tedna se bo postopoma razjasnilo in deloma otopilo.

OB TEDNU OTROKA Naši otroci

Ob toliko že povedanih in zapisanih mislih o 2. oktobru, dnevu prijateljstva med otroki vsega sveta, in tednu otroka, ki se začne s tem dnem, ne želimo, da bi te vrstice izzvenele kot visokodoneče fraze. Fraze, ki se že (pre) dolgo ponavljajo.

Otrok je začetek človekovega življenja. Tako kot narava sama terja od samice v živalskem svetu, da poskrbi za svoj zarod, tako in še bolj je naša družba obvezana skrbeti za svoj naraščaj. Dolžnost starejših ni v tem, da otroke peljemo za roke v lepšo prihodnost, da vse naredimo zanje in namesto njih, naša dolžnost je otroke dobro vzgojiti, jih usposobiti za življenje, jim pomagati na lastne noge, naučiti jih samostojno živeti, delati in ustvarjati.

Za to pa je treba še marsikaj storiti. Zadnja leta so se nekatere stvari izboljšale. To lahko trdimo za bolj prijemljivo materialno plat, ki se kaže v večjem številu vrtcev, bolj opremljenih šolah, lepših stavbah in podobnem. Žal je to le v nekaterih krajih, kjer je več posluha in bolj odprto srce za mladi rod in seveda - kjer so večje možnosti.

Vsa ledina pa še zdaleč ni zorana, če je sploh kdaj. Koliko otrok srečujemo vsak dan v odmaknjenih vaseh, ki še niso deležni nobene družbene skrbi, ki ne vedo, kaj je organizirano otroško varstvo, kaj so nove vzgojne in učne metode, ki, skratka, ob vseh „premikih“ ostajajo na istem ali pa še celo na slabšem! Koliko je v mestih vzgojno zanemarjenih otrok, ki sicer ponavadi ne poznajo tolikšnega (ali pa sploh ne) materialnega pomanjkanja, a so prikrajšani za dragocenejšo: dobro vzgojo za življenje! Koliko je podcenjevanja do teh vprašanj, ki se ob drugih, na zunaj pomembnejših, zdijo marsikomu manj važna, koliko ...!

Ob tem se zamislimo v tednu otroka, še boljše: vsak dan v letu.

M. L.

Kaj pričakujejo od nas?

Malikovanje koruze

Zakaj so iz »pomanjkanja« nastali presežki? – Temeljni kamen cen se je zdobil – Nezaupanje se širi naprej!

Še pred nekaj tedni je bilo na našem trgu premalo koruze, zato je bila predraga. Vsaj tako so trdili tisti pridelovalci, ki so jo imeli naprodaj. Več 100.000 vagonov smo je morali uvoziti, da bi zavrlj nadaljno rast pretirano visoke cene. Naenkrat pa je koruze preveč. Njena cena je padla veliko bolj, kot so predvidevali strokovnjaki. Na blagovni borzi v Novem Sadu jo ponujajo že po 1,20 din kilogram. Veliki pridelovalci koruze v Vojvodini in drugod se bojijo poloma in zahtevajo poleg odkupa za materialne rezerve sprostitve izvoza koruze!

Kaj se je zgodilo, da je prese- netilo ne le živinorejce, ki s prejšnjo predrago koruzo niso marali pitati veliko živine, ampak tudi pridelovalce koruze in celo gospodarske strokovnjake?

To, kar se je zgodilo, bi morali pričakovati oziroma preprečiti ali ublažiti, če ne bi malikovali koruze tako, da so pozabili na zdravo pamet. Res je, da je

na to vplival letošnji napovedani rekordni pridelek koruze. Toda to ni bil pravi vzrok, kot bi radi prikazali tisti, ki so ga polomili, temveč le povod, da so se stvari prikazale v pravi podobi.

Ali res niso vedeli vse do avgusta ali septembra, koliko koruze imajo v shrambah in skladiščih, da so šele zdaj zagnali vik in krik, češ da ne bodo imeli dovolj prostora za letošnji pridelek? Šele ob zorenju letošnje koruze so ugotovili, da imajo še okrog en milijon ton lanskega pridelka, ki naj bi ga odkupila družba, da bi naredili prostor za letošnji pridelek?

Teško je razumeti razmišljanja lastnikov koruze. Spomniti pa se je treba, kako so ogorčili pred meseci, ko so omejevali rejo živine. Trdili so, da se bolj spleča koruzo prodati kot pa pokrmiti živini! Ali so mislili, da so pametnejši kot tisti kmetovalci, ki naj bi z njihovo drago koruzo krmili živino? Ker so živinorejci redili manj živine, zlasti prašičev, so pokrmili manj koruze. Ker smo je tudi uvozili precej, bi morali vedeti, da ne bodo mogli prodati vse koruze.

Morda so to vedeli, pa niso hoteli priznati, ker so imeli še druge račune. Veliki pridelovalci pšenice in koruze so še pred tedni zahtevali, naj družba zviša odkupno ceno pšenice, češ da je v primerjavi s koruzo prepoceni. Če cena pšenice ne bo ustrezno zvišana, je bodo posejali še manj kot lani in raje več koruze. Niso pa razmišljali, ali cena koruze ne bo padla, če je bodo pridelali veliko več kot prejšnja leta. Na to so pomislili le tisti pristojni organi, ki pred letošnjo setvijo niso hoteli zvišati cene pšenice.

Podobno se je zgodilo z zahtevami, naj bi družba zvišala za-

Danci so se na referendumu odločili, da pristopijo k skupnemu evropskemu tržišču in čeprav je za tako odločitev glasovalo le nekaj več kot petdeset odstotkov volilcev, je bilo to vendarle dovolj. Nekaj dni prej pa so se na svojem referendumu izjasnili povsem drugače Norvežani, ki so sklenili, da se ne priključijo skupnosti. V obeh državah so bile pred referendumom velike demonstracije, na katerih so prebivalci demonstriali zoper vključitev v klub šestih. Na sliki: demonstracije v Københavnu. (Telefoto: UPI)

jamčene odkupne cene živine. Za živinorejce se razmere izboljšujejo tudi brez zvišanja odkupnih cen. Kaj pripravljajo ali kaj bodo storili veliki pridelovalci koruze, pa še ne vemo.

Vedeti pa je treba, da s takimi spletkami ali spekulacijami, kot smo jih imeli pri koruzi, ni moči urejati našega kmetijstva. Kmetovalci z njimi skodujejo drug drugemu. Družbeni organi pa bodo obravnavali njihove predloge za izboljšanje kmetijstva in usklajevanja cen z še večjim nezaupanjem in previdnostjo.

Kako bi bilo treba ravnati s koruzo, da bi se izognili sedan- njim zapletom? V minulih mesecih naj bi bila njena cena nekoliko nižja, da živinorejci ne bi omejevali reje in ne bi bilo treba uvoziti cenejše koruze, pa bi zdaj imeli v skladiščih veliko manjše zaloge.

Potem letošnji rekordni pridelek ne bi zbil cene tako nizko kot zdaj. Doslej bi bila cena zmernejša, posej pa tudi trdnjša. Cene krmil bi bile stalnejše in enako stroški pitanja. Cene mesa bi laže uskladjili z njimi za daljše obdobje.

JOŽE PETEK

Medtem pa so menda odkrili, kdo je tista skrivnostna oseba, ki je v bruseljski kavarni ranila uslužbenca izraelskega veleposlaništva. To naj bi bil bivši agent izraelske obveščevalne službe, trdi znana ameriška revija Newsweek. Sprva so menili, da je to akcija opravil nek pripadnik palestinske organizacije Crni september. Toda če je verjeti Newsweeku, je to 29-letni Maročan Hasan Dzudat, dezerter (zaradi sovraštva proti kralju Hasanu II) iz maroške vojske. Izraelska tajna služba naj bi mu odpovedala sodelovanje zaradi kraj in nekaterih drugih prekrškov, zaradi česar naj bi se ji maščeval z napadom na uslužbenca izraelske ambasade v Bruslju... skrivnostno pošaljalo skrivnostnega napadalca...

Očitno pa je manj skrivnostnosti podatek o tem, koliko ima pod palcem kdo izmed štirih kandidatov za mesto predsednika in podpredsednika Združenih držav Amerike – volitve bodo 8. novembra letos. Tako so objavili, da je najbogatejši na demokratični strani podpredsedniški kandidat Sergeant Shriver, ki ima za 108.600 dolarjev premoženja (njegova žena, ki je iz družine Kennedyjevih, ima poleg tega še za 827.000 dolarjev premoženja), medtem ko ima kandidat za predsednika George McGovern „le“ za 271.000 dolarjev premoženja. Na nasprotni strani, med republikanci, je najbolj petičen sedanji predsednik Richard Nixon, ki ima za 765.000 dolarjev premoženja, medtem ko ima podpredsedniški kandidat republikanske stranke Spiro Agnew za 200.000 dolarjev premoženja... revežev seveda ni v tej dirki ne na tej, ne na oni strani...

In za konec še novica, ki zadeva Jugoslovane: pravkar so sporočili, da jih je v Zvezni republiki Nemčiji na delu nič manj kot 471.000 in so tako na drugem mestu za Turki, ki jih je največ, 497.000... vse za trdne marke...

TELEGRAMI

MOSKVA – V Sovjetski zvezi so izstrelili komunikacijski satelit „Munja-2“, da bi izboljšali TT komunikacije med najbolj oddaljenimi kraji Sovjetske zveze ter prenos televizijskega programa.

KAMPALA – Predsednik republike Zair Mobutu je dopotoval v Kampalo. Z ugandskim predsednikom Aminom se bo pogovarjal o ugandsko-tanzanijskem sporazumu.

TANNANARIVE – Madagaskar in Sovjetska zveza sta sklenila navezati diplomatske odnose.

OTTAWA – Jugoslovanski veleposlanik v Kanadi Petar Babić je obiskal provinco Ontario, kjer se je pogovarjal z guvernerjem McGovernom in funkcionarji ministrstva za industrijo in turizem.

BONN – Zahodnonemško-egiptovska gospodarska pojanja, ki naj bi bila ta mesec v Bonnu, so odložili, menda zaradi spora glede proceduralnih vprašanj.

BEIRUT – Kakor poroča iraška agencija, prihajajo v Jordan velike pošiljke ameriškega orožja, vključno tudi tanki.

BEOGRAD – Predsednik republike Tito je brzojavno čestital gvinejskemu predsedniku Sekuju Turreju ob gvinejskem narodnem prazniku.

MOSKVA – Jugoslovanski veleposlanik v Moskvi je deponiral pri sovjetski vladi dokumente o ratifikaciji konvencije o preprečevanju nezakonitega ugrabljanja letal.

KARACI – Štirje zaporedni potresi so ponoči zajeli Islamabad, Ravalpindi in številne druge kraje v Pakistanu. Sunki so trajali po 20 sekund, človeških žrtev ni bilo.

NEW YORK – Nigerija je predlagala razširitev članstva stalnih članov Varnostnega sveta, da bi vanj vključili tudi predstavnike Azije, Afrike in Latinske Amerike.

tedenski zunanjepolitični pregled

Kljub petnajstletni pogodbi o prijateljstvu in sodelovanju ter pomoči, ki sta jo podpisali Sovjetska zveza in Egipt, so bili odnosi med dvema državama zadnjih nekaj mesecev precej napeti. Razlog je znan: Sovjetska zveza ni hotela izročiti Egiptu ofenzivnega orožja (naj-sodobnejših letal, raket, topništva in tankov ter radarske naprave), s katerim bi lahko Egipčani napadli Izrael in si tako z orožjem v roki vrnili zasledena ozemlja, ki jih je Izrael dobil med junijsko vojno leta 1967. Kot odgovor na sklep Sovjetske zveze, da ne bo izročila napadalnega orožja Egiptu, je predsednik Sadat sporočil, da se morajo sovjetski vojaški strokovnjaki umakniti. V nekaj dneh je odpotovalo v domovino okoli dvajset tisoč sovjetskih strokovnjakov in vojaških svetovalcev. Sledilo je obdobje vroče časopisne „vojne“, med katero je bilo moč v časnikih obeh strani prebrati nič koliko bolj ali manj zajedljivih očitkov in obtožb na rovaš partnerja. Toda tudi to obdobje se je končalo dokaj hitro; kajti obe strani sta očitno spoznali, da s tem nimata kaj pridobiti, raje nasprotno. Temu je sledila doba tihe, toda učinkovite, diplomatske aktivnosti, med katero je bil še posebej uspešen sirjski predsednik Asad. Rezultat njegovih prizadevanj (opravljenih med tajnim obiskom v Moskvi koncem minulega tedna) je znan: 16. oktobra bo odpotoval v sovjetsko prestolnico egipčanski premier Sidki in čelu precej močne delegacije. S tem so prišli sovjetsko-egipčanski odnosi v novo obdobje, ki dopušča najrazličnejše možnosti. Predno rečemo o teh možnostih karkoli, je treba povedati, da je Egipt po ohladitvi odnosov s Sovjetsko zvezo sprožil diplomatsko akcijo naprej v nasprotni smeri, na Zahod. Bilo je jasno, da skuša Kairo s to potezo napolniti praznino, nastalo po odhodu sovjetskih vojaških svetovalcev in strokovnjakov in umiku dela sovjetske opreme ter orožja. Predsednik Sadat očitno ni mogel v nedogled vztrajati na znani formuli „niti vojna, niti mir“, ki je bila skoraj pet let neuradna zunanje-politična usmeritev dežele ob Nilu. Nezadovoljstvo zaradi take politike je postajalo vse odločnejše in glasnejše in ko je spodletel poskus, da bi s pomočjo sovjetskega orožja vrnili zasledena ozemlja, so Egipčani poskusili to orožje dobiti na Zahodu. To je seveda izredno težko in predvsem dolgoročno naim. Egiptovski zunanji minister, ki je obiskal nekatere zahodnoevropske države, očitno ni dobil dovolj konkretnih vzpodbud za stališča svoje vlade, ki so jih sicer njegovi zahodnoevropski gostitelji podprli – toda samo načelno. Tako se je Egipt znašel v položaju, ko

Sidki obišče Moskvo

je ostal na eni strani brez otipljive sovjetske podpore (namreč dobav orožja in potrebe opreme), na drugi strani pa s komaj kaj več kot načelnimi simpatijami, in brez zagotovil, da bi se te lahko v bližnji prihodnosti spremenile v konkretne dobave potrebnega orožja ter opreme. Spoznanje, da so ostali brez stega, zaradi česar so pravi- zaprav prekinili dotlej tesno in plodno sodelovanje s Sovjetsko zvezo, je zanesljivo precej sprevalelo k temu, da se je Egipt odločil za ponovno zblizanje. Pa tudi Moskva, ki je še kasneje zainteresirana za čim bolj otipljivo prisotnost na Bliznjem vzhodu, in ki je doživela z evropsko zahtevo o umiku izraelskih strokovnjakov manjšo usnico, je bila pripravljena na obnovev malce ohlajenega prijateljstva. Tako so obojestransko interesu podprli to, kar je postalo s posredovanjem sirjskega predsednika konec minulega tedna tudi mogoče: obisk egipčanskega premiera v Moskvi. Toda kaj bo Sidki v Moskvi dosegel, je seveda posebej drugo vprašanje. S tem, ko bo v Kremlju imel priložnost z njegovim poslanstvom stališča svoje vlade namreč še ni rečeno, da bo druga stran ta stališča pripravljena brez vsakih pridržkov tudi sprejeti. Egipt bo seveda zahteval približno tisto, zaradi česar se odnosi tudi ohladili: torej nepredalno orožje in večjo pravljnost Sovjetske zveze, da podpre njihova prizadevanja boju zoper Izraelce. Sovjetska zveza tega še pred nekaj tedni ni bila voljna storiti in ni niti benih posebnih razlogov, da ji upravičevali domnevo, da ji sedaj je. Če bi torej ocenjevali stvari po tem, kar je v stališčih obeh strani znanega, bi lahko sklepali, da bodo moskovski pogovori med Sidkijem in Koeniginom znova zasli v slepo ulico. Sovjetska zveza ima vsaj dva razloga, ki jo silita, da se Egiptu zahtevanega orožja. Najprej so tu sovjetsko-ameriški odnosi, ki so se do dobra leta lili. Ni verjetno, da bi hoteli Sovjetska zveza tvegati preobrat v glade tega do česar (komaj nekaj tednov pred ameriški glasovi sedinskimi volitvami, na katerih bodo za Nixona židovski glasovi se kako pomembni) postali Egiptu zahtevano orožje. Druga postavka je nedvomno tudi pričanje, da Egipt zelo verjetno tudi s takim orožjem ne bi uspel premagati Izraelce. Če bi torej Moskva tvegala neob- kar ima izredno majhne možnosti na uspeh in od katerega bi imela komaj kaj koristiti ali pa sploh nobenih?

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

V minulem teanu dni se je zvrstilo – tako na zvezni kot na republiški ravni – več pomembnih zasedanj raznih forumov, ki so imela vsekakor poseben vsebinski poudarek. Na prvem mestu ob tem omenimo (čeprav se časovno ne bomo držali zaporedja – saj je bilo to zasedanje ta ponedeljek) tokratno sejo izvršnega biroja predsedstva ZKJ, ki je bila posebej namenjena zares aktualnemu vprašanju, KRŠITVAM ZAKONSKIH PREDPISOV in pa KRŠITVAM POLITIČNIH DOGOVOROV, kar vse je izvršni biro kritično ocenil ter sprejel vrsto akcijskih sklepov.

Iz poročil službe družbenega knjigovodstva je mogoče razbrati – so ugotovili na seji izvršnega biroja – da se pojavi kršitve predpisov in dogovorov širijo, da so pravzaprav ugotovljivi na vseh ravneh (kar velja celo za najodgovornejše organe!) in pa tudi v mnogih gospodarskih organizacijah, posebno v velikih podjetjih. Takšni pojavi ZAOSTRUJEJO naše gospodarske in politične probleme, zavirajo normalno delovanje SAMOUPRAVNEGA SISTEMA ter so tako rekoč netivo za razne protisamoupravne pojave in težnje.

Izvršni biro je spričo tega sodil (in sprejel, kot rečeno, določene sklepe), da se morajo komunisti v vseh samoupravnih, družbenih in državnih organih kar najodločnejše UPRETI TAKŠNIM KRŠITVAM dogovorjenih rešitev, da se morajo odločno zavzemati za URESNIČEVANJE sprejete gospodarske politike ter akcijskega programa 2. konference ZKJ. Skladno s tem je nujno razviti ustrezne NADZORNE SLUŽBE, kar je bistveni pogoj za uspešnejši boj proti neupravičenemu pridobivanju dohodka posameznikov – tistega dohodka, ki ne izvira iz REZULTATOV DELA.

Na tokratni seji je izvršni biro tudi kritično ocenil poslovanje naših zunanje trgovinskih organizacij oziroma podjetij, ki iz-

vajajo dela na tujem. Dejavnost teh organizacij oziroma podjetij, je ocenil izvršni biro, je v mnogih primerih povezana z različnimi nedovoljenimi posli, že sama po sebi je dostikrat NEUSKLAJENA in tako rekoč posluje po pravilu „kakor kdo more in zna“, pa nam zategadelj povzroča veliko GOSPODARSKO in POLITIČNO škodo. Eden

Boj s kršilci predpisov

pomembnih sklepov, ki jih je ob tem sprejel izvršni biro, pravi, da je nujno temeljito izboljšati sistem evidence DRUŽBENIH SREDSTEV, s katerimi poslujemo v tujini, da je potrebno okrepiti samoupravno in družbeno nadzorstvo nad temi sredstvi, hkrati pa še, da je treba kritično razčleniti ter izboljšati KADROVSKI SESTAV tistih delovnih organizacij, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino (za kar naj aktivno poskrbijo organizacije in vodstva ZK).

O vseh teh perečih vprašanjih bo še podrobneje razpravljalo PREDSEDSTVO ZKJ na eni svojih prihodnjih sej.

Centralni komite ZKS je na tokratnem zasedanju (bilo je prejšnji četrtek) obravnaval vprašanja KADROVSKE POLITIKE pri nas – saj je nedvomno res, da bo edino od uspešnega reševanja kadrovskih problemov ter od uspešne kadrovske politike slednjic odvisna idejno politična moč ter vpliv ZK v naši družbi. Mnogi pri nas gredo že tako daleč, da jemljejo ZK pravico, da bi posegala vmes, kadar gre za konkretna kadrovska vprašanja – denimo celo pri nosilcih najodgovornejših funkcij in drugih. V razpravi na tokratnem zasedanju CK ZKS so se izoblikovala stališča, da bomo morali v prihodnje vsekakor

še boj jemati za merilo v naši kadrovski politiki tudi MORALNO POLITIČNE vidike. Nemogoče je npr. da bi vodilni delavec, ki je slabo gospodaril, dobil vodilni položaj v drugem podjetju!

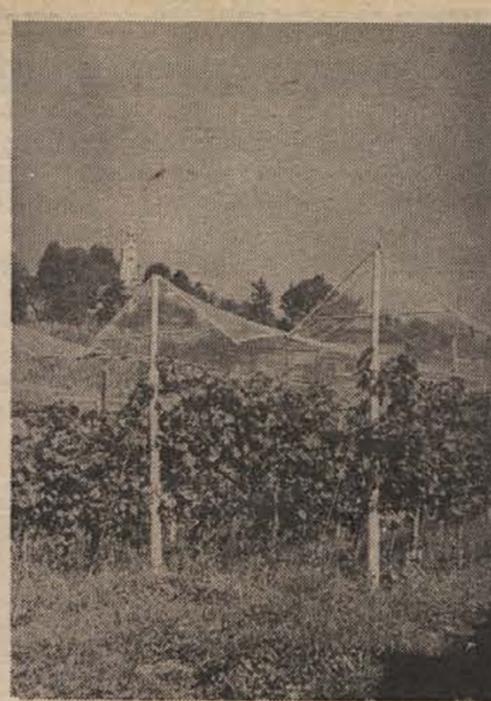
Ob tem se je CK ZKS poglobil tudi v vprašanja o idejno politični dejavnosti ZK na ljubljanski Univerzi. Zavzel se je za organizacijsko utrditev ZK na Univerzi, za učinkovit nastop komunistov v univerzitetnem življenju – predvsem z vidikov MARKSIŠTIČNE ZNANSTVENE KRITIKE, na tej osnovi pa bodo tamkajšnji komunisti morali zaostri idejno in politično razlikovanje. O vseh vprašanjih, ki jih je tokrat obravnaval, bo CK ZKS še izdal sklepni dokument.

Zvezni izvršni svet je imel v minulem tednu dni kar dve seji – čeprav napovedane razprave o predvidenih kompenzacijah (za najbolj bistvena živila – ki jim grozi podražitev) še ni bilo, oziroma o tem še nismo nič izvedeli. Na seji ta ponedeljek pa je ZIS vendarle že naredil korak v tej smeri – sprejel je sklep, po katerem je republikam in pokrajnam mogoče porabiti del prebitnih proračunskih sredstev (tisti del, ki se sedaj obvezno steka na posebne račune in je tako rekoč „zamrznjen“) za določena DENARNA NADOMESTILA za tiste kategorije prebivalcev, katerih življenjska raven postaja najbolj prizadeta. Kako in kaj bo s temi nadomestili, se bodo določene še dogovorili. Vsekakor pa gre pri tem že za začetek uravnavanja življenjske ravni – kar je, slednjic, cilj ustreznega SISTEMA KOMPENZACIJ, za kar se, denimo, posebno odločno zavzemajo zadnji čas sindikati.

In še – prav na kratko – o ocenah našega letošnjega gospodarjenja (za našo republiko), ki jih je na tokratni seji (ta ponedeljek) proučil republiški izvršni svet. Rast INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE nam po osemmesečnem gospodarjenju kaže zelo dobre rezultate, celo večje od pričakovanih, kar je nedvomno spodbuden podatek. Res pa je, da smo vendarle še daleč od dejanske stabilizacije, saj je NESKLADJE med PORABO in PROIZVODNJO še vedno veliko. Inflacijska gibanja, pojavi nelikvidnosti, naraščanje OD, zahteve po zviševanju cen in podobno – vse to so pojavi, ki jih še vedno neprijetno občutimo. Izvršni svet bo sedaj pripravil stališča (ki jih bo obravnavala še skupščina), na temelju vseh pripomb pa naj bi oblikovali izhodišča za našo GOSPODARSKO POLITIKO v prihodnjem letu.

Na ogenj, potres, poplave in vojno moramo biti vselej pripravljeni. V požarništvu tednu so v kandijskem oddelku novomeške bolnišnice pokazali, kako bi reševali bolnike in ranjence, če bi v stavbi izbruhnil požar. Prikaz so si ogledali tudi šolarji. (Foto: I. Z.)

Le toplo jesensko sonce, ki si ga vinogradniki letos še posebno želijo, lahko spremeni „šibre“ v sladke jabolke. Že tako kasna žametna črna napoveduje bolj kisel cviček, slabšo letino. Na sliki: Bobičeve trte na Trški gori kot prve pod drago umetno streho proti toči. (Foto: Legan)

Začetna dela pri gradnji asfaltne ceste od Črnomlja proti Ručetni vasi pomenijo tudi začetek gradnje partizanske magistrale, ki naj bi tekla vse do Črmošnjic. Prvi kilometri ceste bodo gotovi letos ali pa prihodnje leto, toda kdaj ostanek? (Foto: R. Bačer)

V skladišču Agrokombinata v Krškem se vrstijo kupci ozimne od jutra do večera. Jabolka sorte delišes in jonatan so naprodaj po 3,60 din kilogram. Obrali so jih v nasadih podjetja. Kupci soglašajo, da so zares lepa in vredna te cene. (Foto: J. Teppey)

Ko otrobe vežemo

Lani smo imeli rekordno letino pšenice, največjo v vsej zgodovini Jugoslavije. Namlatili smo nič manj kot 5,6 milijona ton pšenice. Ena od posledic večje ponudbe pšenice je bila tudi zadržana nespodbudna odkupna cena. Mnogi kmetje so zrnje raje vsipali v korita svoje živine, posebno šče, ker so bila krmila (koruza) zelo draga. Zgodilo se je celo, da so bili otrobi dražji od pšenice. Zdaj napovedujejo, da se to ne bo več zgodilo, ker so se stvari spremenile. Verjamejo, skrbi nas le, če so napovedovalci glede povpraševanja po otrobih upoštevali tudi sestankovanje?

Sejmišča

NOVO MESTO: na ponedeljkov sejnem so rejci pripeljali 590 prašičev, prodali pa 321. Pujski, do tri mesece stari, so veljali od 170 do 230 dinarjev, starejši živali pa so prodajali po 240 do 600 din. Ker je bil prvi ponedeljek v tednu, je bilo naprodaj tudi govedo, skupno 113 glav, prodanih pa 37. Cene: voli od 11,50 do 13 din za kilogram žive teže, krave od 6,59 do 8,50 din, junci in telice pa od 9 do 12 din. BREŽICE: 493 prašičev je bilo naprodaj na sobotnem sejmu, kar je precej manj kot običajno. Kupčija je bila dobra, saj so rejci prodali 458 živali, od tega 443 pujskov, starih do treh mesecev, ki so veljali do 14 dinarjev za kilogram žive teže, ter 15 starejših prašičev, katerih cena se je sukala okoli 10 dinarjev za kilogram.

Kmetijski nasveti

Beseda ob setvi pšenice

V oktobru, mesecu setve pšenice, smo. Na skoraj 60.000 ha bodo naši kmetje in naši kombinati razsuli pšenično seme in tako zastavili letino 1973. Uspeh je odvisen od marsičesa, ne le od vremena in naklonjenosti naravnih razmer, ampak vse bolj tudi od znanja poljedelca. Treba je prav kolobariti, izbrati najbolj ustrežno sorto, dobro in pravilno pognojiti, primerno gosto posejati in obvarovati po vseki pred plevlji, potem lahko človek reče, da je naredil, kar je bilo v njegovi moči. Kaj priporočajo strokovnjaki? Glede kolobarjenja je znano: zito ne sme slediti zitu, posebno istemu ne. Najbolj priporočljive predhodnice zitu so okopavine. Če sejemo po detelji, je treba deteljišče dovolj globoko preorati, drugače pa je pri setvi na krompirišču, kjer zadošča že plitva brazda. O sortah pribijemo naslednje: napak in v svojo veliko škodo pšenice, saj je mogoče z boljimi sortami zelo povečati pridelek. Za osrednjo Slovenijo, kamor lahko pristejemo tudi Dolenjsko, so priporočene sorte libellula, leonardo, sava, marinka, in zlata dolina, če sejemo na dobrih, rodovitnih njivah. Če pšenico sejemo na slabših poljinah, pa priporočajo bezostajo, san pažnja, mironovskaja 808, kavkaz in avrora. Marinka, avrora, bezostajo in višinskih legah. Glede gostote setve velja načelo, da posejemo do 500 kalivih zrn na kvadratni meter (to da do 200 kg semena na hektar), če sejemo v zemljo sorte, ki se bujneje razrašajo, na primer bezostajo ali marinko. Gosteje pa sejemo slabše rastoče sorte, kot so na primer libellula, leonardo, zlata dolina, kjer sejemo do 550 kalivih zrn na kvadratni meter ali do 250 kg semena na hektar. Dobro je treba tudi pognojiti, predvsem s fosfornimi in kalijevimi gnojili. Z dušikom dognojujemo spomladi.

Inž. M. L.

Javno in poimensko o koreninah zla

Končno je mogoče pokazati s prstom. Beograjska „Borba“ je te dni objavila spisek največjih investicij, ki nimajo denarnega kritja in ki neugodno vplivajo na stabilizacijska prizadevanja, kot je bilo že večkrat naglašeno z različnih mest.

Investirati samo — s kritjem.

V poštev so vzeli le naložbe z več kot 50 milijoni dinarjev predračunske vrednosti. Takih investicij je v državi skupno za 94 milijard novih dinarjev. Pri tem znesku znašajo prekoračitve 14 milijard, kar ni pri na-

sih naraščajočih cenah še nič tragičnega, huje pa je, da je brez kritja kar 8,2 milijarde investicij. Levji delež tega primanjkljaja, ki bo prej ali slej pomagal pri manjšanju vrednosti dinarja, odpade na sto največjih investicij.

Casnik navaja imena podjetij oziroma naložb, pri katerih so imeli „prevelike oči“. Prav je, da javnost zanje izve, čeprav jih v tem kratkem zapisu ni mogoče naštet. Izkaže se, da je naša republika pri tem zastopana s sorazmerno majhno vsoto — 242 milijoni dinarjev (pol tega zneska gre na račun naše avtomobilske ceste), zato bi lahko rekli, da se Slovenija v glavnem „stabilizacijsko obnaša“.

Prikaz je pokazal še nekaj. Naša republika v primerjavi z drugimi trenutno sorazmerno zelo malo investira. Od 33,4 milijarde dinarjev, kolikor je vrednih sto največjih naložb, investiramo v Sloveniji le 1,5 milijarde. Ob tem so nam še živo v spominu besede inž. Marka Bulca, člana predsedstva SFRJ, ki je v Mokronogu dejal: „Nujne so maksimalno možne investicije, če nečemo zaostajati — seveda ne brez denarnega kritja“.

Prijaviti pridelek vina: izplača se.

»Izkaznica«

Ce ga ne bomo ubogali in spoštovali, bo z zakonom o označevanju vin tako kot z vsemi tistimi zakoni in predpisi, ki ostajajo mrtva črka na papirju. Ne bo preprečil zmešnjave in goljufij na vinskem tgu (ki razvoju vinogradništva samo škodujejo), čeprav je bil sprejet predvsem zaradi tega. Zakon o označevanju vina ne more brez evidence, zato naj zdaj ob trgatvi vinogradnikom ne bo odveč stopiti na občino in prijaviti pridelek, da bodo podatke vnesli v poseben register. Na podlagi te prijave je mogoče dobiti uradno potrdilo (izpis iz registra), da gre za pristen vinogradnikov pridelek, ki ga je mogoče prodati pod oznako „vino z geografskim poreklom“. Tako vino ima višjo ceno. Kot so povedali vinogradniki okoli Kostanjevice, kjer uspeva sloviti cviček, ga je mogoče prodati tudi po tri dinarje dražje kot sicer. Žal nekateri kupci vina, zlasti zasebni gostilničarji, se ne zahtevajo tega jamstva o izvoru vina, četudi bi jim zelo prav prišlo. Že tako so

mnogi na slabem glasu, da v svojih gostinah točijo slabo vino. Da ponovimo: pridelek je treba prijaviti, tako določa zakon. Odveč je strah, da si bo s to prijavo kaj pomagala davkarja. Ta obdavčuje po katastrskemu dohodku, drugo je ne zanima.

In še rok za prijavo: predpisi pravijo, da je treba prijaviti v desetih dneh po trgatvi, na Dolenjskem do 30. oktobra.

M. L.

Brežice: pri gradnji nobenih izjem!

Brez izjem

Pri marsikateri črni gradnji odigrava čas pomembno vlogo. Že velikokrat je zmagal tisti, kdor je bil hitrejši. In če je graditelj brez dovoljenja spravil hišo pod streho, mu je niso več podrl. Rušiti je najlaže, dokler je stavba pri tleh. Pozneje se stvari zapletejo in nazadnje tudi zakonitost klone spricho številnih težav, ki jih prinaša s seboj tak postopek.

Izjeme so še vedno možne, čeprav so predpisi bolj strogi. Toda ukrepati bi morali hitreje in ne dopustiti, da bi kdo iskal in izkoriščal „luknje“.

Nikomur ne bi smeli pogledati skozi prste. Da ne bi že vnaprej kdo računal na „izjemo“, so brežiški odborniki predlagali, da izjem za urbanizirana območja ne sme biti. Skupščina bo uporabila za morebitno rušenje črnih gradenj nerazporejena sredstva, pozneje pa bo ta denar izterjala od kršilcev zakonitosti.

J. T.

Nov zakon bo utrdil življenjske pravice obrti. Na sliki: glina v lončarjevih rokah.

Novi obeti

Obrti in drugim oblikam osebnega dela z zasebnimi sredstvi se

obeta nov republiški zakon, ki naj bi na novo uredil odnose na področju zasebne obrtne proizvodnje in storitvene dejavnosti ter tako omogočil temu področju širok razvoj.

Glavni razlog za izdajo novega zakona je v tem (Zakon o osebnem delu občanov, ki z delovnimi sredstvi v njihovi lastni samostojno opravljajo obrtne, gostinske, prevoznike, trgovske in projektivne gospodarske dejavnosti), ker zasebna dejavnost prestopa meje, ki jih postavljajo zakonski predpisi.

Vemo, da zasebno delo z lastnimi delovnimi sredstvi ni privesek družbenemu, pač pa je dopolnilo za njegov nemoten ekonomski razvoj. Prav zato je bil zadnji čas, da se temu področju zastavljene meje spremenijo in da se določi njegova vsebina v duhu ustavnih dopolnil. Prav tako se mora z zakoni in ukrepi onemogočiti morebitno izkoriščanje delovnih ljudi v zasebnih delavninah.

In še zanimivost: Novejša oblika zasebne dejavnosti bi bile pogodbene delovne organizacije, v katerih bi imeli delavci samoupravne pravice, vmesna oblika pa bi bile obrtne in druge delavnice, v katerih bi imeli delavci pravico do soudeležbe pri dobičku.

Zasebniki naj bi zaposlovali odslej tudi po več delavcev. Tako naj bi novi zakon, ki je za sedaj še predlog, omogočil razmah osebnega dela z zasebnimi sredstvi in mnogi gospodarstveniki upravičeno pričakujejo na tem področju lepe uspehe.

J. PEZELJ

TOGREL

Slavje ob 25-letnici SGP PIONIR iz Novega mesta je mimo in v kolektivu, ki se je v četrtsotletnih prizadevanjih povzpel v vrh slovenskega gradbeništva, so se spet povrnili k resnemu delu. Ob tehtanju in poudarjanju posameznih izmed številnih uspehov, ki jih je PIONIR dosegel doslej, pač ni bilo mogoče omeniti vsega in dati vsemu, kar so dosegli, pravno ceno in oceno.

Kadar teče beseda o PIONIRJU, je treba v prvi vrsti pohvaliti nenehno vnemost za vse novo in sodobno. Nič čudnega torej, če v tem velikem kolektivu veliko snujejo in razmišljajo o sodobni, industrijski gradnji, čeprav o teh svojih načrtih ne govore radi in velikom.

TOGREL, tovarna betonskih montažnih stebrov, nosilcev in ločnih elementov, ki jo je PIONIR v sodelovanju s SGP GORICA iz Nove Gorice ustanovil letos, je eno izmed uspešnih prizadevanj te vrste. Že v prvem letu se je pokazalo, da so se odločili prav. Spoznanje, da je velika proizvodna dvorana vrste TOGREL lahko postavljena v treh mesecih, da je gradnja zelo cenena in primerna za industrijsko proizvodnjo raznih vrst in za skladišča, je kmalu prodrlo na trg.

Naročila kar dežujejo. Letos bodo po vsej Jugoslaviji zgradili ali začeli graditi za 72.000 kv. metrov tlorisne površine TOGREL montažnih proizvodnih dvoran. Kar naštejmo jih: v Bosni v Živinicah 15.000 kv. metrov, v Glamoču 6500 kv. metrov, v Bos. Petrovcu 13.000 kv. metrov, v Novem mestu za NOVO-TEKS 5000 kv. metrov, za Kovinarja 1000 kv. metrov, v Krškem za Mizarstvo 1200 kv. metrov in za ELEKTRO 2000 kv. metrov, v Ljubljani za IMOS 2560 kv. metrov, za ZITO 3600 kv. metrov, v Grosupljem za TABOR 2600 kv. metrov, v Kulu Vakufo 2700 kv. metrov, v Tuzli 2500 kv. metrov in v raznih krajih za potrebe JLA skupno 15.000 kv. metrov. TOGREL je res uspešno preстал izpit.

M. J.

vredno je zapisati...

Lanski vseslovenski vinogradniški posvet v Kostanjevici bo, kot smo pisali in verjeli, prinesel prelomnico v naše nazadujoče vinogradništvo. Zdaj, skoraj leto dni zatem, je optimizem manjši, ker so nekateri tam sprejeti sklepi naleteli na premajno družbeno podporo ali celo na nerazumevanje.

Ob katastrofalnem zmanjšanju vinogradniških površin in opuščanju vinogradništva zlasti na Štajerskem je bil eden najvažnejših kostanjeviških sklepov, da je treba začeti načrtno obnav-

Usoda sklepa

ljati vinograde. V ta namen naj bi, podobno kot delajo drugod, ustanovili republiški sklad za obnovo, v katerega bi se stekal del prometnega davka na vino. Sklep je navedel tudi, naj bi znašal prispevek prometnega davka 30 par od litra vina, za kar bi se seveda zmanjšal dohodek občinskih proračunov.

Račun je bil naslednji: V Sloveniji dobijo občinski proračuni in delno republiški proračun na leto približno 40 milijonov novih dinarjev prometnega davka od vina. Če bi šlo v sklad za obnovo po 30 par od litra, kar je nekako četrtnina povprečnega prometnega davka, bi se v skladu nabralo 10 milijonov. Če upoštevamo, da stane obnova enega hektarja vinograda v zasebnem lastništvu 70.000 din, v družbenem pa blizu 100.000 din, in če računamo se na udeležbo lastnikov in bank, bi lahko vsako leto obnovili precej vinogradov. Strokovnjaki pravijo, da bi bilo treba obnoviti vsako leto 1.000 ha vinogradov, in ne le 300 ali 400, kot je predvideno, če hočemo preprečiti nazadovanje.

Tak je bil sklep in taka je bila misel, ki ga je vodila. Toda sklada za obnovo po preteku mnogih mesecev še ni. Smrtni boj vinogradništva se nadaljuje, z vinom se hoče vsakdo okoristiti, kaj bo z vinogradništvom pa, kot da ni nam vsem skupaj prav nič mar.

M. LEGAN

Izpopolnjena: načrt in — cena!

Koliko resnično stane intervencijska hiša? — Po izpopolnjenem receptu na tisoče Hlavatyjevih enot po vsej Jugoslaviji — Ni še odločeno, koliko hiš bo stalna Dolenjskem, celo z zemljiščem za vzorčni četvorček so težave!

Komaj nekaj tednov je minilo od objave našega prvega zapisa o tako imenovani „intervencijski hiši“, ki jo je narisal novomeški arhitekt Zdenko Hlavaty in trdil, da po današnjih cenah ne sme stati več kot 112 tisoč novih dinarjev. Novica o tej „stanovanjski bombi“ se je hitro razširila po vsej Sloveniji in celo Jugoslaviji. „Tedska tribuna“ ji je posvetila celo stran, arhitekti so nejeverno in tudi omalovažujoče majali z glavami, novomeško gradbeno podjetje PIONIR pa je po Hlavatyjevi izjavi, da so to njihove cene, vzelo načrte pod povečevalno steklo...

Neučakani bodoči lastniki hiš in stanovanj, stanovanjska podjetja in banke ter celo občinske skupščine so hiteli telefonirati v Novo mesto: Hlavatyju, PIONIRJU, DOMINVESTU, Dolenjskemu listu. Vnele so se žolčne razprave: je mogoče, ni mogoče!

Poiskali smo človeka, ki najbrž o stvari največ ve: komercialnega direktorja PIONIRJA, tovariša Slavka Guština. Najprej: kaj mislite o Hlavatyjevi vrstni hiši, ki smo jo opisali v 34. številki Dolenjskega lista?

„Ze ta prva inačica intervencijske hiše ima vse lastnosti pravega stanovanja. Prostor je namembno in smot-

trno izkoriščen. Njena največja prednost pa je seveda cena, ki je v primerjavi s cenami trisobnega stanovanja na primer v Ljubljani, res neverjetno nizka. Danes stane tako stanovanje okrog 300.000 novih dinarjev. Verjamem, da stroški za hišo po prvotnem Hlavatyjevem načrtu res ne bi bili večji kot 112 tisočakov, čeprav po tistem načrtu nismo nikoli delali uradnega predračuna...“

Načrt torej ni več isti, torej tudi cena ne! Razumljivo, da je višja, česa drugega menda tudi vi niste pričakovali? Hlavaty prizna po temeljitem posvetovanju s PIONIRJEVIMI strokovnjaki, da ima njegova hiša za množično industrijsko gradnjo nekatere tehnične pomanjkljivosti poleg tega pa je sporazumno s PIONIRJEVIM štabom načrtovalcev in poslovnih ljudi pristal na razširitve in dopolnitve, ki so jih predlagali. Ljudje pri PIONIRJU so se namreč takoj ogreli za Hlavatyjevo zamisel in mu predlagali odkup načrta in izključne pravice za uporabo na območju Jugoslavije.

Tovariš Guštin je pojasnil, kaj je vplivalo na povečanje cene:

„Povečali smo površino prostorov od 57 na 67 metrov, dodali ropotarnico v pritličju in še eno kopalnico v nadstropju. Vsteli smo dve peči na olje in vgradili pohištvo za kuhinjo s plinškim štedilnikom. Vnesli smo nekaj tehnoloških izboljšav, predvsem boljše toplotno osamitev strešnega stropa in uredili dostop ter vse komunalne priključke na en meter od hiše.“

I. ZORAN

Najvažnejše pa je, da smo posrbeli tudi za vse raziskave, ki bodo porok za gradbeniško in vsestransko kakovost hiše. To naj bi bila prva zidana hiša za široko potrošnjo v Jugoslaviji z uradnim izpričevalom (atestom) pooblaščenega zavoda!

„In cena?“

„150.000.“

Na žalost brez odkupa zemljišča in komunalnega prispevka! To seveda ni več stvar gradbenega podjetja, ampak pristojne občinske skupščine, ki predpisuje višino odkupne cene za meter zemlje in znesek za komunalno ureditev. Ker so te cene v različnih občinah različne, gradbeno podjetje seveda ne more jamčiti splošne jugoslovanske cene. Večje razumevanje ko ima neka občina za ceneno gradnjo stanovanj, cenejše hišice bodo rasle pod dežnikom njene zakonodaje. Za primer: novomeški občini bi v mestu ta znesek znašal okrog 20.000 dinarjev.

Nova intervencijska hiša torej stane „na ključ“ okroglo 170.000 dinarjev ali za polovico manj kot enaravno veliko stanovanje v bloku. Hiša pa ima še vedno vse tiste prednosti, ki smo jih našli v zadnjem članku. In še nekaj: osnova za to ceno je gradnja štirih takih hiš hkrati na ravnem terenu. Manjša skupina hiš ali neravno zemljišče zahtevajo še nekaj več denarja.

PIONIR želi postaviti prvi tak „ogledni“ četvorček že letos v Novem mestu na Drski. Hiše bodo postavili na ogled kupcem, za atest za preizkušnjo s stanovalci. Dobro namreč vedo, da je najboljši priporočilo tisto, ki ga da kupcu stanovalec. Žalostno je le to, da je v Novem mestu najtežje dobiti gradbeno parcelo. Če ima že gradbeno podjetje težave, kako naj potem pride do zemlje občan?

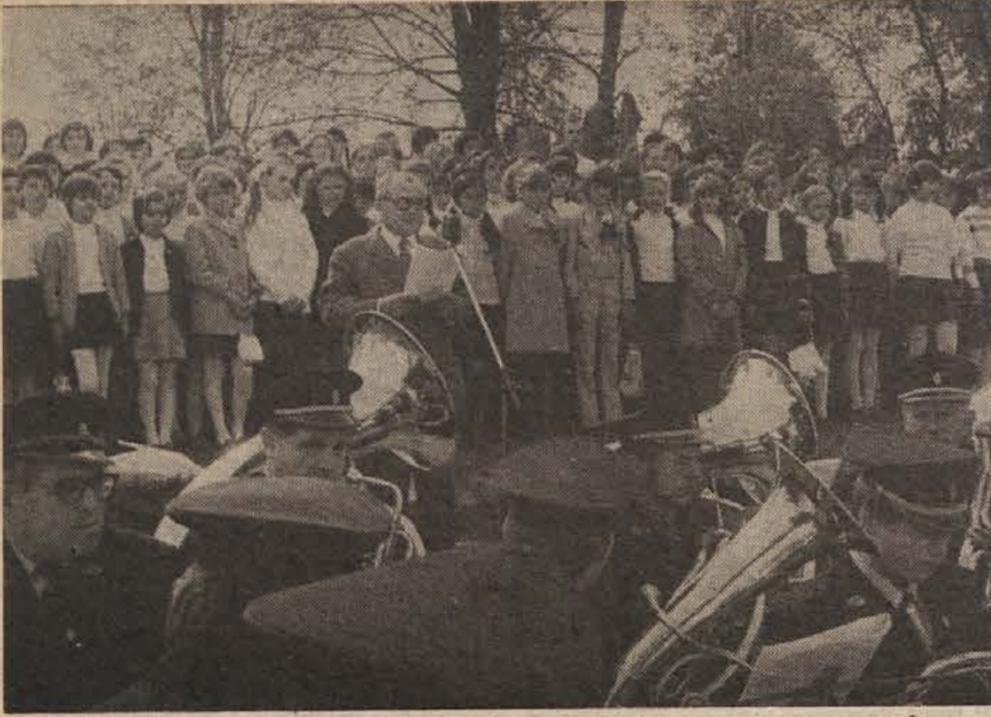
V Ljubljani je namreč zanimanje mnogo večje, in če ne bo šlo v Novem mestu, bo PIONIR prvi ogledni četvorček postavil v Ljubljani. Tu so namreč tudi že v resnih razgovorih za postavitev 500 takih hiš v prihodnjem letu. Zagreb se zanima za 250 hiš, v Samoboru hočejo postaviti celo sosesko — 400 Hlavatyjevih hiš! Tudi Beograd se je ogrel za 400 enot, 350 pa jih bodo postavili v Črnogorskem Primorju za turistične potrebe.

Najlepši posel se obeta v Porčuciji, kjer hočejo zgraditi s temi hišami eno največjih turističnih naselij na Jadranu z več tisoč enotami!

Ko bodo postavljeni prvi ogledni primerki, namerava PIONIR priteniti tudi sindikate, ki naj bi zgradili manjša podjetja v skupno gradnjo. Ker je treba za take vrste gradnje prilagoditi urbanistične načrte, bo PIONIR sestavil posebno skupno strokovnjakov za pomoč pri urbanizmu zaziidav. Pripravljajo tudi nov tehnološki gradnje, kakršna v podobnih primerih v Jugoslaviji še nikoli ni bila uporabljena.

Vsi ti naporji za čimbolj industrijsko gradnjo pa prinašajo tudi razvoj seljivo vest — pocenitev stroškov za posamezno enoto!

M. MOSKON

Član podokrožnega odbora OF za Gorjance Jože Penca-Dečko je na proslavi 30-letnice Gorjanskega bataljona poudaril: „Dolenjski delavec se ni prevzel, njegova zveza s kmetom je poštena in naravna.“ — Foto: I. Zoran

30-LETNICA GORJANSKEGA BATALJONA:

Na kosteh padlih je zgrajen napredek

»Tega ne smemo pozabiti.« je na nedeljski proslavi v Šentjerneju poudaril Jože Penca-Dečko — Starejša generacija se je borila z orožjem, mlajša se mora z glavo: da bi dobojevala bitko za samoupravljanje

Okoli 1500 ljudi se je zbralo v nedeljo na šentjernejskem hipodromu na proslavi 30-letnice Gorjanskega bataljona, med njimi borci, aktivisti, mladinski odredi iz Kostanjevice, Gabrja in Šentjerneja ter novomeški Odred gorjanskih tabornikov, ki so tu končali večurni pohod po partizanskih poteh. Po raportu, ki ga je sprejel Franc Pirkovič-Cort, prvi komandant Gorjanskega bataljona, je imel slavnostni govor Jože Penca-Dečko, član podokrožnega odbora OF za Gorjance. Kulturni del slavlja so izpolnili: združeni pevski zbori treh novomeških osnovnih šol, moški zbor Dušan Jereb in pihalna godba krške Celuloze.

Jože Penca-Dečko je govor začel z ugotovitvijo, da je trideset let doba, v kateri je odrasel rod, ki ga „takrat še ni bilo“, in je tudi čas, ki utaplja v pozabo bridke stvari, hkrati — pa omogoča, da marsikaj pravilneje vrednotimo. Kljub temu je treba reči nekaj več o tem času „v spomin tistih, katerih kri je popila gorjanska zemlja in so njihove kosti vzgajene v temelje današnjega življenja, ter v imenu vseh, ki smo preživeli osvobodilni boj in se danes srečujemo“.

Govornik je obširneje opisal razmere, v katerih je pred tremi desetletji nastal Gorjanski bataljon: prav tedaj so okupatorji močnejše pritisnili na gorjanski predel, hkrati pa zastrahovali prebivalstvo. Poudaril je, da je potrebno te dogodke podživljati in govoriti o njih zlasti zaradi mladega rodu, da bo iz „teh izku-

šenj spoznal, kako pomembna je ljudska enotnost.“

Jože Penca-Dečko je nadaljeval: „Razvoj in gospodarski razcvet te doline v zadnjem desetletju dokazujejo realnost obetov, ki jih je dajalo narodnoosvobodilno gibanje in jih postavilo za smoter boja: boljše življenje vseh delovnih ljudi. Dokazuje tudi, da to niso bili ozki cilji KP, kot so trdili sovražniki, ampak želja vseh ljudi, na Dolenjskem še posebno. Dokaz je tudi lanski referendum, s katerim se je večina dolenjskih delavcev izrekla za popolno zdravstveno zavarovanje kmečkega prebivalstva. Ne nazadnje je to dokaz, da se dolenjski delavec ob nehnem poudarjanju pomena delavskega razreda ni prevzel in da ima zvezo s kmetom za pošteno in naravno. S tem je delno tudi popravil škodo in zapostavljanje, ki ga je kmečki življenj trpel precej časa po

osvoboditvi.“
Jože Penca-Dečko je slavnostni govor strnil v ugotovitve, da bi bilo hudo narobe, če bi samoupravljanje in združeno delo kot veliki besedi ostali res samo besedi, ne da bi vsebina prešla v meso in kri vsakega delovnega človeka. „Starejša generacija je morala izbojevati obo-

rožen boj, mlajši pa zastavlja razvoj za revolucionarno nalogo uredništev samoupravljanja.“ Govornik je končal z mislijo, da preživeli borci Gorjanskega bataljona pri tem ne bodo stali ob strani.

»Z najlepšimi vtisi gremo domov«

Sedem Nemk je sedem dni hodilo po Dolenjskem in Beli krajini — Uradna delegacija žena iz Nürnberga je Novomeščankam vrnila obisk

Na pobudo Mare Rupene-Osolnikove, samostojne svetovalke pri skupščini SRS, je prišlo do navezave stikov med ženami Dolenjske in Nemkami iz organizacije SPD v okviru njihove socialno-demokratske partije. Delegacija žena novomeške občine se je peti teden dni mudila v Nuernbergu, 22. septembra pa so Nemke vrnike obisk.

Ogledale so si vrsto podjetij v novomeški, trebanjski, grosupeljski, metliški in črnomaljski občinah, obiskale nekaj sodobnih vzgojno-varstvenih ustanov, muzejev in turističnih krajev, 28. septembra pa so imele v Dol. Toplicah srečanje s celotno konferenco za družbeno aktivnost žensk novomeške občine. Tu so bili navzoči tudi Olga Vrabčič, predsednica republiške konference, ter funkcionarji novomeških družbeno-političnih organizacij in pred-

stavniki topliškega javnega življenja. Gostje so bile presenečene nad tem, kar so videli pri nas. Poudarjale so tudi, da je naša gostoljubnost edinstvena in je ne bo mogoče pozabiti. Med bivanjem v Novem mestu so stanovale pri tovarišicah, ki so bile na enakem obisku v Nemčiji, tako da so imele priložnost spoznati tudi način življenja naših družin.

V vseh uradnih in neuradnih pogovorih se je pokazalo, da naše in napredne nemške žene družijo pri-

srečne vezi, ki jih nameravajo še poglobiti, kajti možnosti za sodelovanje je precej. Izmenjava delovnih izkušenj je bila koristna za obe strani.

Vseh sedem dni, ko so bile Novomeščanke gostiteljice, uradnega tolmača niso potrebovali, kajti Mara Rupenova in dr. Erna Primožičeva sta zelo uspešno in požrtovalno nastopali kot prevajalki. Njima gre za sluga, da med delegacijama ni bilo jezikovnih pregrad. Marija Suhaj, predsednica konference za družbeno aktivnost žensk, in Franc Beg, predsednik SZDL, pa sta z dobro organizacijo bivanja gostij pri nas poskrbela, da so odšle domov z najlepšimi vtisi.

IMV: v vrh evropskih prikoličarjev!

(Nadaljevanje s 1. strani)
— 30.000 avtomobilskih prikolic, vse kar podjetje zdaj podvzema, pa

SEVNICA—PLANINA—OSTANE!

Po mučnih dvomih o tem, ali bo cesta Sevnica—Planina ostala v programu republiškega cestnega sklada za modernizacijo cest na Kozjanskem, je le ostala prvotna odločitev. Tako je namreč odločila komisija za manj razvite pri izvršnem svetu SRS minuli četrtek. Pomisleke za modernizacijo so pričele namreč izražati nekatere krajevne skupnosti na preostalem delu Kozjanskega v trenutku, ko so se dela že pričela. Modernizacija te ceste je vzbudila že veliko zanimanje pri Kozjancih v sevnški občini: krajevna skupnost Zabukovje je pričela gradnjo ceste Mrzla Planina—Stranje, po kateri bo mogoče priti iz tega dela Kozjanskega celo do Senovega.

V KRŠKEM SKUPNA SEJA DVEH SVETOV

V terek je bila skupna seja sveta posavskih občin in medobčinskega sveta ZK Posavje. Na dnevnem redu je bilo poročilo predstavnikov posavskih občin o obisku jedrskih elektrarn v ZRN. Zbrani so prejeli tudi informacijo REGIONA o poteku raziskav, ki jih za posavsko regijo izvaja REGION in Inštitut za regionalno ekonomiko v Ljubljani.

je hkrati že tudi za prehod na letno proizvodnjo 50.000 prikolic.

Celotna proizvodnja prikolic bo dejansko reorganizirana, povsod pa hkrati upeljana najnovejša tehnologija. Sedanja proizvodnja 15.000 prikolic bo v 1973 podvojena, s tem pa bo IMV postal že prihodnje leto največji proizvajalec prikolic v Evropi. S tem v zvezi je CDS med drugim sklenil:

- tovarna avtomobilske opreme v Brežicah bo preimenovana v tovarno avtomobilskih prikolic;
- proizvodnja prikolic v Novem mestu bo znatno povečana;
- v tovarni IMV ADRIA v Belgiji bo stekla oz. že teče sestava in montaža prikolic JUNIOR 305 do 500 s kapaciteto 50 prikolic dnevno v eni izmeni.

— Črnomelj, Šentjerneji in Novo mesto bodo postali glavni centri za proizvodnjo elementov za prikolice, pri čemer bo Novo mesto še posebej skrbelo tudi za podvozje prikolic kot osebnih avtomobilov. Z vsem tem je povezan tudi znaten uvoz nove opreme in začetek lastne proizvodnje raznih elementov za vozila IMV. Obrate IMV v Črnomlju, na Suhorju, Semiču, v Mirni in v Brežicah bodo specializirali. Tovarne IMV v Brežicah, Šentjerneju in Črnomlju bodo tako prav gotovo tudi prve imele pogoje za ustanovitev TOZD.

Pri tej mogočni reorganizaciji pa v IMV seveda ne bodo pozabili tudi na nadaljnje povečanje proizvodnje

dostavnih in osebnih avtomobilov, pri čemer jih vodi poslednji nov koncept proizvodnje. Ostati hočejo pomemben proizvajalec motornih vozil. O tem in drugih sklepih zadnje seje CDS v IMV pa bomo še poročali.

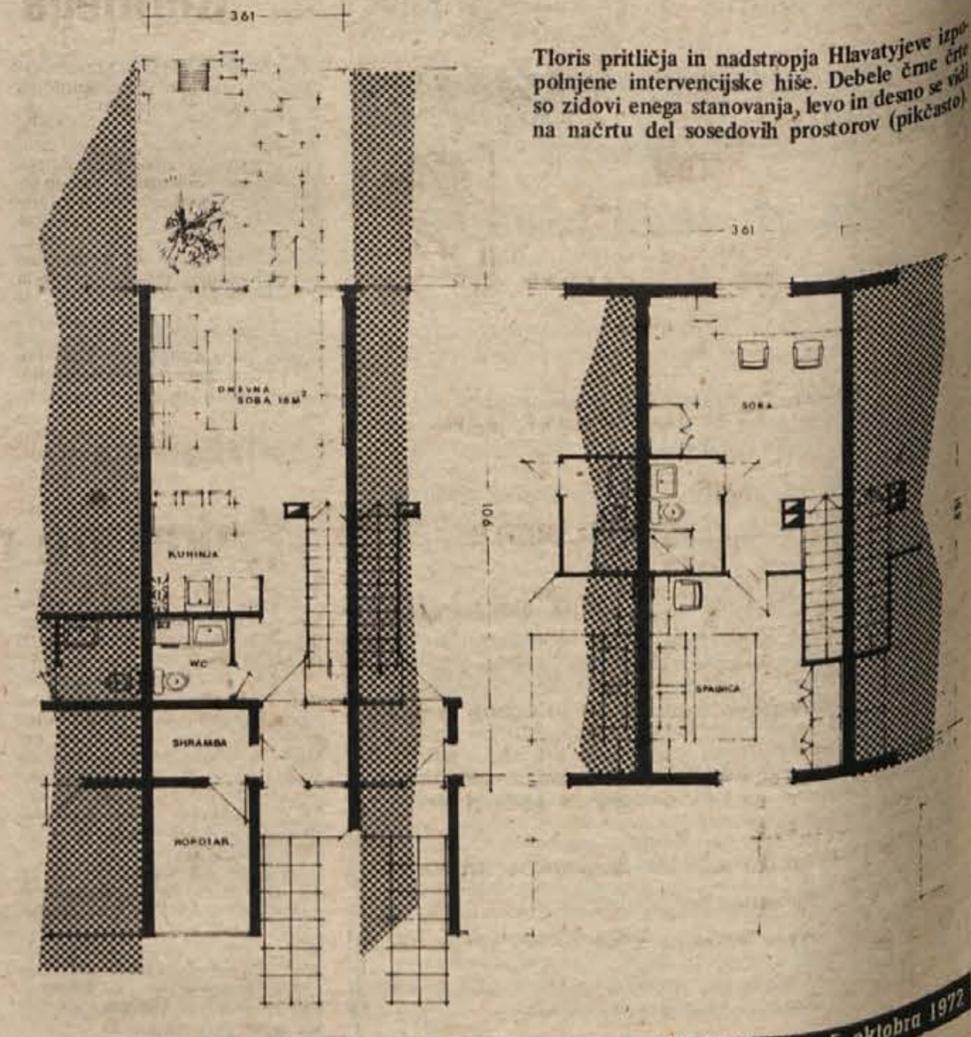
TONE GOŠNIK

RIBNICA: NOVI OBRAT SO ODPRLI

Na Ugarju pri Ribnici so 2. oktobra popoldne svečano odprli novi obrat podjetja SITOPLET-BITERM, v katerem sestavljajo štedilnike Kuepersbusch. Zastopnik poslovnega združenja TEHNOIMPEX Tone Čuk je ob tej priložnosti poudaril, da se bo obrat na Ugarju postopno specializiral za proizvodnjo tehničnih naprav za grejte zraka in vode. Že prihodnje leto bo tu zrasla nova, 2.400 kvadratnih metrov velika proizvodna dvorana, v kateri se bo zaposlilo blizu 200 ljudi.

PREGLED OPREME

Ob koncu tedna požarne varnosti je posebna komisija gasilskih predstavnikov pod vodstvom sektorskega poveljnika Ignacija Gačnika na območju Sodražice pregledala gasilske naprave. Obiskali so gasilska društva v Zapotoku, Zamostecu, Sodražici, Zimaricah in na Gori. Vsa društva so imela opremo urejeno in pripravljeno za primer požara.

Trloris pritličja in nadstropja Hlavatyjeve izpopolnjene intervencijske hiše. Debele črte kažejo na zidovi enega stanovanja, levo in desno se vidita načrta del sosedovih prostorov (pikčasto).

DELO ZA TRGOVCE

Trgov. podjetje »PRVI JUNIJ« iz TRBOVELJ

VABI K SODELOVANJU VEČ

- VK IN KV prodajalcev mešane trgov. stroke, posebej pa prodajalcev tehnične stroke.

Interesenti naj se oglasio osebno ali pismeno na naslov: Trg. pod. »Prvi junij«, Trbovlje — tajništvo. Samska stanovanja so zagotovljena. Nastop dela in drugo po dogovoru.

»KRKA« - tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov NOVO MESTO

RAZPISUJE

JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih osnovnih sredstev, in sicer:

TOVORNI AVTOMOBIL FIAT 620 BL, letnik 1967, reg. št. NM 60-66, za izključno ceno 7.500,00 din

Javna licitacija bo v ponedeljek, dne 9. oktobra 1972, ob 9. uri dopoldne v INISU, Bršljin 62, Novo mesto.

mi vsi VARČUJEMO

PRI.....

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

In poslovnih enotah v KRŠKEM, METLIKI, NOVO MESTU in TREBNJEM

- kjer zbirajo hranilne vloge in jih obrestujejo od 7,5 do 10-odst.
- vodijo žiro račune in devizne račune občanov
- opravljajo devizno-valutne posle in odkup ter prodajo deviz
- dajejo kredite za stanovanjsko gradnjo, pospeševanje kmetijstva, obrti in turizma na podlagi namenskega varčevanja
- odobravajo kratkoročne in dolgoročne kredite
- opravljajo vse druge bančne posle

Zaupajte DBH svoje denarne zadeve, saj je to vaša banka.

Neodvečen odgovor na »Odvečna skrb za razrednost«

Ne nameravam voditi dialoga z uredništvom Dolenjskega lista glede vprašan razredne orientacije lista. Nihče mu verjetno ne odreka, moram pa reči, da ko sem zapisal v zadnjem prispevku, da nekateri članki tega ne potrjujejo, nisem bil splošen, ampak zelo konkreten. V mislih sem imel naslednje članke: Odprto pismo metliškim politikantom, Nehati s starim, začeti z novim in Nova dejstva metliške zadeve. O teh člankih imam svoje mnenje, ki sem ga v odgovorih: Idejna in etična zmeda, Nehati s starim, začeti z novim in Vujčičev dopust, tudi povedal. Nameravam ga v zgoščeni obliki tudi pot ponoviti: »Pismo metliškim politikantom« je članek z destruktivno idejno-politično vsebino in ne sodi na strani Dolenjskega lista. Menim, da je odgovorno uredništvo napačno ocenilo vrednost članka in da ni prav ravnalo, ko se je odločilo za njegovo objavo. O članku »Nehati s starim, začeti z novim« menim, da je bralec zaradi svoje tendencioznosti bolj zavajal, kot pa odkrival resnico, kakor tudi, da v njem ni poštene angažirane politične kritike družbenih razmer. Očital sem Dolenjskemu listu, da ni vidneje usklajil svojega pisanja z napori politike. In v zadnjem članku »Vujčičev dopust« zaključim, da taki članki niso razredno naravnani. Torej v moji kritiki ne gre za posploševanje niti ne izmišljanje, ampak za obravnavo res-

ničnih člankov in za konkretno, ne pa posplošeno kritiko Dolenjskega lista. Drugo je sedaj vprašanje, ali se uredništvo Dolenjskega lista z mojo kritiko strinja ali ne. Jaz jim lastne ocene ne branim niti ne zamerim, še najmanj pa bi jo smatral za žaljivo, kot ocenjujejo moj zadnji odstavek v prejšnjem članku. Osebnostno menim, da stališča, mnenja, ocene ne morejo delovati žaljivo, če so kulturno izpovedana in jim je cilj izpovedati resnico. Zato besede »žaljivost« ne smemo zamenjevati z besedo »neugodno«. Med nami se često dogaja, da vsako kritiko sprejmemo kot napad na kolektiv, osebnost — kot žalitev. Menim, da kdor na tak način kritiko sprejema, ne more trezno razmišljati, saj se mu je izmuznil iz rok kriterij objektivnosti. Resnica je lahko za koga neprijetna, nikakor pa ne žaljiva. Dolenjskemu listu predlagam, da omenjene članke oceni izdajateljski svet in pokrajinski izvršni odbori Socialistične zveze. Jaz nimam kaj več povedati, lahko bi le z dokazovanji in pojasnjenji branil lastna stališča, Dolenjski list svoja — skratka, prišlo bi do polemike zaradi polemike. In še željo imam, Rad bi, da bi uredništvo Dolenjskega lista objavilo vso vsebino razprav in zaključke iz seje izdajateljskega sveta, ki je bila 17. marca. Naj velja še v tem primeru svoboda obveščanja. Še tole bi rad rekel: za novinarja ni dovolj, da objavlja dejstva, ampak da je do njih kritičen — razredno opredeljen. Za to pa je treba idejnosti in često tudi poguma! V odgovoru je uredništvo zapisalo marsikaj, s čimer se ne strinjam. Če mi bo čas dopuščal, bom o tem v prihodnosti kaj zapisal. Ne zaradi polemike, ampak zaradi razčiščenja pogledov na življenje oziroma na družbeno prakso. Vsem tistim pa, ki so mislili in še mislijo, da se vrtikam v metliške zadeve, naj povem, da temu ni tako. Nisem se vrtikal v metliške zadeve, ampak samo odgovarjal na tiste članke v Dolenjskem listu, ki so se mi zdeli neustrezni ali pa premalo kritični. Če ne bi bilo takšnih člankov o metliški zadevi, se sam o stvarih, ki se tičejo predvsem Metlike, ne bi nikoli oglašal, saj se držim načela, da je treba, če že pišem, pisati najprej o lastnih problemih. Še enkrat — razpravljaj sem z Dolenjskim listom, zanima me njegova politika, ne pa metliška zadeva. Doma smo naročeni na ta list, plačujemo ga in pravico imam izraziti svoje mnenje o sklernem članku, ki se v njem objavi. In še uredništvu Dolenjskega lista. Če imam kritične pripombe na nekatere članke, ni še s tem rečeno, da zanikam vse njegovo dosedanje delo. Nasprotno, visoko cenim njegovo dosedanje kulturno, idejno in politično poslanstvo.

Cesta brez cestarja

V času, ko se asfaltirajo že stezice, ni denarja za cestarja na cesti IV. reda od Metlike do Grabrovec. Tu je službo opravljal cestar 20 let, vse od takrat, ko je šel avtomobil enkrat na mesec po cesti. Danes, ko vozi vsaj 40 avtomobilov na dan, za plačilo cestarja ni sredstev.

Vaščani se sprašujemo, kaj mislijo s tem pristojni na občini. Zakaj plačujemo samoprispevek, kam gre denar od cestnin in goriv? Vse za asfaltiranje? Nisem proti modernizaciji, toda ne moremo zato vse makadamske ceste prepustiti propadanju. V vsi plačujemo na mesec okrog 2.000 din krajevnega samoprispevka, od tega v zadnjih štirih letih nismo dobili niti dinarja, čeprav so nam obljubljali pomoč pri gradnji trafostanice, pri gradnji gasilskega doma itd. Za námeček naj bi izgubili še cestarja? Še o smetlišču na isti cesti, o katerem je tudi že pisal vaš list. Res je bilo po objavi člankov smetlišče zagrnjeno z zemljo, postavili so tudi napis: »Odlaganje smeti je kaznivo!«, toda kmalu zatem so začeli smeti spet odlagati na ta prostor. Zanima me, čemu opozorilo? Meni se zdi, da bi morali kaznovati tistega, ki je tablo postavil, sicer pa prosim pristojne organe za obrazložitev in odgovor.

MARTIN STUBLJAR, Grabrovec

Kaj je s cesto do Gornjega Boštanja?

Na članek v Dolenjskem listu dne 24. 8. 1972, »KAJ POREKO ODGOVORNI?«, daje občinska skupščina Sevnica naslednje pojasnilo:

Dostopne ceste do Gor. Boštanja, ki jo obravnava pisec gornjega članka in naj bi potekala prek starega sejmišča, ne obravnava noben do sedaj potrjeni prostorski načrt za območje Boštanja. Staro sejmišče se je vključilo v zazidalni plato med Gor. in Dol. Boštanjem, saj ga že same terenske razmere vključujejo v to in se s tem dobiva zaključena celota od Gor. Boštanja prek naselja na »Selah« do Dol. Boštanja.

Delo na kanalizaciji v Dol. Boštanju vodi krajevna skupnost Boštanj. Cevi so bile nabavljene prej, preden so bili naročeni načrti za kanalizacijo, pridobljena vsa potrebna soglasja in gradbeno dovoljenje. Morda pa bi bilo resnično pravil-

neje, da se betonske kanalizacijske cevi niso deponirale v občestni jarek temveč na drug za to primeren prostor.

Most prek Mirne pri žagi v Dol. Boštanju je sedaj lesen ter je že resnično dotrajan. Temeljita obnova mostu ali celo nova gradnja bi zahtevala velika finančna sredstva, katerih pa Sevnica v sedanjih pogojih ne more zagotoviti, saj mora reševati veliko številno bolj perečih in neodložljivih problemov. Dejansko služi most samo za krajevni oziroma lokalni promet, saj je v oddaljenosti približno 500 metrov od tega mostu masiven most prek Mirne ter je dejansko vprašljiv obstoj dveh mostov na tako kratki razdalji.

FRANC LIPOVSEK, načelnik oddelka za gospodarstvo in finance

Zakaj ne poslušajo?

Dve leti in pol sem delal v Opremalesu kot nakladalec na transportu. Pred nekaj več kot mesecem in pol sem živčno zbolel in tri dni ostal doma. V podjetje sem poslal ženo s prošnjo, naj bi mi za zamujeni čas priznala dopust. O tem niso hoteli nič slišati. Ker se mi je zdravje poslabšalo, sem šel z napotnico v bolnišnico in ostal na zdravljenju 12 dni. Izvidi so pokazali, da se lahko vrnem. Toda pri Opremalesu sem trkal zaman: njihov odgovor je bil, da me ne vzamejo nazaj.

Ne razumem, zakaj se mi je to zgodilo, zakaj so ravno pri meni naredili izjemo in me sunili na cesto. Iskal sem novo zaposlitev, a brez sreče. Sam, z golimi rokami, naj grem zdaj od Poncija do Pilata in prosjačim? Kaj res to hočejo? Tembolj me boli, ker sem vsak dan

pred vprašanjem, kako preživeti družino. Ali morajo biti moji otroci lačni samo zato, ker sam nisem dovolj dober, da bi v podjetju dokazal, kakšno krivico so mi storili?

Ne želim preprirov, vendar na tem mestu zatrjujem, da sem pripravljen dobiti pravico tudi s pravnimi sredstvi. Če bodo pri Opremalesu le spregledali in popravili krivico, ki mi jo delajo, bomo spet prijatelji. Pri tem jim bom, če bodo zahtevali, sam obilo pomagal. Pripravljem sem zbrati najrazličnejša potrdila o boleznih, če mi ne verjamejo, da sem z dela res izostal samo zato, ker sem zbolel. Upam, da mi v bolnišnici, kjer so me zdravili, takih potrdil ne bodo odrekli.

FRANC RAPOUŠ, Foersterjeva 12, Novo mesto

Vdevetnajstih prodajalnih Mladinske knjige po Sloveniji so prejšnji četrtek podelili devetnajst pony koles. Na sliki: štiriletna Ivanetičeva punčka bo potegnila prvi nagradni listek. Pony kolo gre v Otočec, Veliki atlas sveta pa ostane v Novem mestu — (Foto: S. Mikulan)

Lepe nagrade knjige

Prejšnji četrtek se je v prodajalni novomeške Mladinske knjige zbralo

Nova cisterna

Prejšnjo nedeljo je dobili gasilsko društvo Stična nov avto s cisterno, ki so ga tamkajšnji gasilci že dalj časa močno pogrešali. Da so ta sodobni pripomoček za gašenje požarov dobili, gre velika zahvala predsedniku občinske gasilske zveze Grosuplje tovarišu Lojzetu Lubiču. Ob tej priložnosti se tovarišu Lubiču za njegovo prizadevanje in delo stičenski gasilski odbor iskreno zahvaljuje.

GASILSKO DRUŠTVO STIČNA

veliko šolarjev, ki so nestrpno pričakovali žrebanje nagrad. Vsak učenec, ki je kupil za 50 dinarjev zvezkov ali drugih šolskih potrebščin, je dobil nagradni listek, s katerim je lahko postal lastnik pony kolesa ali pa ene od ostalih 250 nagrad. Štiriletna Ivanetičeva punčka je resno segla v košaro, kjer je bilo nad 3600 listkov, in pony kolo je v Otočec odpeljal Jože Klevišar. Po novem Velikem atlasu sveta, ki je bil dolečen za drugo nagrado, pa bo »brskala« Novomeščanka Ksenja Derčar. Tudi ostali nagradenci so bili lepih praktičnih nagrad, ki jih je podarila Mladinska knjiga, zelo veseli.

Jp

Nekaj besed o kadrovanju

V zadnjih letih je tudi Dolenjsko zajela turistična mrzlica. Posamezne občine, turistično-gostinska podjetja in njihovi kolektivi želijo, da nekatera podjetja in zavodi razširjajo že obstoječe zmogljivosti in uvajajo nove dejavnosti.

Res je, da so v primerjavi z našo obalo to skromni začetki, vendar začetek je tu in vreden je vse pohvale in pozornosti. Pri vsem tem smo pričakovani turistično-gospodarskem pojavu, ki ni nekaj enkratnega, kakor bi morda bralec v tem trenutku mislil. Nasprotno, mislim na pojav zaprtosti, ozkosti sorodnih dejavnosti na razmeroma majhnem prostoru. To so dejstva, ki jih lahko podkrepiš še z vrsto otipljivih in nič kaj razveseljivih dokazov.

Vzemimo problem kadrov, ki je povsod pereč. V polpretekli dobi smo bili v vsej Jugoslaviji priča celi vrsti kadrovskih spodsrljav. V razne veje gospodarstva smo vlagali, gradili objekte, na kadre pa smo pozabili. To se dogaja še dalje.

Pred dnevi je trgovsko podjetje Petrol iz Ljubljane, na Čatežu ob črpalci odprlo nov okusno urejen turistično-gostinski objekt. Uspeha smo bili veseli vsi občani naše občine. Pozdravili smo napore za-

poslenih in vodstvo Petrola. Nikakor pa se ne moremo strinjati z njihovo kadrovsko politiko, ki je za nas, neposredne sosede, nesprejemljiva. To je tudi povod, da se kot predstavnik Čateških Toplic oglašam. Vodstvo imenovane delovne organizacije je menda že pred otvoritvijo vedelo za kadrovske razmere. Videti je, da so nekaj delovnih mest pustili na ključu oziroma da jih bodo izpolnili po otvoritvi novega objekta. Tako naše zdravilišče že nekaj časa čuti določen pritisk Motela. Ta pritisk ni gostinsko-konkurenčnega značaja, je le usmerjen na našo strokovno delovno silo, ki jo skušajo z raznimi obljubami zvabiti v svoje vrste. To vabljenje in nagovarjanje poteka za hrbtom samoupravnih organov in vodstva našega podjetja. Človeku se nehote porajajo misli o tako imenovani socialistični poslovnih morali. Morda sem preveč kritičen. Resnica pa je, da vsako podjetje vlaga veliko sredstev v lastni kader in na njem graditi svojo poslovno politiko. Vemo, da na našem področju deluje nekaj priznanih šol, ki dajejo vsako leto precejšnje število ljudi s solidnim znanjem.

Na koncu še vprašanje: Bi bilo odveč resnejše planiranje kadrov, dolgoročnega razvoja v turizmu in morda še česa?

IGNAC REGOVIČ

AB Agraria BREŽICE

Ste v zadregi za darilo?

Šopek nageljčkov ali vrtnic je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Čatež!

Trgovsko, izvozno, uvozno, zastopniško in proizvodno podjetje

metalka

LJUBLJANA, DALMATINOVA ULICA 2

VABI K SODELOVANJU

PRODAJALCA (1 delovno mesto)
ZA PRODAJALNO DOMŽALE
kvalificiran trgovski delavec

ODELKOVOĐJO (1 delovno mesto)
ZA PRODAJALNO DOMŽALE
kvalificiran trgovski delavec z najmanj 3 leti prakse

KOMISIONARJE (3 delovna mesta)
kvalificiran trgovski delavec

NK DELAVCE (8 delovnih mest)

Ponudbe pošljite kadrovskemu oddelku »METALKE«, 61000 LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 2, najkasneje v petnajstih dneh po objavi v časopisu.

ŠOLSKI CENTER BREŽICE
Trg bratov Ribarjev 1

razpisuje
v šolskem letu 1972/73 vpis v oddelke za odrasle:
POSLOVODSKA ŠOLA

Poslovodska šola izobražuje kadre za vodilna delovna mesta v oddelku, skladišču ali v ekonomski enoti gospodarske organizacije.

Pogoji za vpis so:

— uspešno končana šola za prodajalce,
— priporočilo gospodarske organizacije, iz katerega je razvidno, da kandidat že najmanj dve leti uspešno opravlja dolžnost na svojem delovnem mestu.

Pri vpisu morajo kandidati 9. oktobra vložiti:

1. prijavo za vpis s priporočilom gospodarske organizacije, kolkovano z 2 din, ki jo dobijo na dan vpisa v upravi centra;
2. spričevalo o zaključnem izpitu;
3. potrdilo o vplačani vpisnini 20 din in vplačanem prvem obroku šolnine 200 din.

Solanje traja dve leti, pouk je popoldne, štirikrat na teden.

Vpis bo 9. oktobra 1972 od 14. ure dalje v prostorih centra (gimnazija).

Celotna šolnina je 2.000 din, plačljiva v desetih mesečnih obrokih.

Pričetek rednega pouka za slušatelje iz posavskih občin bo 10. oktobra 1972 ob 16. uri na gimnaziji v Brežicah.

Za gospodarske organizacije iz dolenskih občin bo vpis 9. oktobra v Novem mestu, kjer bomo odprli dislociran oddelk. Prostor in uro vpisovanja bomo sporočili pozneje.

INDUSTRIJA APNA KRESNICE
O BVEŠČA

vse potrošnike, da si lahko priskrbijo kvalitetno kosovno apno v naših obratih v Kresnicah in Dobropoljah. Zda je najprimernejši čas za gašenje apna.
Informacije telefon: 88-881, 88-897 in 782-001.

Informacije tel.: 88 601, 88 607 in 782 001

Svet osnovne šole v METLIKI

razpisuje prosti delovni mesti

- 1 VZGOJITELJICE ALI MEDICINSKE SESTRE za nedoločen čas
- 1 VARUŠKE (nekvalificirane za 3 ure dnevno) za delo v otroškem vrtcu.

Nastop dela takoj ali po dogovoru. Prijave sprejema ravnateljstvo osnovne šole v Metliki do 9. 10. 1972.

Kmetijski izobraževalni center Grm-Novno mesto

ŠE VPISUJE

učence v prvi razred šole za kmetovalce.

Kandidati s končano osnovno šolo naj pošljejo prijavo za vpis in spričevalo o končanem osmem razredu ter kolek za 2 din.

Pouk bomo pričeli 16. oktobra ob 8. uri.

Davčna uprava občinske skupščine KRŠKO

da je na podlagi določil 39. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov in 2. čl. občinskega odloka o urejanju določenih zadev s področja starostnega zavarovanja kmetov naslednje

OBVESTILO

Razpored odmerjenih prispevkov za starostno zavarovanje kmetov za območje krajevnih skupnosti Gora, Krško, Dolenja vas in Zdole je na vpogled od 5. do 14. oktobra 1972 od 8. do 14. ure, na davčni upravi, soba št. 41, za ostale krajevne skupnosti pa na krajevnih uradih ob istem času.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE
VAS VABI
NA ODVZEM KRVI

Za kritje vseh potreb po krvi je potrebno, da pride vsako leto na odvzem krvi 70.000 ljudi, in sicer vsak odvzemni dan 200. Zato pričakuje organizacija Rdečega križa, da se bodo odzvali vsi zdravi občani. Da bi si prebivalci občin, kjer je redna krvodajalska akcija, lahko pravočasno rezervirali čas, objavljamo program rednih krvodajalskih akcij za mesec oktober 1972.

Ker samo kri nadomesti kri, je razumljivo, da si jo z darovanjem zagotovimo tudi sami in svojim najbližjim, če bi jo potrebovali.

Rdeči križ vljudno prosi prebivalce spodaj navedenih krajev in občin, naj se čimprej javijo občinskemu odboru Rdečega križa in mu sporočijo, kateri dan želijo priti na odvzem krvi.

METLIKA — 17., 18. oktobra 1972
TREBNJE — 23., 24., 25. oktobra 1972
GROSUPLJE — 26., 27. oktobra 1972

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ODBOR
IN OBČINSKI ODBORI RK

Komisija za delovna razmerja
»KRKA«
tovarne farmacevtskih
in kemičnih izdelkov
Novo mesto

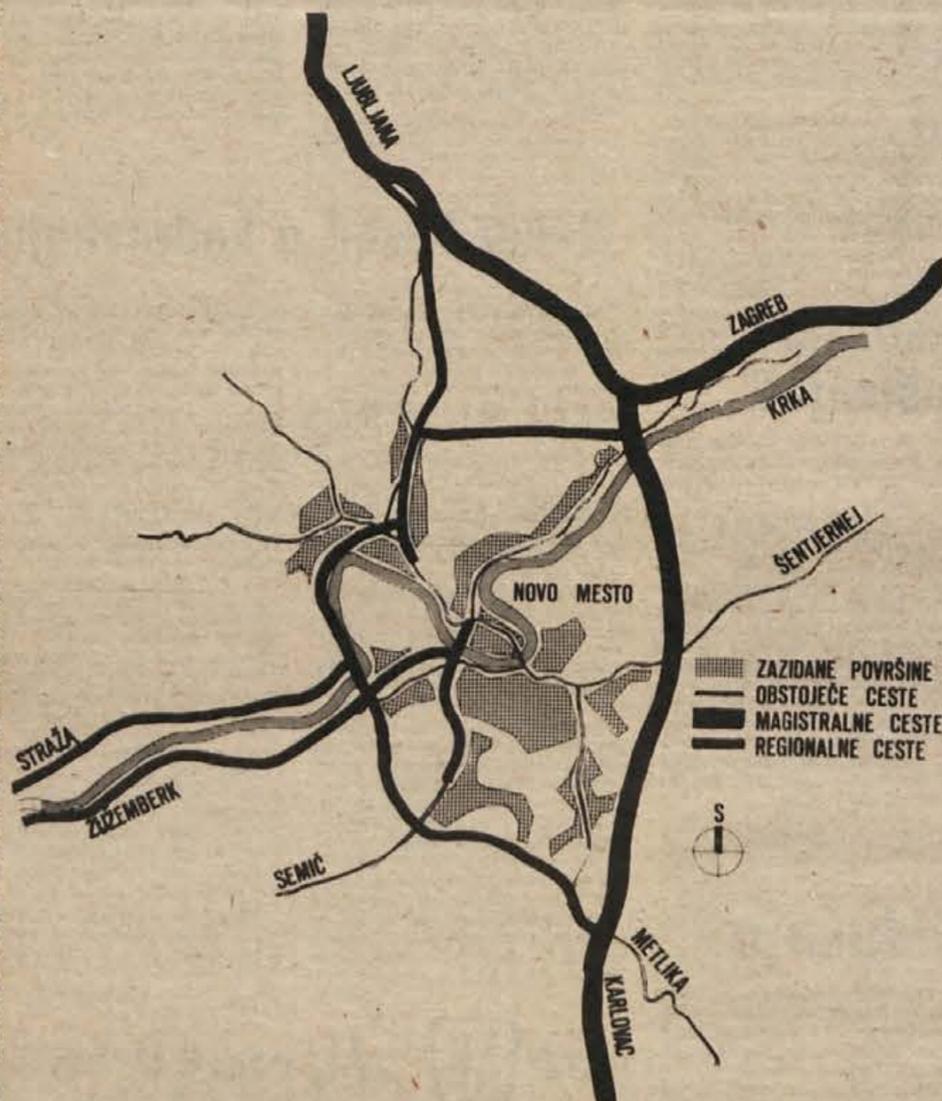
RAZGLAŠA PROSTI DELOVNI MESTI
S SEDEŽEM V NOVEM MESTU

1. VODJE GRUPE ZA STROJNO OPERATIVO
2. STROJNI TEHNIK ZA DELO V STROJNO INSTALACIJSKI OPERATIVI

Prosti delovni mesti lahko zasedejo kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

pod 1. dipl. strojni inženir s 4 leti prakse;
pod 2. strojni tehnik, zaželena nekajletna praksa na navedenem področju.

Vse, ki so zainteresirani in izpolnjujejo navedene pogoje, vabimo, da v roku 15 dni po objavi razglasa oddajo svoje ponudbe v kadrovsko splošnem sektorju.

V Dolenjski galeriji v Novem mestu bo do 21. oktobra odprta razstava urbanističnega programa novomeške občine in urbanističnega načrta Novega mesta. Razgrnitev je bila objavljena v Skupščinskem Dolenjskem listu, predlagatelja novomeško podjetje DOMINVEST in Urbanistični inštitut SRS pa želita pritegniti v razpravo čimširši krog občanov. Zato vabita vse, ki jih stvar zanima, k ogledu razstavljenega gradiva. Zagotovila sta tudi vodstvo po razstavi vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. in od 16. do 18. ure. Prihodnji četrtek bomo v posebni prilogi Dolenjskega lista na poljuden način prikazali bralcem prizadevanja obeh načrtovalcev za urbanistično ureditev občine in Novega mesta. Zgoraj: skica študije cest za mestno območje. (Risala: Milojka Ljubenović, DOMINVEST)

dolenjka

MODNA
REVIJA

20 let

ki jo ob 20-letnici podjetja in mesecu nagradne prodaje prireja trgovsko podjetje DOLENJKA iz Novega mesta v sodelovanju s Centrom za sodobno oblačenje iz Ljubljane in znanimi podjetji tekstilne in oblačilne stroke iz vse Jugoslavije.

● DANES, 5. OKTOBRA, OB 19.30 URI, V PROSVETNEM DOMU V ČRNOMLJU IN

● JUTRI, 6. OKTOBRA, V RESTAVRACIJI NA OTOČČU

Na reviji bo žrebanje nagradnih kuponov Dolenjkine nagradne prodaje (izid bomo objavili v prihodnji številki).

Na Otočcu vas bo zabaval ansambel ORIONI, pel pa bo Alfi Nipič.

Rezervacija vstopnic na telefon: 21-830

Dolenjska banka in hranilnica
iz Novega mesta
bo nagradila lastnike izžrebanih vstopnic

Brezskrbno spanje ob JE

Človek se zaveda, da ruši harmonijo z naravo, zato je zaskrbljen – Vprašanja, ki jih zastavlja, se ponavljajo na vseh koncih sveta – Delegacija posavskih občin se je na obisku v Zahodni Nemčiji prepričala, da se pre-

bivalci počutijo varne celo v neposredni bližini reaktorjev – Zagotovilo o varnosti popolnoma zaupajo – Kmetje zlahka prodajo mleko in poljske pridelke iz okolice jadrskih elektrarn

Vsak korak naprej v civilizaciji prinaša s seboj tudi temne strani. Za napredek plačuje človeštvo visok davek, kajti iz dneva v dan spoznavamo, da zemlja ni več vir neizčrpnih možnosti. Tudi tu so meje, saj vedno znova opažamo, da so količine kisika, vode, hrane, lesa, premoga in drugih dobrin omejene. Pomanjkanje tega ali onega sili človeka k iskanju novih rešitev, k umetnim posegom v naravo. Vsak tak poseg pomeni tveganje, pomeni korist in škodo obenem.

Velike potrebe po električni energiji so rodile jedrske centrale. Leta 1967 je dosegla svetovna produkcija električne energije 500.000 megavatov. Od tega so je dale jedrske elektrarne 734.000 megavatov. Čez tri leta naj bi nuklearne elektrarne proizvajale že 1.400.000 megavatov električne energije. To pomeni, da bo na svetu vedno več odpadnih radioaktivnih snovi, da se bo kopičila radioaktivnost v okolju, ki nas obdaja.

Toda človek mora v svojem življenju prebroditi mnogo tveganj in trezno oceniti, kolikšen riziko si lahko privoščiti brez večje škode. Tako na primer mnogi kadijo, za pljučnim rakom pa oboleva samo majhen odstotek ljudi. Na vprašanje, koliko ljudi bo nekoč prizadetih zaradi nuklearnega energetskega vira, bi prav tako težko našli odgovor. Dala ga bo prihodnost.

Sedanosti ne preostaja nič drugega, kot da se spoprime z nevarnostjo in jo poskuša ukrotiti za vse večne čase. To pomeni poskrbeti za stoodstotno varnost v okolju, kar jedrske elektrarne tudi zagotavljajo prebivalstvu. V zapisu, ki sledi, se boste lahko prepričali, kako brez oklevanja zaupajo varnostnim ukrepom v Nemčiji. Naši predstavniki so dobili vtis, da je ob enakih varnostnih zagotovilih tudi strah pred graditvijo jedrske elektrarne v Krškem odveč.

● ZAUPANJE PREGNALO DVOME

Vedno znova ista vprašanja,“ je zapisal nemški novinar v svoj pokrajinski list, ko je poročal o obisku delegacije iz Sevnice, Krškega in Brežic v Obrigheimu, kjer so si prejšnji mesec ogledali jedrsko elektrarno. Predstavniki posavskih občin so s strokovnjaki skupine za gradnjo jedrske elektrarne v Krškem obiskali dve občini v Zahodni Nemčiji – Gundremmingen in Biblis. Skupina se je srečala tudi z župani treh občin in imela pogovore z odborniki.

Jedrska elektrarna v Obrigheimu obratuje z močjo 360 megavatov in je bila zgrajena 1968. Elektrarno v Gundremmingenu na Donavi so zgradili 1966, v Biblisu pa jo gradijo od 1969. Prvi reaktor bo dokončan leta 1974, drugi 1976. Oba skupaj bosta dajala nad 2.000 megavatov energije. Trenutno je to največja jedrska elektrarna, ki jo gradijo na svetu. Povedali so, da ni poskusni obrat, ampak popolnoma komercialna elektrarna.

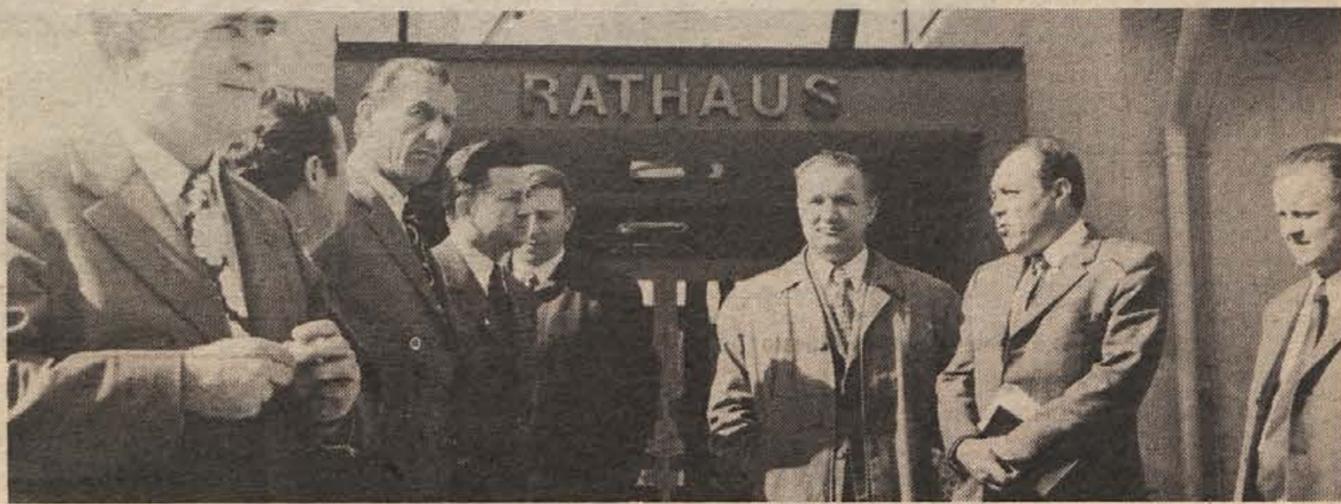
● ZA VSAK PRIMER V ANGLIJO

Iz odgovorov na zastavljena vprašanja je delegacija posavskih občin dobila izredno ugodne vtise. Nemci v neposredni bližini jadrskih elektrarn, celo ponosni so, da jih imajo velik razvojni skok. Ko so zvedeli za prebivalce prav tako zaskrbljeni. Potem kajenje elektrarne in se prebravajo, pričali o njihovem varnem obratu.

Ta občina je imela prej 700, sedaj pa ima že 1.040 prebivalcev. Z jedrsko elektrarno so veliko pridobili: vodni vrtec, občinsko hišo, telovadnico, pošto, kanalizacijo in avtali na cestah. V teh letih se je zmanjšalo število kmečkega prebivalstva od dveh tretjin na polovico, kar je Kmetije je zaposlena v industriji. Kmetije so imele prej po šest hektarov obdelovalne zemlje, sedaj pa se z živinoteto in poljedelstvom. Pridelujejo pšenico, oves, rž, krompir in sladkorno peso. V hlevih rejejo mlakarice. Mleko strokovnjaki spet kontrolirajo, in odkar obratuje jedrska centrala, se niso ugovarjali nobenega primera radioaktivnosti, čeprav so travniki in njive v neposredni bližini – 100 do 150 metrov od reaktorja. Na njih so tudi zdaj pasle krave in prebivalci se popolnoma prepričani o varnosti.

● NASELJA TIK ELEKTRARNE

V občini Obrigheim živi okoli 8.000 ljudi, v bližini pa še okoli 20.000 prebivalcev, kamor sodi tudi mesto Mosbach. Najbližje naselje je oddaljeno od jedrske elektrarne samo en kilometer, novo naselje ob reki Neckar pa je oddaljeno od nje komaj petsto metrov zračne linije. Prebivalci gradnji elektrarne niso nasprotovali. Občina si je z njo kupo opomogla. V njen proračun

Povsod zagotovila o varnosti, povsod brezskrbnost. Na sliki: obiskovalci iz Posavja v Gundremmingenu, kjer so jih prisrčno sprejeli in jim izčrpno odgovorili na zastavljena vprašanja. (Foto: K. Filipič)

daje jedrska elektrarna milijon mark, skupni proračunski dohodki pa znašajo tri milijone mark. V Obrigheimu živi od kmetijstva 3 do 5 odstotkov prebivalstva, ki zaradi elektrarne nimajo nobenih težav.

Tretja občina, ki so jo obiskali

predstavniki posavskih občin, je Biblis z 8.500 prebivalci. Tamkajšnji župan je povedal, da je bilo nekaj ljudi proti jedrski elektrarni, a na srečo jih je bilo več zanje kot proti. Imeli so več lokacij in odločili so se za tisto, kjer je zdaj mogočno gradbišče. Prebivalci so imeli v javni raz-

pravi možnost za predloge in pripombe. Nanje so dobili strokovne odgovore. Občane informirajo sprotno in na njihovo željo jim strokovnjaki pojasnjujejo razna vprašanja. Občina Biblis pričakuje močan gospodarski vzpon. Nadejajo se samo dobrih in nič slabih učinkov, ki naj bi jih prinesla s seboj tovrstna industrija. V Biblisu je le kakih šestdeset kmetov; ukvarjajo se s poljedelstvom in mlekarstvom.

Sledila so vprašanja, kaj pomenijo jedrske elektrarne za te kraje in ali je prišlo do kakšnih sprememb v gospodarski aktivnosti, v razvojnih konceptih, zlasti v turizmu, če ga imajo in razvijajo. V Gundremmingenu so odgovorili, da razvojnega programa niso imeli, zato elektrarna ni mogla vplivati na morebitne spremembe. S turizmom se ne ukvarjajo zaradi grobega podnebja in megle na Donavi. Tudi v Obrigheimu turizem ni razvit, poznajo pa ga v 10 kilometrov oddaljenem Odenwaldu, zlasti ob koncu tedna. Zanimivo je, da prihaja v Obrigheim vsako leto po nekaj tisoč obiskovalcev na ogled jedrske elektrarne. Zaradi nje je kraj postal znan po vsem svetu.

V Biblisu razvojnega programa niso imeli in ga šele pripravljajo s sosednimi občinami. Klima ni naklonjena turizmu, imajo pa pogoje za tedenski oddih, zlasti ob umetnih jezerih, ki nastajajo pri izkoriščanju gramozu in peska. V Biblisu je bila najprej predvidena graditev rafinerije. Zaradi vinogradništva v wormskem okolišju so dali prednost jedrski elektrarni, ker je čista, medtem ko prinaša rafinerija s seboj številne škodljive vplive.

● RAJE "ATOMSKO" KOT RAFINERIJO

Na vprašanje, če se kmetje v okolici ukvarjajo s kmetijstvom in če ima bližnja kmetij kakšen psihološki vpliv na kupce njihovih pridelkov, so naši obiskovalci zvedeli, da takih primerov niso imeli. V Obrigheimu so bili v začetku v strahu, toda danes celo v neposredni bližini ne omenjajo pomislekov. Kmetje prodajo vse pridelke. V začetku je le ribiška zveza ponekod delala težave. Zaradi tega so pred jedrsko elektrarno v Obrigheimu začeli loviti ribe. Res so ugotovili, da so prizadeti, vendar ne zaradi nove elektrarne, ampak zaradi onesnaženja reke in drugih škodljivih vplivov industrije ob njej.

Prebivalci v vseh treh nemških občinah so tako popolnoma prepričani o varnosti, da morebitnim parolam o radioaktivnosti ne bi dali nobene veljave. Potemtakem ni mogoče, da bi bilo prizadeto kmečko prebivalstvo pri prodaji mleka in drugih živil.

Ko so naši predstavniki spraševali, če so v jedrski centrali vgrajene vse varnostne naprave in kako so prišli do teh informacij, so jim odgovorili, da kot laiki tega niso mogli preverjati. So pač morali verjeti. In ker verjamejo, tudi brez pridržkov zaupajo v strokovno brezhibne varnostne sisteme. V Gundremmingenu so začeli meriti radioaktivnost v okolju štiri leta pred graditvijo centrale. Prebivalstvo so sprotno obveščali in že v začetku gradnje ustanovili informativne centre. Tudi zborovanja občanov so imeli in jim odgovarjali na zastavljena vprašanja. Delovala je celo komisija občanov, vendar so jo pozneje razpustili, ker ni bilo več razlogov za njen obstoj.

Prebivalci v teh krajih se tudi danes ne bi drugače obnašali, če bi se morali odločiti za gradnjo jedrske elektrarne ali proti njej.

● NIHČE NI PROTI

V Gundremmingenu je župan dejal: „Naša jedrska elektrarna je oddaljena od naselja 2 km in obratuje šest let. V kratkem bo zgrajena še ena, in kolikor poznam razpoloženje občanov, lahko zatrdim, da ne bo nikogar, ki bi se izrekel proti njej.“ V Obrigheimu so odborniki izjavili, da bi se tudi danes enako kot pred leti zavzemali za lokacijo jedrske elektrarne. Tudi glede povračila morebitne škode, ki bi jo lahko povzročila elektrarna, Nemci niso v skrbeh. Zaupajo svojim zavarovalnicam, končno garancijo pa imajo tudi od države.

● ZA PITNO VODO JIH NE SKRBI

„Odkod dobivate pitno vodo in ali je ta povezana z reko, ki jo uporabljate za hlajenje reaktorja?“ se je glasilo naslednje vprašanje. Zvedeli so, da je v Gundremmingenu črpalnice pitne vode oddaljeno 1 do 1,5 km od jedrske elektrarne. V Obrigheimu dobivajo pitno vodo iz Neckarja tudi na območju vzdolž elektrarne. Jedrska elektrarna je zgrajena tako, da ne prepušča nobenih tekočin in torej ne more imeti nobenega škodljivega vpliva na pitno vodo.

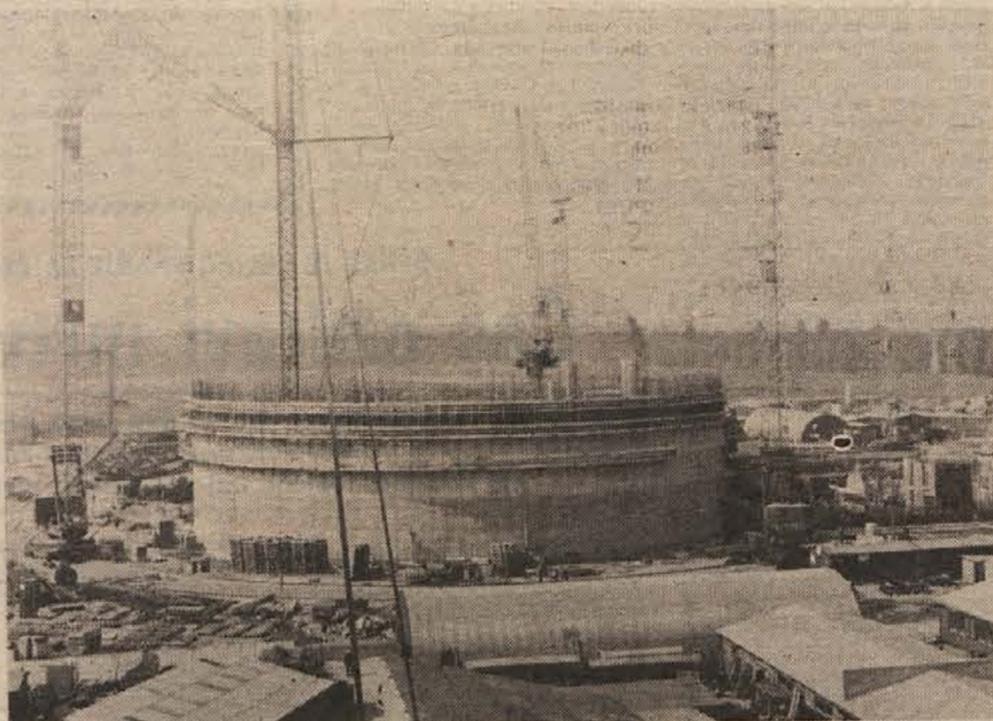
Zajetje, iz katerega ima napeljana pitno vodo Biblis, je oddaljeno od jedrske elektrarne 6 do 7 km. Na novo grade 9 km stran od centrale veliko zajetje za preskrbo mest Frankfurt in Wiesbaden. Podtalnica sega tukaj vse do Rena, kjer zdaj gradijo jedrsko elektrarno z močjo 2.500 megavatov. Sosedne občine so dale soglasje k lokaciji pod pogojem, da se voda v reki ne bo segrela nad predpisano mejo. Glede pitne vode torej nimajo v Nemčiji nobenih pomislekov, čeprav imajo zajetja v neposredni bližini jadrskih elektrarn.

Vprašanje, če pri njih dosledno spoštujejo zakone o varstvu okolja in če so primeri kršitev zaradi pomanjkanja denarja, je med gostitelji čudno izzvenelo. Dejali so, da razprave o upoštevanju ali neupoštevanju predpisov pri njih ne more biti. Najbrž ne poznajo jugoslovanske prakse. Splošnega zakona o varstvu okolja tudi v Nemčiji še nimajo, imajo pa posamezne predpise, ki jih seveda dosledno spoštujejo.

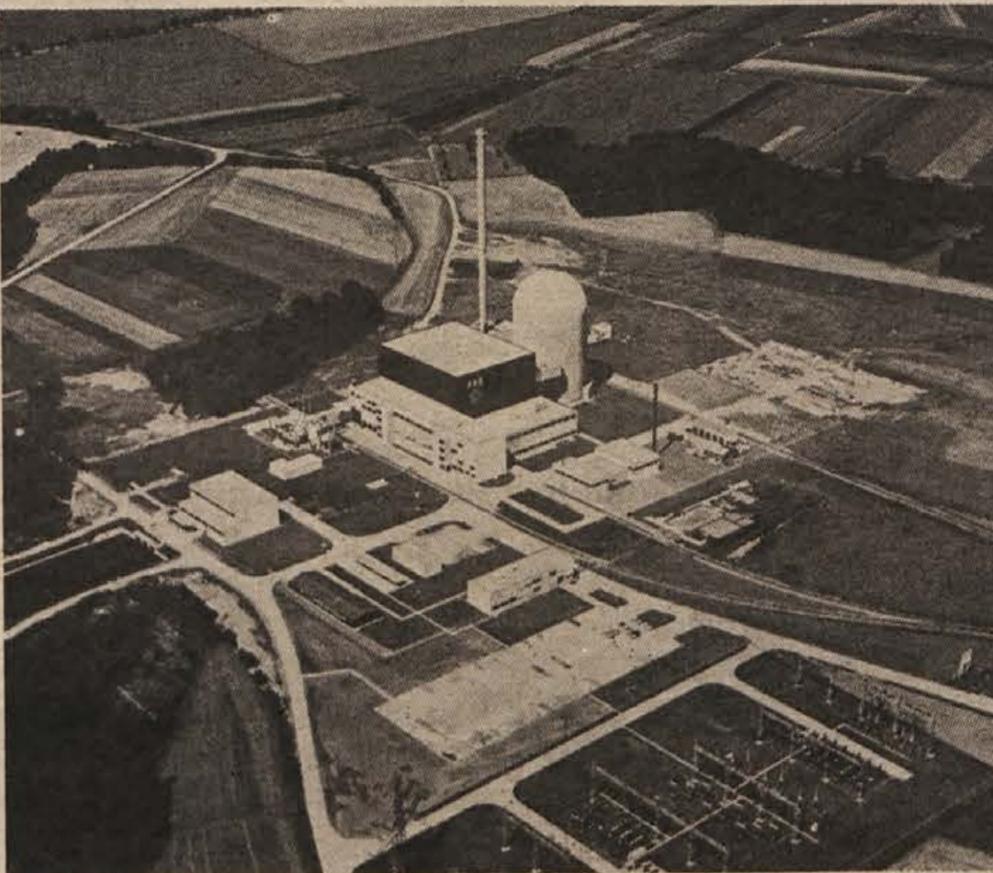
Naše predstavnike je še zanimalo, kako je z radioaktivnimi odpadki, ki jih proizvajajo jedrske elektrarne, kam jih uskladiščijo in ali bi imeli pomisleke, če bi jih shranjevali v neposredni bližini elektrarn. Zvedeli so, da ima Nemčija centralno odlagališče za te odpadke v nekem opuščnem rudniku soli in da je to urejeno z zvezno zakonodajo. V Gundremmingenu so povedali, da vsako leto menjajo trajno gorilnih elementov. Odpadke delno predelajo, delno pa stisnejo in shranijo v dobro zavarovane dvestolitrske sode. Te pozneje odpeljejo v prej omenjeno odlagališče.

Sicer pe je na svetu vedno več odpadnih radioaktivnih snovi in prav te povzročajo zaskrbljenost. Danes računajo, da je na zemlji tristo ton čvrstega odpadnega materiala in tisoč kubikov v obliki tekočine. Zlasti v ZDA imajo velika odlagališča za radioaktivne odpadke. Prehajajo na suho shranjevanje v neprepustnih posodah in računajo, da jih bo leta 2000 veljalo to okoli 350 milijonov dolarjev na leto.

Po pogovoru za okroglo mizo v Krškem zapisala: JOŽICA TEPPEY

Veliko gradbišče v Biblisu, kjer bo 1974. leta začel delati prvi reaktor jedrske centrale z močjo 1150 megavatov. Drugi reaktor bo dokončan do 1976. leta. Za primerjavo še podatek, da bo moč krške jedrske elektrarne 600 megavatov. (Foto: inž. K. Filipič)

Pogled iz zraka na elektrarno v Gundremmingenu

kultura in izobra- ževanje

90 UDELEŽENCEV

Mednarodnega arheološkega simpozija v Novem mestu se je udeležilo znatno več udeležencev, kot smo jih prejšnji teden pomotoma napovedali: ne 17, ampak okoli 90. Prišli so iz vseh krajev Jugoslavije, pa iz Italije, Avstrije, Nemčije in Madžarske. Opravičiti se moramo tudi za pomoto pri imenu domačega referenta: z referatom o Beli krajini v starohalštatskem obdobju ni nastopil prof. Jože Dular, ampak njegov sin Janez Dular, arheolog.

RAZSTAVA O HUMORISTIH

Ob 40-letnici smrti slovenskih humorističnih in satiričnih pisateljev Frana Milčinskega in Rada Murnika je priredila novomeška študijska knjižnica knjižno razstavo. Na razstavi, odprti v ponedeljek dopoldne, je 144 kosov: 99 knjig, dramskih, mladinskih in drugih del ter prevodov Frana Milčinskega in 45 knjig, periodičnih publikacij in drugih del, ki prikazujejo Rada Murnika kot pisatelja, urednika in sicer znana moža svoje dobe.

ZA REŽISERJE POD ZIMO

Podeželski odri pešajo. Često ugotavljajo, da zato, ker ni režiserjev. Skrb za tovrsten kader je novomeška ZKPO v svojem delovnem načrtu za sezono 1972/73 podčrtala. Predvidevajo, da bi bil režiserji tečaj novembra ali decembra. Predavali naj bi strokovnjaki iz Ljubljane.

ČRNOMALJSKO SREČANJE DOKAZ:

Petje še vabi v dvorano

Na medobčinski reviji je nastopilo osem zborov z obeh strani Kolpe

Medrepubliški svet ZKPO iz belokranjskih, dolenskih, kordunskih, obkolpških in posavskih občin, ki mu je prvi predsednik v Karlovcu živeči in vsestransko delujoči Slovenec Adi Gruden, je požel še en sad skupnega sodelovanja: 30. septembra zvečer so v črnomaljskem kulturnem domu odgrnili zaveso za revijo pevskih zborov, ki jo je po prejšnjem dogovoru organizirala tamkajšnja ZKPO.

V dvehurnem sporedu se je pred domačim občinstvom in gosti zvrstilo osem pevskih zborov, kolikor jih je tudi prijavilo sodelovanje na reviji: dva hrvaška in šest slovenskih. Po uvodnem nagovoru – imel ga je v imenu prirediteljev predsednik Črnomaljske ZKPO Janez Kure – je stopil pred občinstvo moški vokalni zbor iz Karlovca, ki pod tem imenom in vodstvom Vida Rukavine poje šele od letošnjega aprila. Gostje iz mesta ob Korani so zapeli tri pesmi, po toliko jih je imel na sporedu tudi vsak zbor, ki je sodeloval na reviji.

Moški pevski zbor Dušan Jereb iz Novega mesta, ki ga 27 let vodi Tone Markelj, je v Črnomalju povedel „zbirko“ nastopov: do zdaj je imel 90 samostojnih koncertov, 1750-krat pa je sodeloval na prosla-

vah in spominskih slavnostih. Zbor hrvaškega pevskega društva Jeka iz Somobora, ki je pel za Novomeščani, je bil gotovo najstarejši na črnomaljski reviji: čez dve leti bo slavil 100-letnico.

Po odmoru se je s pesmimi slovenskih skladateljev predstavil moški zbor iz Brestanice pod vodstvom Adolfa Moškona. Za zbor je značilno, da je imel vseskozi dobre pevce, iz njega je na primer izšel solist ljubljanske Opere Rajko Koritnik. Boris Plantan je pripeljal iz Straže zbor, ki se imenuje po podjetju Gorjanci, za njim pa je pel združeni moški zbor iz Artič in Globokega. Peter Cigler je pripeljal Dolenjski oktet, Franc Zupančič pa je dirigiral domačemu ženskem zboru, ki je nastopil zadnji.

Mali kulturni barometer

ORGANIZACIJSKI SPODRS-LJAJ – Na sobotni reviji pevskih zborov v Črnomalju je bila sporna prva vrsta sedežev v kulturnem domu: sedeže so prodajali, hkrati pa jih brezplačno rezervirali za goste. Kulturni obiskovalci so znali ta spordrsljaj, ki so ga zagrešili prireditelji, zares kulturno rešiti – tudi zato, ker je bilo prostih sedežev še na pretek.

GLASILO ZA ZKPO – Ivan Perhaj, eden od nagajencev novomeške ZKPO, je prejšnji teden predlagal,

Boleče

„Neurejeni, ponekod še vedno propadajoči kulturni domovi so problem, ki boli vsa Slovenijo,“ je poudaril Miha Mate, tajnik ZKPOS, na novomeški konferenci ZKPO. Zavoljo tega pa še ne gre vreči puške v koruzo: večarja za kulturo bo vedno več, vsak pametni gospodar pa si bo najprej popravil streho nad glavo. V zadnjem času so oživele nove možnosti za razvoj amaterizma: Miha Mate meni, da je bodočnost v vključevanju mladih in ustanavljanju kulturnih društev in skupin v delovnih organizacijah. To je, povedano z drugimi besedami, tudi dejavnost, ki je s kulturno akcijo ne-očljivo povezana.

naj bi ta organizacija začela izdajati glasilo: časopis, ki bi nekajkrat letno obveščal o kulturnih dogodkih in tokovih v občini in pokrajini, hkrati pa prinašal polemične, leposlovne in druge sestavke. Predsedstvo ZKPO je vzelo to na znanje in sklenilo, da bo skupaj s kulturno skupnostjo proučilo možnosti za tako glasilo.

SLAVISTIČNI KONGRES KON-CAN – Jugoslovanski slavistični kongres, ki je bil ves prejšnji teden v Beogradu, je opozoril na številne pomanjkljivosti pri uveljavljanju sodobnih tokov v slavistični znanosti doma in v tujini. Posebej so se zavezali, naj bi večjo pozornost pri obravnavanju slavističnih področij posvetili v šolah. Z Dolenjskega se je kongresa udeležil prof. Jože Škufca, svetovalec pri novomeški organizacijski enoti Zavoda za šolstvo SRS. Za delegata je bil izvoljen na Zavodu za šolstvo SRS.

NAJDENI TRUBAR – Trubarjevo knjigo „Cerkovna urednuna“, ki je veljala za izgubljeno, so nedavno odkrili v Vatikanu. Pomembna najdba je sprožila številne komentarje, ki opozarjajo na velik pomen dela.

KNJIŽNICARJI ZBORUJEJO – V Velenju se bo začelo danes tridnevno zborovanje slovenskih knjižničarjev. Najavljeni so številni referati in koreferati, v katerih bodo osvetlili pomen bibliotekarske dejavnosti, zatem pa bo izredni občni zbor društva.

Mednarodnega arheološkega simpozija v Novem mestu so se udeležili tudi številni visoki gostje, med drugim akademik – prof. Grga Novak, predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti (desno z očali), in prof. Vladimir Miroslavljević, oba iz Zagreba. (Foto: I. Zoran)

ARHEOLOŠKI SIMPOZIJ V NOVEM MESTU KONČAN

Halštatska dediščina osvetljena

Pomemben prispevek domače znanstvene misli pri osvetljevanju halštatskega obdobja – Na otvoritvi tudi predsednik JAZU dr. Novak

V Novem mestu se je v soboto končalo tridnevno zborovanje arheologov iz Jugoslavije, Italije, Avstrije, Nemčije in Madžarske. Prva dva dneva so imeli znanstveniki simpozij z delovnim naslovom „Halštatsko obdobje v Sloveniji“, zadnji dan pa ekskurzijo v arheološko in zgodovinsko znamenite kraje v dolini Krke.

V četrtek so se arheologi in gostje zbrali v Domu kulture na slovesen začetek, ki se ga je udeležil tudi dr. Grga Novak, predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Udeležence je prvi pozdravil pokrovitelj predsednik tukajšnje občinske skupščine Avgust Avbar in se zavezal za to, da bi Novo mesto dobilo osrednji arheološki muzej za Dolenjsko. Ponos, da je tako pomembno zborovanje v dolenski metropoli, je v imenu kulturne skupnosti izrazil tudi Boris Savnik, prof. Janko Jarc pa je goste pozdravil kot ravnatelj ustanove, ki je z izkopavanji in raziskovanji zlasti halštatskih časov prispevala pomemben delež v slovensko arheološko zakladnico, hkrati pa bistveno vplivala na razvoj arheološke in znanstveno raziskovalne misli na Dolenjskem. Ne nazadnje velja omeniti tudi na otvo-

ritvi podčrtano sporočilo Slovenskega arheološkega društva, zakaj se je odločilo za arheološki kolokvij v Novem mestu: „Novo mesto nas je s pomembnimi odkritji v zadnjih letih spomnilo naše celotne halštatske dediščine, za katero smo rekli, da je soustvarjala pojem halštatske kulture.“

Za arheološki simpozij je bilo prijavljenih 17 referatov sedemnajstih avtorjev. Neposredno po slovesni otvoritvi je s svojim referatom o figuralnih situah iz Novega mesta nastopil novomeški arheolog Tone Knez. Od domačih raziskovalcev je z referatom o Beli krajini v starohalštatskem obdobju sodeloval Janez Dular.

LIKOVNA DELA IN MESTO V RAZVOJU:

Zanimanje raste

Aleš Fenos: „Premalo je razvijati le galerijo. Ljudje mislijo, da so sliko, če so jo videli enkrat, videli za vse čase“

„Pomen likovne galerije in razstavnega salona v Sevnici je predvsem dolgoročnega značaja,“ meni likovni pedagog in vodja galerije otroških likovnih del na sevniskem gradu Aleš Fenos. „Ne danes niti jutri še ne bo večjega zanimanja za nakup likovnih del, saj poleg počasi rastočega zanimanja za ta dela niti materialnih pogojev: večina ljudi šele gradi hišice, temu bo sledilo opremljanje stanovanja, želja po uživanju likovnega dela. Zanimanje pa more gojiti galerija.“

„Galerija je poleg gasilskega pevskega zbora edina stalnejša kulturna dejavnost v mestu. Kako je z obiskovalci?“

„Teče že četrto leto. Javnosti smo prikazali 14 razstav, dosti jih je bilo ob raznih spominskih dnevih. Razstave si je ogledalo 10.342 ljudi, kar pomeni dosti za kraj in občino, saj je bila večina domačih obiskovalcev.“

„Kakšni so nadaljnji načrti?“

„Galerija počasi izpolnjuje zbirko otroških del, kar je njen namen, kot pač ta dela nastajajo. Ko se nabere dovolj zanimivih novih del, priredimo razstavo. Se uspešneje bi lahko razvijali likovni salon, zlasti če bi nam osrednje galerije posojale dela za razstave. Ponavadi smo v škripcih zaradi visokih zavarovalnih premij, s katerimi moramo zavarovati ta dela. Dela na temo kmečke motivike ob 400-letnici Gubčevgega punta je bilo treba zavarovati do zavarovalne vsote 100 tisočakov. Razstavo je videlo 2.900 ljudi; mnogi teh del drugače sploh ne bi nikoli videli. V petek, 29. septembra, smo nameravali odpreti razstavo otroških del na temo tekstilnega vzorca ali vzorca nasploh, vendar so težave z gradivom glede na učni načrt. Če nam ne bo uspelo prirediti te razstave, bomo naredili splošen prikaz likovnega ustvarjanja otrok v minulem šolskem letu.“

„Kaj ovira razvoj galerije in druge razstavne dejavnosti?“

Poleg pomanjkanja denarja predvsem neurejenost gradu. Bilo bi še več obiskovalcev, zlasti stajšjih, posebno ob otvoritvah, ki so povezane s koncerti v Lutrovski kleti, če bi bili urejeni dohodi h kleti in gradu, saj ni razsvetljave ob poti. Če bi se

našel denar, bi kazalo arhitektonsko zanimivo 2. nadstropje gradu preurediti v razstavno prostoro slikovnega gradiva spomeniškega bogastva v občini. Zakaj ne bi imel tu svoje družnice kakšen muzej, namesto da odnašajo zanimive izkopanine iz občine, pri njih pa ležijo depojih? Sama galerija je premalo, da bi pritegnila obiskovalce na grajski hrib. V samem mestu bi morali imeti prostor za salon. Šele tako bi lahko približali ljudem likovno umetnino!“

A. ZELEZNIK

DENAR JE VELIKO UPANJE ZA AMATERIZEM

Čas ozdravi mrtvoudnost

Z denarjem urejeno, ostala sta še dva huda problema: prostori in kadri – Konferenca ZKPO: v novomeški občini nemudoma urediti dvorane in vzgojiti kader – Podjetja naj posnemajo tovarno zdravil Krka!

„Ni specialistov in zdravil, da bi mrtvoudnega čez noč spravili na noge.“ Š to prisposodbo je hotel Boris Savnik na konferenci ZKPO v Novem mestu prejšnji četrtek povedati: amaterska kultura je še vedno betežnica take vrste, da potrebuje čas za okrevanje. Debelejša možnja naj bi zagotavljala, da ne bo stradala.

Prognoze vsekakor niso slabe in vrata v lepšo prihodnost se družštvom in kulturnim skupinam odpirajo vsak dan bolj na stežaj. To je pomembno ugotoviti, saj smo na prejšnjih konferencah poslušali zgolj zagrenjene izpovedi o odmiranju amaterizma, nemoči in vsem dru-

gem hudem. Naposled je treba reči, da je kulturna skupnost odrezala letos za ZKPO nekaj nad 600.000 din, kar je v primerjavi s prejšnjimi leti pravo bogastvo.

Od treh problemov, ki so do nedavnega tlačili k tlom razvoj kulturnih dejavnosti, sta tako ostala še dva: prostori in kadri. V delovnem načrtu si je ZKPO zastavila, da je treba vprašanje prostorov (ob pomoči krajevnih skupnosti) urediti nemudoma, takoj zatem pa dobiti zborovodje, režiserje in druge strokovnjake, da se bo lahko začelo tudi samo kulturno delo.

Kako kaže na začetku jesenske sezone, so povedali delegati iz društev naslednje:

ALEŠ KULOVEC, Straža: „Studiram Divjega lovca, razvijamo mladinski klub, prirejamo proslave. Dvorana je obnovljena, možnosti pa so, da spet odpremo knjižnico. Obiskovalce imamo. Kino in TV amaterizma ne bosta izpodrinila.“

PETER LIKAR, Bela cerkev: „Začeli smo iz nič in na novo. Kulturno skupino sestavljajo mladi, krajevna skupnost pomaga. Pripravljamo Strica iz Amerike, radi pa bi razvili zabavni ansambel in ustanovili pevski zbor.“

JANEZ HROVATIC, Stranska vas: „Gasilci zahtevajo odškodnino za dvorano, mi pa denarja nimamo. Mladina bo spet delala šele tedaj, ko ji bodo prostori neovirano na voljo. To je razlog, da že skoraj dve leti nismo nič igrali.“

FRANC NAHTIGAL, Mirna peč: „Še ta mesec bomo ustanovili kulturno društvo, do dneva republike pa uredili dvorano. Računamo, da bo k znesku, ki ga bo v ta namen dala krajevna skupnost, primaknila svoj del tudi ZKPO.“

Kaj pa kultura v delovnih organizacijah? Hvalevredno je mecenstvo, ki ga ponujajo, to pa ne sme biti dovolj. Kulturna dejavnost mora

najti mesto v samoupravnih aktivih. Boris Savnik meni: „Tovarna zdravil Krka je s svojim kulturnim delom lahko vzor vsem delovnim organizacijam. Ko bo povsod tako, bomo lahko govorili o kulturni delovnih ljudi za delovne ljudi.“

I. ZORAN

V GIMNAZIJI:

Spet »Izvestjak«

Prva številka »Letnih poročil« izide ta mesec

Ze v predvojnem obdobju so na novomeški gimnaziji izdajali brošuro Izvestja, še ta mesec pa bodo tridnevno nadaljevali. Ob 225-letnici gimnazije je izšel Zbornik, in ker je imel takrat kronist s zbiranjem pomembnih datkov veliko dela, bodo z »Letnimi poročili«, kot se bo knjižica imenovala sedaj, bodočim kronistom delo olajšali. Ravnatelj Rudi Pletič je poudaril, da bodo s poročili in obvestili vsi Dolenjsko o življenju in delu na šoli in enem šolskem letu. V njem bo vsa problematika o celostnem analizami in tabelami vsi do uspehu, predstavljeni in delavci in učenci, oddelki, profesorji so spremljali gimnaziji. Razen tega se je pred generacijo dijakov na oboje gimnaziji štiri leta vpisala na oba gimnazijska oddelka tudi na univerzi, tako da so tudi tu navedeni številni zanimivi podatki. „Ravnatelj meni, da bo vse to na dijake vplivalo v pozitivni tudi zato, ker poročilo ne bo nikogar obšlo.“

Prva stran bo posvečena inž. Ivo Zebcu ob njegovi 75-letnici. Sledil bo uvodni članek ravnatelja Pletiča, nakar se bodo razvile dejavnosti, mentorjev za posamezne poročila. Prva številka »Letnega poročila« bo izšla v 600 izvodih, ki jih je možno že danes naročiti v predmetni učni Številko so uredili profesorji Jože Teločnik, Dušan Modic in Karel Sever. Izid te publikacije so omogočile z objavo glasovne nekatere delovne organizacije, za kar jim je izdajateljski svet še posebej hvaležen.“

Podčrtano

Za širšo javnost je bilo tridnevno zborovanje arheologov male Evrope v dolenski metropoli dogodek, ki mu vsaj nazven ni mogoče odreči ekskluzivnega prizvoka. Malokdaj se namreč zgodi, da bi imelo tako majhno mesto v gosteh tako imenitno znanstveno družščino – arheologe evropskega, če že ne kar svetovnega slovesa – iz Italije, Avstrije, Nemčije in Madžarske ter seveda Jugoslavije. Za zgodovinske razprave malo vajeno uljo je bila že kar eksotična tudi tema, o kateri je šel „boj za staro pravdo“ izza govorniškega pulta: „Halštatsko obdobje v Sloveniji“. Kajpak to ni bil ni-

Brez meja

kakršen „športni mnogoboj“, pri čemer bi šlo za to, kdo bo koga, marveč izrazilo delovno srečanje strokovnjakov – prazgodovinarjev, na katerem je vsak sodelujoči prispeval po en „kamenček“ za skupen mozaik. V njem so Dolenjska z Novim mestom – precej, če že ne predvsem, po zaslugi novomeškega arheologa Toneta Kneza – iskri še v posebno lepi luči.

Poudariti bi veljalo spoznanje, ki je tokrat še prepričljivejše zavelo izza „okrogle mize“ arheologov kot pri drugih kulturniških srečanjih take vrste: znanstvena misel ne pozna meja, to ji ne morejo biti niti jezik niti politična opredeljenost niti mejniki med državami. In še: zakladnica znanstvene misli človeštva od vsakega novega prispevka ne zahteva vizuma z osebnim opisom avtorja; zanjo je to balast, pa naj je še tako prefinjeno natkan.

J. JUST

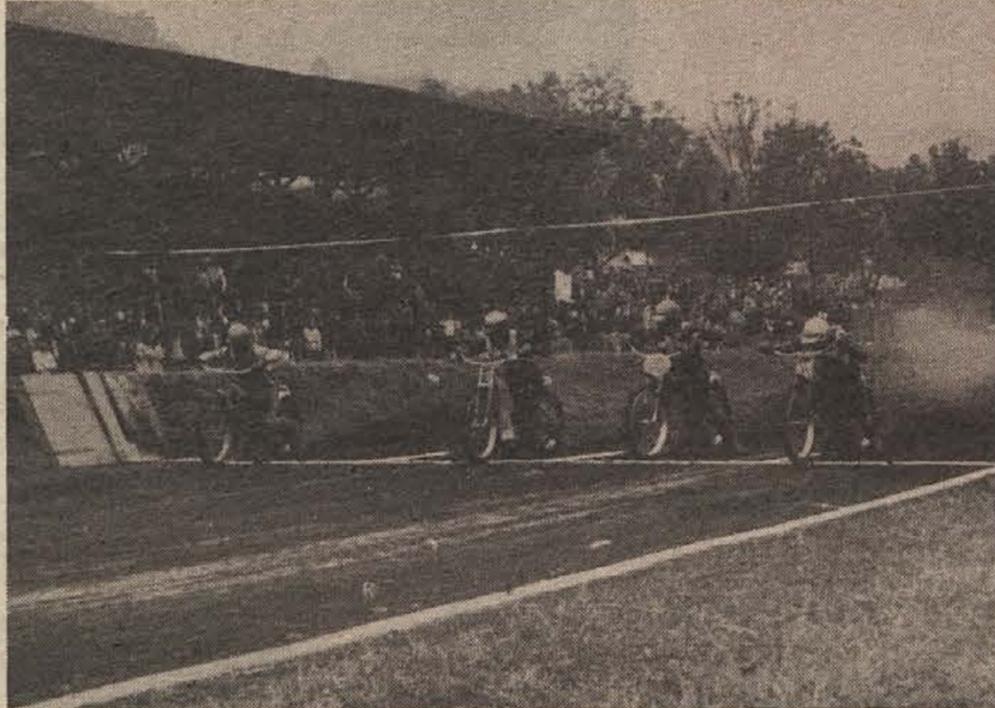
Peto mesto in 9 točk Babiča

Krčani so letos ponovno pripravili veliko mednarodno dirko v speedwayu, v kateri so tokrat privabili tudi odlične dirkače iz Švedske, Danske, Avstrije, Madžarske in Italije. Šved Thomas Petersson je zmagal v vseh petih vožnjah, za gledalce pa je bil še posebej zanimiv boj domačina Babiča, ki se je na koncu uvrstil na odlično peto mesto.

Šved so domačo publiko, ki se dobro spozna na speedway, navdušili z odlično tehniko, skoraj 10.000 gledalcev pa je bilo najbolj navdušenih takrat, ko je bilo jasno, da bo Babič peti. Prav dobro je vozil tudi drugi Krčan Nunčič, ki si je na koncu z Milejem razdelili enajsto

mesto.

Vrstni red: 1. Petersson (Švedska) 15 točk, 2. Pal (Madžarska) 14, 3. L. Johansson (Švedska) 12, 4. Radacsi (Madžarska) 11, 5. Babič (Krško-Jugoslavija) 9, 6. Sandor (Madžarska) 9, 7. H. Johansson (Švedska) 9.

Nedeljske tradicionalne mednarodne speedway dirke v Krškem je gledalo 10.000 gledalcev. Vsi so bili zadovoljni z izredno borbeno dirko. Na sliki: uspešen start zagrizene borbe. (Foto: A. Železnik)

rokomet

Derbi za Ribničane

V pokrajinskem derbiju so Ribničani zmagali v Brežicah in se tako priključili zgornjemu domu, medtem ko so Brežičani po tem porazu ostali na zadnjem mestu. Slabo se je godilo tudi Brežičankam, ki so jim v Splitu domačinke dobro napolnile mrežo. Rokometaši iz Sevnice tokrat niso igrali, ker je Trbovc igral za mladinsko državno reprezentanco.

Brežice : Ribnica 14:20

Split : Brežice 16:8

Mladi Brežičani so se uspešno upirali borbenim gostom le v zadnjem delu polčasa, ko so izenačili 9:9. Prav takrat pa so zamedili tudi nekaj izrednih priložnosti. Potem so popolnoma popustili in gostje, pri katerih so se vsi odlikovali, so brez težav zmagali.

Brežice: Berglez, Rovar, Avsec, Šangelj 2, Blatnik, Bosina 1, Božič 2, Zagode 1, Zore 1, Gorišek 7, Veruga, Mars.

Ribnica: Kersnič, Puželj, Kersnič 2, Matelič 1, Mikulin 4, Andolšek 3, Radič 4, Ponikvar 4, Kersnič 2 in Lovšin.

V. PODGORŠEK

LESTVICE

II. ZRL - ŽENSKE

Edinstvo	5	5	0	0	70:41	10
Split	5	4	0	1	62:42	8
Pravzavka	5	4	0	1	60:40	8
Ekonomist	5	3	2	0	58:46	8
Koka	5	3	1	1	62:54	7
Branik	5	3	0	2	60:51	6
PARTIZAN	5	2	0	3	53:54	4
Metalc	5	1	1	3	35:51	3
Bosna	5	1	0	4	47:58	2
Olimpija	5	1	0	4	56:74	2
Lokomotiva	5	0	0	5	51:72	0
	5	0	0	5	43:74	0

I. A SKL

Ilirija	22	20	2	1727:1394	40
Celje	22	18	4	1853:1602	36
Vrhnika	22	18	4	1903:1596	36
Triglav	22	13	9	1635:1485	26
Maribor	22	13	9	1559:1547	26
Kadenska	22	10	12	1734:1783	20
NOVOTEKS	22	8	14	1551:1654	16
Marles	22	8	14	1492:1589	16
Trnovo	22	7	15	1459:1557	14
Jesenice	22	7	15	1512:1734	14
Koroj	22	6	16	1531:1804	12
Ilirnik	22	4	18	1573:1784	8

SRL - MOŠKI

Seitanj	6	5	1	0	103:85	11
Ludar	6	5	0	1	77:67	10
Lizica	6	4	1	1	104:86	9
Boja	6	4	1	1	90:79	9
S. Gradec	6	4	1	1	99:84	8
RIBNICA	6	4	0	2	96:96	7
Pran	6	1	2	3	64:69	4
Radgona	6	2	0	4	111:117	4
Kadece	6	1	1	4	88:98	3
Ajovščina	6	1	1	4	81:99	3
Polje	6	1	0	5	88:98	2
BREŽICE	6	1	0	5	83:106	2

SOL MOŠKI

Gaberje	5	4	1	13:5	9
Škofja	5	4	0	12:3	8
Škofja	5	3	1	11:4	7
Škofja	5	3	1	10:5	7
TREBNJE	5	2	3	10:12	7
Škofja	5	2	2	7:8	6
Škofja	5	1	4	7:13	6
Škofja	5	1	4	5:12	6
NOVO MESTO	5	1	4	2:12	4

SOL ŽENSKE

Škofja	5	4	1	12:5	9
Škofja	5	3	2	12:7	8
NOVO MESTO	5	3	1	10:3	7
Gaberje	5	3	1	10:5	7
Škofja	5	2	2	7:6	6
Škofja	5	0	5	2:15	5
Škofja	3	1	2	4:8	4
BREŠTANICA (-1)	4	1	3	3:11	4

košarka

NOVOTEKS sedmi, BETI čaka

Košarka se za letos izteka: Novomeščani so v prvi sezoni nastopanja v I. A ligi osvojili prav dobro sedmo mesto. To je bilo več, kot so pričakovali pred tekmo. Ob koncu lige so mariborskemu Braniku v zadnji tekmi pred domačimi gledalci dali več kot 100 košev in se tako dostojno poslovili do nove lige. Medtem ko so Novomeščani končali, pa čaka Bete še na odločilno tekmo s Kamnikom. Na domačem igrišču in pred svojimi gledalci so tako močni, da bi morali zmagati in se iz II. lige uvrstiti v I. B.

Novoteks : Branik 101:87

Novomeščani so v zadnji tekmi na Loki dosegli prvo stotico. Branikovci so se v prvem polčasu sicer krepko upirali in tudi dlje časa vodili, potem pa so v nadaljevanju izgubili moči. Novomeščani so tokrat pospešili svojo pozornost napadu in so v borbi za stotico dobivali tudi koše, ki si jih sicer ne bi smeli privoščiti. Gledalci pa so, razumljivo, najbolj zadovoljni takrat, kadar je veliko košev.

NOVOTEKS: Splichal 30, Ž. Kovačevič 20, Počrvina 2, S. Kovačevič 13, Ivančič 6, Šepetavc 16, Pačič 2, Kopač 12.

Novoteks : Maribor 59:62

Oslabljeni Novomeščani so v Mariboru vodili vse do 38. minute. Takrat so domači natančno zadeli vse do konca, gostje pa so nekajkrat zgrešili in to je nagnilo tehtnico na mariborsko stran. Sicer pa je bila to za gledalce lepa in zanimiva tekma, saj tako eni kot drugi niso imeli nič dobiti in tudi nič izgubiti: Že pred tekmo je bilo jasno, da bo Maribor peti in NOVOTEKS sedmi.

NOVOTEKS: Splichal 7, Ž. Kovačevič 18, S. Kovačevič 21, Ivančič 11, Piletič 2.

Nigerija v Metliki

Košarkarska reprezentanca Nigerije, ki se pripravlja za nastop na afriških igrah, bo več dni tudi na turneji po Jugoslaviji. Med drugim se bo ustavila tudi v Metliki, kjer se bo pomerila 10. oktobra z domačo BETI. Ob tej priložnosti bodo v Metliki uredili igrišče, prvič pa bodo prižgali tudi nove luči. Zanimivo je, da trenira Nigerijo nekdanji trener Karlova 67 in Zvezničarja Berislav Radešič. Metličani se bodo v terek predstavili gledalcem tudi s tistimi igralci, ki jih je klubska uprava angažirala za prihodnjo sezono.

M. P.

Ljubljana : Brestanica 3:0

Ljubljancanke so zmagale brez borbe, ker igrali iz Brestanice ni bilo na igrišču. Čakali so jih 15 minut, potem pa je sodnik odpiskal konec tekme.

Novo mesto : Bovec 1:3

Pred približno sto gledalci in slabim sodnikom Prešernom v Jesenic, ki je tako rekoč od trenutka do trenutka menjaval kriterij pri doseganju napak in „nošenih“ žog, je mlado novomeško moštvo v začetku sicer vodilo 5:1, kasneje pa povsem popustilo in izgubilo z 1:3 (-7, -12, 10, -10). Slaba podaja, zlasti pa neborbena igra v polju, to so poglaviti vzroki, da se ekipa nikakor ne more „ujeti“. Sobotna tekma je pokazala, da ji manjka nekaj spretnih, „tehničnih“ igralcev, ki bi znali organizirati napad. Sami tolkači niso dovolj. Nujni so tudi boljši odnosi med igralci, sicer ne bo uspehov.

M. L.

Novo mesto : Fužinar 1:3

Borba je bila izenačena vse dotlej, dokler niso Novomeščankam popustili živci. Gostje so zmagale tudi po sreči, saj so oba zadnja niza do bile na razliko.

NOVO mesto: Dokl, Pučko, Pilič, Ščuka, Boh, Forte, Gostiša, Bon.

tenis

Uspešni novinarji

Sportna srečanja med koroškimi in slovenskimi novinarji so že tradicionalna. Letos so bili gostitelji Korišči, ki so pripravili teniško tekmovalno v Celovcu. Pomerili so se na osmih deskah in v štirih dvojicah. Slovenci so bili, kot je že v navadi, boljši z najmanjšo možno razliko. Dvojbo so zmagali s 7:5, domačini so bili boljši na prvih deskah, Slovenci na zadnjih, v parih pa so bili enakovredni. V slovenski reprezentanci sta igrala tudi Dokl in Splichal. Dokl je premagal Koutnyja 6:4, 7:5, Splichal pa Perkouniga 6:4, 6:2. Novomeščana sta zmagala tudi v paru nad istima nasprotnikoma - 6:4, 6:0.

odbojka

Kdaj zmaga Novomeščanov?

Novomeške odbojkarice niso ostale nepremagane, ker so v derbiju četrtega kola izgubile tekmo z neposrednimi tekmicami z Raven. Po izenačeni borbi so bile boljše gostje, ki so imele največjo prednost v tem, da so bile bolj zbrane. Novomeščani, ki so si obetali letos prodor v sredino lestvice, so edina ekipa, ki še ni zmagala, in hkrati edina dolenska ekipa v slovenski konkurenci, ki je še brez točke. Zato pa toliko bolj vneto zbirajo točko prizadevn. Trebanjci, ki so v ogorčeni borbi tokrat premagali Bovec. Brestanica ni prišla ne tekmo v Ljubljano; izgubila je tekmo, vzeli pa so ji tudi točko.

»TRIMO« : Bovec 3:2

V Trebnjem so Bovečani nastopili v nedeljo. Boj je trajal natanko dve

uri, za nad 200 gledalcev je bil nad vse zanimiv zaradi svoje dramatičnosti. Ekipa „Trimo“ je vodila 2:0, in ko je že kazalo, da je zmaga dobljena, je Bovec zbral svoje moči

ŠPORTNI KOMENTAR

Kakšna pričakovanja?

NOVOTEKS - sedmi v ligi, košarkarji BETI pa igrajo za I. B ligo še odločilno tekmo

Košarkarska sezona v Sloveniji je končana. Po pričakovanju je v najkvalitetnejši slovenski ligi zmagala ljubljanska Ilirija, ki si je skupaj s Celjem tudi priborila pravico, da bo na kvalifikacijah v Sisku poskušala srečo za vstop v drugo slovensko ligo.

Novomeščani so si s sedmim mestom v prvem letu nastopanja zagotovili solidno mesto sredi lestvice, za seboj pa so pustili tudi tako znane ekipe, kakor so Jesenice, Marles, Trnovo in Koroj ter mariborski Branik. Vsa ta moštva so že vrsto let igrala v slovenski ligi, Marles, nekdanji Maribor 66 pa je še lani nastopal v drugi zvezni ligi!

Po tej plati je torej uspeh NOVOTEKSA nad pričakovanji, še posebej, ker so bili načrti pred začetkom tekmovalnega usmerjeni v eno samo željo: obstoj med najboljšimi. Klub se je letos tudi finančno in kadrovsko okreplil, velika večina igralcev pa je tako mlada, da so še lani igrali v mladinskem moštvo.

Kakšna so torej pričakovanja? NOVOTEKS bo moral prihodnje leto v borbo za prvo polovico na lestvici. Samo napredek namreč prinaša možnosti za nov prodor košarke na Dolenskem, ki si z drugim središčem v Metliki pred odločilno tekmo, ki jo bo BETI doma igrala s Kamnikom, obeta tudi svojega predstavnika v I. B slovenski ligi.

Stagnacija že pomeni nazadovanje, zato je pred Novomeščani zima trdega dela. Spodbudno pa je, da se ekipa kali in da v drugem delu, čeprav po rezultatih slabšem od prvega, ni - z eno samo izjemo - nikoli izgubila za več kot 10 košev.

Košarka se seli v manjše kraje, to je po končani letošnji sezoni tudi že jasno. Ljubljana in Maribor sta izgubila vodstvo. Prav v tem dejstvu in ob načrtih politiki dela v Novem mestu in Metliki lahko tudi pričakujemo, da bodo uspehi v naslednji sezoni še boljši.

J. SPLICHAL

Rešiteljica bi prišla s koso

Zalostna, a resnična življenjska zgodba partizana Jožeta Čeha

Zapuščen in zanemarjen, kot od sveta pozabljen človek, tako živi v boleznih in revščini, ki jo točeta z ostarelo ženo ob skromni družbeni pomoči, 64-letni partizan Jože Čeh na Stanu 15 nad Mirno. Za novinar- sko pero morda res že izrabljena tema, za Jožeta pa trpka življenjska resnica, ki jo živi ob upanju, da bo kmalu vsa konec.

Ta konec bi se imenoval: smrt. „Čedalje slabši sem, ko bi le mogel umreti!“

Taisti Jože je 9. maja na konju ob svojem komandantu kot borec sedmega korpusa vkorakal v osvobodeno Ljubljano. Boljšemu, lepšemu življenju naproti.

Ko se je vrnil na kmetijo, zatem, ko je bil od dvainštiridesetega naprej komandant vaške straže („pod seboj sem imel več mož in 12 pušk“), potem pa aktiven borec, je na domačiji kar dobro zastavljen. Na osem hektarjev velikem posestvu, od tega je skoraj tri hektarje orne zemlje, so Čehovi redili šest, sedem glav živine. Celo konje so imeli. Živali so se kar dobro in niso se pritoževale.

Danes o kmetiji ni mogoče več govoriti. V dosluženem hlevu stoji ena krava, v vsjakaj kravi dvoje prašet. Samo trideset arov zemlje se obdelajo pa vinograd za silo, da je kaj prajše za tolažbo.

Ze tri leta leži Jože na postelji. Noge ga več ne držijo. „Prehladil sem se, toliko mesecev spati v hosti, v mrazu. Koliko sem prejel na konjih, prehodil peš ob vsakem vremenu. Se na potrobo zdaj ne morem več sam, vse mi je odpovedalo, notri sem ves zanič, kap me je po lev strani. Zdravje, če bi bilo zdravje...“

Dva sinova ima Jože, tretjega je „spresel“ v jesenski železarni. „Tisti je bil vložek zame, tisti bi mi pomagal, vem, da bi mi! Druga dva sinova sta se poročila, skrbita zase, še običesta me skrajda me.“

Porast samozaupanja v kolektivno celulozo

Pisali smo že, da je prvi televizijski javni tribuni v Celulozi prisostvoval tudi sekretar sekretariata CK ZKS inž. Andrej Marinc. Ob tej priložnosti je dejal zbranim delavcem, da je zadovoljen, ker se je kolektiv postavil na lastne noge, in da ga veseli porast samozaupanja, kakor tudi velika skrb delavcev za prihodnost svoje tovarne.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

Inž. Marinc je nadalje omenil, da z zaupanjem gleda v perspektivo kolektiva in da krize, ki jih doživlja, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.

Proces integracije, ki so ga nakazali, naj bi po njegovem mnenju veljal ne le za občino, ampak tudi za Slovenijo in Jugoslavijo. Tesnejše povezovanje v panogi, v občini pa je pomeni velik prispevek k napredku.

ZDAJ PRIZNAVALNINA, PREJ NIČ

Jože dobiva priznavalnino za sodelovanje v narodnoosvobodilnem boju. S tresočimi rokami pokaže ženo odrezek denarnega nakazila za avgust 1972: priznavalnina za kmeta borca NOV v znesku 400 dinarjev. S temi dinarji živita z ženo mesec dni, ob kravi in 30arih obdelane zemlje, ki da deset mernikov plence, tona krompirja in enega prašiča ob srednji letini.

„Toliko dobivam od novega leta naprej, prej sem nekaj časa dobival po 150 dinarjev, še prej pa nič. Povedati moram še, da sem dobil odločbo, da sem socialno zavarovan. Zdej mi ni treba več plačevati zdravil.“

Kot borec – kmet ima Jože Čeh pravico do olajšave pri davkih. Toda davkov že štiri, pet let sploh ne plačuje. Jih ni iz česa. Toda odločbe davkarje še vedno redno prihajajo. Na zadnji, ki je prišla proti koncu septembra, piše: 1.704,45 din znašajo skupne letne obveznosti iz kme-

tijske dejavnosti. Do pare tako. Uradniki so natančni.

Kaj pravijo v Trebnjem

Z Jožetovo obupno revščino in stisko smo potrkali pri občinskem odboru ZZB NOV v Trebnjem. Predsednik Janko Oven in Ludvik Slak sta povedala: „Poznamo njegov primer. Poskušali smo že z njegovim primerom, da bi oče dobil posojilo, sin pa pokrbel za popravilo doma. Vendar se je sin potem skesal in iz tega ni bilo nič. Glede priznavalne na naslednje: 400 dinarjev znaša prečna občinska priznavalnina. Jože je gotovo upravičen do višje, vendar je stvar prepuščamo v presojo krajevnim organizacijam, ki razmere bolje poznajo. Kaže, da v mirenki organizaciji niso najbolj naklonjeni Jožetu, ker je svoj čas veliko pil. Poskrbeli bomo za večjo družbeno pomoč, saj bo z novim letom imel pravico do pokojnine, ker je borec iz časa pred italijansko kapitulacijo.“

Toliko v (malo pozno) tolažbo. M. LEGAN

Kmetija terja čvrste roke, za plug, ne za dve krivki

Sandra, Katja in Lidija, prikupna dekleta iz BETI, so honorarne manekenke, sicer pa delajo pri strojni tovarni v kolu (Foto: R. Bačer)

KAJ BOMO NOSILE V LETU 1973, LAHKO VIDIMO

Na miniaturni modni reviji Metliki

Delavke so manekenke, Toni pa je pustil teto Maro in se gre napovedovati v resnici pa so v tovarni BETI duhoviti in znajo privabljati

V Metliki imajo zadnje čase vsak dan modno revijo. Kupcem, ki prihajajo v tovarno BETI skopat naročila za spomladansko-poletno kolekcijo izdelkov v letu 1973, se predstavljajo brez katalogov.

Objavili so oglas, da med delavkami iščejo manekenke, in imeli so srečo. V celni armadi deklet, kolikor jih hodi vsak dan skozi tovarniška vrata, je več takih, na katerih se ustavi tudi še tako zavistno žensko oko. Zato jim ni treba drago plačevati žensk, ki se poklicno ukvarjajo z manekinstvom.

Lidija, Kati in Sandra delajo sicer za šivalnimi stroji, obiskujejo tudi prvi letnik srednje tekstilne šole, zamikal pa jih je še oglas. Biti manekenka, pomeni dodatni zaslužek, obenem pa svežo novost v sivni vsakdanjosti.

Sobo za skladiščenje garderobe so v nekaj urah spremenili v kolekcijsko sobo, urejeno, kot je treba za prijetenje revij. Za take hitre potenze njeva prostora, kjer na obsejalnih viseh niti izdelki, se sliši glasba iz gramofona, Toni Gasperič, jeni metliški humorist, ki je pred krat-

kim učiteljski poklic zamenjal za vsakdanje delo. Komaj so gostom prišli naroličnice. Narolič so šela na žive. „Na morju, ob neki ali pri praznični priložnosti, vendar ne bo mogoče zadostiti svojim željam se tudi, zakaj kupci niso bili tako zadovoljni, vsaj večina izdelkov, na njia bodo kombinacije, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.“

RIA BAČER

Mal preveč ga je blo...

Iz Bele krajine sta se 25. septembra pripeljala z motornim kolesom v Koprivnik Rudi Rebolj in Pavo Suala, gozdna delavca gozdne uprave Crnomelj iz Srednje 1. S seboj sta imela približno 7 litrov žganja. Pred gostilno Ivana Mariniča v Koprivniku sta nadaljevala s pitjem. Pridružil se jima je še Gojko Dvizec iz Koprivnika 5. Ko so bili močno pijani, so se sprli in stekli. Prav ko sta se namravljala Rebolj in Suala odpeljati, je prišla v Koprivnik miličniška patrulja.

Milčniki so ugotovili, da motorno kolo ni tehnično pregledano, da nihče nima voznškega dovoljenja, da so pretepači pijani in da ima Rebolj pri sebi celo nož. Zaradi tega so oba prišleka pridržali do iztrežnitve, jima preprečili nadaljnjo vožnjo, vse tri udeležence v pretepu pa tudi prijavili sodniku za prekršek. J. P.

Kaj z železnico?

Vsi so zainteresirani, da železniška proga Ljubljana-Kočevje, se pravi tovarni promet na tej progi, ostane. Tako so ugotovili na sestanku predstavnikov železnice, gospodarstva in občinskih skupščin Ljubljana-Vič-Rudnik, Grosuplje, Ribnica in Kočevje 22. septembra v Kočevju.

Manj soglasni pa so bili o tem, kdo naj plača hrzboj, ki jo prikazuje železniško podjetje na tej progi. Predstavniki ZTP so predlagali, naj bi dosodanje tarife za prevoz tovora zvišali za 68 odstotkov.

Tako močne podražitve so se opešali predstavniki občin oziroma gospodarstva. Oboji so nato menili, da je treba iskati možnosti, da bi podjetja prevzela po železnici več tovora, kar bi vplivalo na znižanje tarif. Dogovorili so se, da bodo to analizo opravili v približno 14 dneh, nato pa se bodo ponovno sestali in odločili, kaj storiti z železnico. J. P.

Čas je ljubezni najhujši sovražnik, to je neizpodbitno! Deseta zgodba, ki danes še ne sodi v okvir teh pripovedi, bo pa jutri gotovo že napisana v sodnih knjigah, potrjuje času njegovo moč!

Zgodilo se je nekega dne, ki se je začel s soncem, končal

(IZ DOLENJSKIH NOVIC, 1. oktobra 1892)

Z naših vrtov

Harmonikarji – popevkarji

Na letošnji proslavi pionirskega dne na osnovni šoli Kočevje so nastopili razen drugih skupin tudi harmonikarji, ki jih je mlada napovedovalka napovedala takole:

— Zdej pa nam bodo harmonikarji zapeli nekaj pesmi. Seveda je ta napoved vzbudila splošen smeh in veselje. Harmonikarji pa kljub vsemu niso peli, ampak so le raztegnili mehove, se pravi – igrali.

Ranjena partijska zavest

Naslov „Pozdravi v trebeljansko farno“ na pisnih bralcev v prejšnji številki našega lista (kjer seveda ni šlo za nikakršno versko obeležje, temveč le za ljudski izraz za določeno krajevno območje) je nekaterim „padel v oči“. Tako si nas je Tone Žibert, sekretar občinskega komiteja ZK v Trebnjem, takole prvoščil: „Predlagam, da da Dolenjski list ob razpravah o novih ustavnih spremembah pobudo za novo upravno razdelitev dežele v fars, dekanije in škofije.“

Tega ne bomo storili, sicer bi morali ob občinskem prazniku tiskati naslednjo čestitko: Občinski komitej Zveze komunistov čestita za praznik vsem faranom trebnjske dekanije...

Nič več mrtvih

Ko so na zadnji občinski seji odborniki sklenili, in imeli so srečo. V celni armadi deklet, kolikor jih hodi vsak dan skozi tovarniška vrata, je več takih, na katerih se ustavi tudi še tako zavistno žensko oko. Zato jim ni treba drago plačevati žensk, ki se poklicno ukvarjajo z manekinstvom.

Lidija, Kati in Sandra delajo sicer za šivalnimi stroji, obiskujejo tudi prvi letnik srednje tekstilne šole, zamikal pa jih je še oglas. Biti manekenka, pomeni dodatni zaslužek, obenem pa svežo novost v sivni vsakdanjosti.

Sobo za skladiščenje garderobe so v nekaj urah spremenili v kolekcijsko sobo, urejeno, kot je treba za prijetenje revij. Za take hitre potenze njeva prostora, kjer na obsejalnih viseh niti izdelki, se sliši glasba iz gramofona, Toni Gasperič, jeni metliški humorist, ki je pred krat-

kim učiteljski poklic zamenjal za vsakdanje delo. Komaj so gostom prišli naroličnice. Narolič so šela na žive. „Na morju, ob neki ali pri praznični priložnosti, vendar ne bo mogoče zadostiti svojim željam se tudi, zakaj kupci niso bili tako zadovoljni, vsaj večina izdelkov, na njia bodo kombinacije, samo krepijo samoupravo. Srečanje z delavci v Celulozi je potrdilo, kako zelo si sičeimi član kolektiva prizadeva za prihodnost. Praksa torej zahteva menja, da delavcev ne zanima perspektiva njihovih podjetij.“

RIA BAČER

Mal preveč ga je blo...

Iz Bele krajine sta se 25. septembra pripeljala z motornim kolesom v Koprivnik Rudi Rebolj in Pavo Suala, gozdna delavca gozdne uprave Crnomelj iz Srednje 1. S seboj sta imela približno 7 litrov žganja. Pred gostilno Ivana Mariniča v Koprivniku sta nadaljevala s pitjem. Pridružil se jima je še Gojko Dvizec iz Koprivnika 5. Ko so bili močno pijani, so se sprli in stekli. Prav ko sta se namravljala Rebolj in Suala odpeljati, je prišla v Koprivnik miličniška patrulja.

Milčniki so ugotovili, da motorno kolo ni tehnično pregledano, da nihče nima voznškega dovoljenja, da so pretepači pijani in da ima Rebolj pri sebi celo nož. Zaradi tega so oba prišleka pridržali do iztrežnitve, jima preprečili nadaljnjo vožnjo, vse tri udeležence v pretepu pa tudi prijavili sodniku za prekršek. J. P.

Kaj z železnico?

Vsi so zainteresirani, da železniška proga Ljubljana-Kočevje, se pravi tovarni promet na tej progi, ostane. Tako so ugotovili na sestanku predstavnikov železnice, gospodarstva in občinskih skupščin Ljubljana-Vič-Rudnik, Grosuplje, Ribnica in Kočevje 22. septembra v Kočevju.

Manj soglasni pa so bili o tem, kdo naj plača hrzboj, ki jo prikazuje železniško podjetje na tej progi. Predstavniki ZTP so predlagali, naj bi dosodanje tarife za prevoz tovora zvišali za 68 odstotkov.

Tako močne podražitve so se opešali predstavniki občin oziroma gospodarstva. Oboji so nato menili, da je treba iskati možnosti, da bi podjetja prevzela po železnici več tovora, kar bi vplivalo na znižanje tarif. Dogovorili so se, da bodo to analizo opravili v približno 14 dneh, nato pa se bodo ponovno sestali in odločili, kaj storiti z železnico. J. P.

Kaj z železnico?

Vsi so zainteresirani, da železniška proga Ljubljana-Kočevje, se pravi tovarni promet na tej progi, ostane. Tako so ugotovili na sestanku predstavnikov železnice, gospodarstva in občinskih skupščin Ljubljana-Vič-Rudnik, Grosuplje, Ribnica in Kočevje 22. septembra v Kočevju.

Manj soglasni pa so bili o tem, kdo naj plača hrzboj, ki jo prikazuje železniško podjetje na tej progi. Predstavniki ZTP so predlagali, naj bi dosodanje tarife za prevoz tovora zvišali za 68 odstotkov.

Tako močne podražitve so se opešali predstavniki občin oziroma gospodarstva. Oboji so nato menili, da je treba iskati možnosti, da bi podjetja prevzela po železnici več tovora, kar bi vplivalo na znižanje tarif. Dogovorili so se, da bodo to analizo opravili v približno 14 dneh, nato pa se bodo ponovno sestali in odločili, kaj storiti z železnico. J. P.

Kaj z železnico?

Vsi so zainteresirani, da železniška proga Ljubljana-Kočevje, se pravi tovarni promet na tej progi, ostane. Tako so ugotovili na sestanku predstavnikov železnice, gospodarstva in občinskih skupščin Ljubljana-Vič-Rudnik, Grosuplje, Ribnica in Kočevje 22. septembra v Kočevju.

Manj soglasni pa so bili o tem, kdo naj plača hrzboj, ki jo prikazuje železniško podjetje na tej progi. Predstavniki ZTP so predlagali, naj bi dosodanje tarife za prevoz tovora zvišali za 68 odstotkov.

Tako močne podražitve so se opešali predstavniki občin oziroma gospodarstva. Oboji so nato menili, da je treba iskati možnosti, da bi podjetja prevzela po železnici več tovora, kar bi vplivalo na znižanje tarif. Dogovorili so se, da bodo to analizo opravili v približno 14 dneh, nato pa se bodo ponovno sestali in odločili, kaj storiti z železnico. J. P.

Zgodilo se je nekega dne, ki se je začel s soncem, končal

(IZ DOLENJSKIH NOVIC, 1. oktobra 1892)

Sporočilo Frau Dorsch

Muenchen ni tako napreden kot Ljubljana: tam se še vedno vozijo s tramvaji. S številko 29 sem se odpeljal nekam proti vzhodnemu delu milijonskega mesta in mimogrede skozi okno opazoval ogromne reklame, pretežno za pivo in za film „Dekleta, ki pridejo v Muenchen“. Nemški finančniki pač vedo, kako se denarim rečem streže. Tak film bi pri nas gotovo vrteli z zamudno, takrat, ko bi bila prireditev, kakršna je olimpiada, že mimo.

Kljub temu sem bil zadovoljen, ko sem skoz okna ropotačega modrega tramvaja videl, kako še vedno gradijo podzemeljsko železnico. Človeku postane toplo pri srcu, ko se prepriča, da se lahko tudi sicer tako pedantni, natančni in sposobni Nemci kdaj uštejejo.

Izstopil sem na Waldriedhofstrasse. Po naše bi rekli: cesta ob gozdnem pokopališču. Centroturist me je napotil h gospe Dorsch. Na vratih dokaj velike, staromodno zgrajene hiše je bil pripet listek: „Frau Dorsch je v pralnici na isti cesti št. 48“. Nad temi vratmi je bila številka 56, ob vratih je bilo šest ali osem zvoncev.

Gospa Dorsch je bila res v pralnici, kjer je zaposlena kot nekakšna šefinja. Pralnica je zasebna last in z velikimi črkami je bilo v izlozbenem oknu zapisano: „Srajce čistimo že od treh mark naprej!“

Gospa Dorsch me je peljala domov, a ni izgubljala časa. Čas je pri Nemcih zlato. Dokaj vjudno, tembolj pa hitro mi je pokazala sobo, mi izročila ključe vhodnih vrat in stanovanja, kjer je bilo na vratih na pokromani tablici napisano: Anton Dorsch.

Šele zvečer je imela več časa. Takrat je bil doma tudi Herr Anton, prišla sta tudi hči in njen mož. Običajno zadržanost je prebil zet, ki je potegnil na dan steklenico slivovke in nazdravil, češ: „To boste pa menda pili, saj je jugoslovanska!“ Ponosno je povedal, da je bil z ženo na dopustu na morju na jugoslovanski obali. Njegove besede so se začele s predpono „wunder“... Stara Dorscheva nista bila še nikoli v Jugoslaviji, a sta se čisto zares odločila, da bosta prišla prihodnje leto.

Gospod Anton, že malce osivel možakar, ki mu je začel rasti trebušček, je rajše spremenil temo pogovora. Dobro se mu je zdelo, da sem poznal Beckenbauerja, možgane nemškega nogometa in resničnega ljubljena Muenchenčanov.

Herr Dorsch je ponosno in samozadovoljno povedal, da je igral nogomet pri Bayernu, večkratnem nemškem prvaku. Bil je v mladinskem moštvu, v prvi ekipi. „Med profesionalce nisem prišel!“ se je zasmeljal, a sta stavek je izgovoril na tak način, da je dajal lahko tudi vtis, da tega ni hotel storiti. Pri nemškem mlakovanju denarja bi človek komaj verjel, da bi se to bilo lahko zares zgodilo... Bržkone njegove noge niso bile dovolj spretno.

Rezumljivo je, zakaj je gospod Anton tako spregovoril o nogometu. Muenchen je razdeljen v dva tabora: enega tvorijo pristaši Bayerna, verjetno najboljšega nemškega nogometnega kluba, drugega pa ljubitelji kluba Muenchen 1860, nekdanjega državne prvaka. Ki igra zdaj v pokrajinski ligi. Tam je v času največje slave kluba branil gol Jugoslovanc Perica Radenković. „Ta je znal!“ je potrdil celo Herr Dorsch in priznal, da je odlično branil in da je imel tudi smisel, da je vse, kar je znal, izdatno vnovčil. Zlobno bi lahko pristavili, da je znal kovati denar tudi iz tistega, češar ni znal: prodajal je celo plošče...

Tako je Herr Dorsch dal vedeti, da je v njihovi hiši gospodar Bayern in da o „1860“ ne more biti besede.

Pozno v noč smo sedeli v dnevni sobi ob prizganem televizorju. Nemška televizija je menda posnela olimpijske igre z nestetimi kamerami – do popolnosti. Sport je bil na programu noč in dan!

(Prihodničk: KJE JE ŽELEZNA ZAVESA?)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Godba naznanjala kaj izrednega

(Slavnost) začetka gradnja dolenjske železnice v Novem Mestu. Ker smo Dolenjci že četrto stoletje brezuspešno pričakovali gradnja dolenjske železnice, so mnogi med nami še celo zadnje čase, ko se je jela graditi proga proti Kočevju, z glaslo zmajevali; a večera, dne 29. septembra, uvertislo se je kar smo dolgo pričakovali, ter se je pričela tudi ta proga delati in tako slovesen način. Na predvečer naznanjal je obhod naše mestne godbe, da ima biti kaj izvanrednega. 29. septembra popoludne ob 3, uri pa se je pomikalo gasilno društvo z godbo na čelu in skorje vse prebivalstvo, staro in mlado, na kraj, kjer se ima staviti kolodvor (ob novem cesti na Jelenčevje nji). Govoril je g. castni mešan in poslanec Suklje. Delo se je torej pričelo. Bog daj svoj blagoslov, da bomo tudi odprte železnice pozdravili s takim veseljem, kakor smo njen začetek!

(N a Nemškem) so se zjedinihi katoliki in verni protestantje v državnem zboru. Za katoliško reč bodo to gotovo koristno. Zadnji čas se je tu oglašil učen protestant, ki zagovarja jezuito. Tudi so obdoli na Pruskem dva časnika, ki sta sramotila katoliško cerkev – enega na šest, drugega na tri tedne v ječo. Kako se časi spreminjajo. Pred 15 leti bi bilo to na Nemškem nemogoče.

(Prihodničk: KJE JE ŽELEZNA ZAVESA?)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Godba naznanjala kaj izrednega

(Slavnost) začetka gradnja dolenjske železnice v Novem Mestu. Ker smo Dolenjci že četrto stoletje brezuspešno pričakovali gradnja dolenjske železnice, so mnogi med nami še celo zadnje čase, ko se je jela graditi proga proti Kočevju, z glaslo zmajevali; a večera, dne 29. septembra, uvertislo se je kar smo dolgo pričakovali, ter se je pričela tudi ta proga delati in tako slovesen način. Na predvečer naznanjal je obhod naše mestne godbe, da ima biti kaj izvanrednega. 29. septembra popoludne ob 3, uri pa se je pomikalo gasilno društvo z godbo na čelu in skorje vse prebivalstvo, staro in mlado, na kraj, kjer se ima staviti kolodvor (ob novem cesti na Jelenčevje nji). Govoril je g. castni mešan in poslanec Suklje. Delo se je torej pričelo. Bog daj svoj blagoslov, da bomo tudi odprte železnice pozdravili s takim

Dežurni poročajo

VLOM SREDI MESTA - 27. septembra zjutraj so v Novotekovski trgovini na novomeškem Glavnem trgu ugotovili, da so jih ponoči obiskali vlomilci. Nasilneži so prišli skozi vrata, ki so jih vlomili. Iz prodajalne so odnesli več kosov obleke, vlomili pa so tudi v blagajno, kjer so našli neka drobitja. Obisk je trgovino veljal 7000 dinarjev. Za vlomilce poizvedujejo.

OGENJ V KOZOLCU - 29. septembra okrog polnoči je začel goriti kozolec Ivana Hrovata v Irči vasi. Zgorelo je ostriše, uničeno pa je tudi seno. Škode je za 30.000 dinarjev.

ZGORELO GOSPODARSTVO - 30. septembra okrog 19. ure je začelo goriti gospodarsko poslopje Milana Gregorija v Irči vasi. Poslopje s pristriskom je zgorelo, ogenj pa je upepelil tudi seno, žito, stroje, razno orodje in les. Škode je za 170.000 dinarjev. Vzroki požara še niso znani.

MOPED Z NOGAMI - 29. septembra je nekdo odpeljal Ludviku Jarcu iz Podgorja moped. Jarc ga je imel pred "Gadovo pečjo" v Bršljinu. Ze naslednji dan so moped našli v Ulici talcev v Novem mestu.

NEDOSTOJEN - 29. septembra so miličniki iz Dolenjskih Toplic pridržali do izreznitve Tadijo Brkiča iz Vrušičev. Brkič se je klatil okoli Dolenjskih Toplic, tega dne pa se je napil in nedostojno vedel v Mercatorjevi trgovini v Toplicah.

PRIDRŽAN - Novomeški miličniki so 1. oktobra popoldne pridržali do izreznitve Novomeščana Bojana Adamiča, ker se je v Kosačkovi gostilni nespodobno obnašal.

SREČA V NESREČI

Ludvik Merhar iz Ribnice, Levstikova 4, začasno zaposlen v Nemčiji, je 30. septembra ob 14.30 uri pod vplivom alkohola precej prehitro pripeljal v križišče pri "Agroservisu" v Kočevju. Vozilo je vrglo s ceste, da se je zadelo v električni drog in ga prelomilo, nato pa zdrsnilo po bregu in se ustavilo približno 20 m od ceste. Škode je bilo po nestrokovni oceni okoli 3.500 din, od tega 3.000 na avtomobilu.

PRISTAVA: MOPEDIST V AVTO

29. septembra ob 19.50 uri se je peljal z osebnim avtomobilom iz Krškega proti Kostanjevici Stanko Jazbec iz Račje vasi. Na Pristavi je pripeljal naproti mopedist Viljem Paček s Pristave in tik pred srečanjem zavil v levo. Prišlo je do trčenja, v katerem je bil Paček težko poškodovan in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico, na vozilih pa je škoda za okoli 3.000 din.

TELEFONI

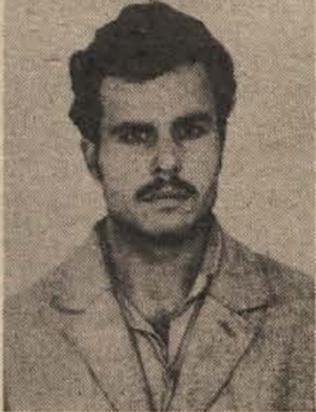
Telefon je izum civilizacije. Telefon je aparat, ki je sestavljen iz treh delov: slušalke, ohišja in žice, ki povezuje slušalko z ohišjem. Bistvo telefona je, da z njegovo pomočjo lahko govoriš na daljavo, sobesednika pa pri tem ne vidiš. In v tem je njegova prednost. Ni se ti namreč treba nasmihati, če govoriš z ženo; lahko kažeš osle, če govoriš s šefom. Skratka, telefon je imenitna reč.

Življenje drugih — kot piškav oreh

Marjan Brajdič in Edvard Jurkovič sta posilila mlado Ciganko, hudo poškodovala Alojza Tomažina in oropala Marjana Dimca — Ukradla sta tudi moped — Kazen: strogi zapor 8 let za Dito in 6 let za Vena

Petčlanski senat okrožnega sodišča v Novem mestu, ki mu je predsedoval sodnik Janez Kramarič, je obsodil zloglasna Cigana Marjana Brajdiča-Dita in Edvarda Jurkoviča-Vena, stara 26 oziroma 21 let, prvega za Gmajne pri Leskovcu, drugega pa iz Rimša pri Leskovcu, na osem oziroma na šest let strogega zopora.

Cigana sta bila obsojena za tri različne delikte, ki so v letošnjem aprilu presunili vso okolico. 6. aprila zvečer sta prišla v barako Jožeta Brajdiča v ciganskem naselju pri Gazicah. Brajdič je imel sekuro, Jurkovič karabinko. Zahtevala sta, da mora 18-letna Jožica z njima. Ker tega ni hotela, je Jurkovič s puško strahoval njenega moža in domače, potem pa sta deklo odvela v gozd,

Marjan Brajdič: 8 let strogega zopora

kjer jo je Brajdič z Jurkovičevvo pomočjo posilil. Mlada Ciganka je potem pobegnila in se okrog polnoči vrnila domov.

Drugi zločin se je začel 10. aprila popoldne, ko sta Dito in Vena z mladoletnim C. B. napadla Marjana Dimca na cesti pri Leskovcu, ko se je vračal domov v Senuš. Hoteli so mu vzeti denar. Najprej ga je mladoletnik udaril s topim delom sekire po ramenu, potem se Brajdič po očesu s puščico. Ko je Dimca padel na tla, so mu vzeli 580 dinarjev. Dito in Vena sta bila takrat že na begu: Brajdič je pobegnil iz zopora, Jurkovič je ušel iz VPD Radeče. Sama priznavata, da sta bila vedno oborožena z majhnima sekirama.

15. aprila zvečer pa sta Dito in Vena na Gmajni napadla Alojza Tomažina pri njegovi hiši, ki je ob robu gozda in na samem. Brajdič ga je s pestjo udaril v obraz in zahteval od njega orožje. Ko je Tomažina zbil na tla, ga je obdeloval z nožem in sekuro, medtem pa je Jurkovič s sekuro strahoval Tomažino ženo in jo nekajkrat udaril s toporiščem po glavi, roki in hrbtu. Jurkovič je napadel še Jožeta Benčina, ki je slišal ženinke na pomoč in se je približal hiši. Benčina se je pred podivjanim Ciganom rešil z begom.

Divjima napadalcema je Tomažin potem izdal, da ima puško v seniku. Cigana sta ga odvela tja in ga

tolkla s sekirama, dokler ni Tomažin iz slame potegnil stare lovske puške, spomin na očeta. Tomažin je dobil številne nevarne rane po levi nalahi, prsnem kožu in glavi, poškodovano pa ima tudi desno oko, ki se zdaj ni pozdravljeno.

Ko sta se Cigana vračala s krvavega pohoda, sta v Mikotah izpred hiše Stanislava Gričarja odpeljala njegov moped in se z njim odpeljala v Rimš ter se vozila okrog, dokler ni zmanjkalo bencina.

Edvard Jurkovič: 6 let strogega zopora

Oba Cigana so miličniki ujeli 18. aprila okrog 17.45 v Rimšu, mladoletnika pa že prej. Zanimivo je, da so pri lovu na okrutna napadalca sodelovali tudi drugi Cigani. Na razpravi sta v sredo Brajdič in Jurkovič priznala večino kaznivih dejanj, vztrajno pa sta zanikala posilstvo.

Ko se je senat odločil za osem let strogega zopora za Dita in za šest let strogega zopora za Vena, je upošteval njuno delno priznanje in skrb za mladoletne otroke. Hkrati pa je kot obtežilne okoliščine upošteval še to, da sta bila že kaznovana. Brajdič je bil že sedemkrat pred sodniki: štirikrat zaradi tatvine ali velike tatvine, dvakrat zaradi lahke telesne poškodbe, enkrat zaradi ropa. Jurkovič je bil enkrat pred sodnikom zaradi tatvine, kot mladoletnik pa je bil v Radečah zaradi ropa.

UBOJ IZ KORISTOLJUBJA:

Ne v zapor — na zdravljenje!

Karel Božičnik, ki je ubil 71-letno Marijo Vovk, je duševno nerazvit, zato gre v zavod

Petčlanski senat novomeškega okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval sodnik Janez Kramarič, je v petek dopoldne sprejel za morilca 71-letne Marije Vovk edino mogočo sodbo: Karel Božičnik, 23 let, iz Kriz pri Koprivnici ni kazensko odgovoren za svoj zločin.

Za marsikoga je tak zaključek krvave tragedije, ki se je zgodila 29. aprila letos okrog 18. ure v Krizah, sicer nepričakovan, toda psihiater je ugotovil, da je Božičnik duševno nerazvit in da je že na stopnji imbecilnosti. Zato tudi ne more biti odgovoren za svoje dejanje in namesto zopora mu je senat okrožnega sodišča izrekel varnostni ukrep oddaje v zavod za varstvo in zdravljenje.

Kaj se je zgodilo 29. aprila proti večeru, da so morali strokovnjaki dejanje označiti za uboj iz koristoljublja? Karel Božičnik je takrat s sekuro udaril 71-letno Vovkovo pred njeno hišo po glavi, jo nato odvel v hišo, ji z nožem prerezal vrat, potem pa jo je zvelkel v šupo in jo zametal s senom.

Božičnik je potem odnesel 15 dinarjev, tranzistor in plašino puščico. Na razpravi je morilec priznal, da je starko ubil. Šel je mimo hiše, v kateri je živela, in jo prosil za cigarete in denar. Vovkova mu je odgovorila, da nima ničesar, Božičnik pa je pograbil sekuro in jo z njo udaril... „Kar nekaj me je prijelo!“ je dejal na razpravi.

Božičnik je imel že pred tem nekaj protisocialnih izpadov. V vasi je razbijal šipe, že v osnovni šoli je učencem jemal razne stvari, veljal pa je za človeka, ki v razburjenosti hitro vzklipe.

Doma je materi večkrat grozil, da bi ji bilo treba prerezati vrat. Zlohotne besede so se žal uresničile 29. aprila ob hiši, pri kateri se mu je zahotelo cigarete in denarja...

Voz smrti

Trije Krkini delavci so tragično umrli v avtomobilski nesreči pri Novski na cesti Zagreb-Beograd. 30. septembra je Pavao Karliček z vprego zapeljal čez cesto. Takrat se je s caprijem pripeljal mimo Alojza Razdrh iz Ljubljane in se zaletel vanjo. Renault, ki ga je vozil 35-letni Robert Rutar, se je silovito zaletel v capri. Razen Rutarja sta se smrtno ponesrečila tudi Marjan Rolih iz Sentjerneje in Marjan Rajer iz Novoga mesta. Vsi trije so bili zaposleni v novomeški Krki.

NM 54-715

Marjan Brulc iz Regeče vasi je v ponedeljek prijavil miličnikom v Novem mestu, da so mu v soboto ukradli z dvorišča gostilne Hrastar v Šmihelu moped NM 54-715. Brulc je oškodovan za 2.500 dinarjev.

Vsaj škode ne bi delali

Če ne vedo, koliko ga lahko nesejo, in če so se že pobalinsko obnašali, pa vsaj škode ne bi smeli delati — Vsi pred sodnika za prekrške

Škodo so delali, razgrajali in zbudili več ljudi, ko so se 18. septembra ob 0.30 uri vračali pijani železniki fantje iz Kočevja domov v Zeljne. Miličniki so jih pred kratkim prijeli sodniku za prekrške.

Med prijavljenimi razgrajajoči so 19-letni Dušan Levstik iz Zeljn 38, 18-letni Ivan Štimac iz Zeljn 4, 24-letni Vanjo Bradač iz Rudnika 7, 20-letni Jože Lavrič iz Zeljn 68, 22-letni Dušan Benčina iz Zeljn 53, 18-letni Jure Levstik iz Zeljn 38 in 19-letni Jože Pogorelec iz Zeljn 20.

Fantje so med potjo iz Kočevja proti domu najprej na Roški cesti 41 pri Mariji Kavran razbijali po oknih in vratih ter poškodovali otroški voziček, ki je bil pred vrati. V Šalki vasi št. 100 so pri Antonu Ja-

Zaspal, ko je kradel

Šest mesecev zopora

Janez Horvat, 28 let, iz Doleklova pri Murški Soboti je bil doslej sedemkrat kaznovan zaradi tatvin, v torek pa je bil že osmič na zatožni klopi, tokrat pred sodnikom Janezom Pirantom.

Ko je na Dobo prestajal kazen, je spoznal tudi okolico Trebnjega. Junija letos je prišel na prostost in je takoj šel v Trebnje. Tam je vlomil v zaprte kletne prostore še nedograjenih stanovanjskih hiš Antona Grandovca in Franca Drnovška. Ker v kletnih prostorih ni našel nič primernega za kraj, se je v Drnovškovi kleti napil in potem zaspal v stanovanjskem delu nad kletjo. Tam so ga tudi aretirali.

Sodišče ga je spoznalo za krivega in mu je za dva poskusa kaznivega dejanja velike tatvine izrekel kazen 6 mesecev zopora. Hkrati so mu podaljšali pripor do pravnomočnosti.

V devetih mesecih 9 življenj

Z radarjem bodo laže lovili prehitre voznike

Še malo in tudi brežiška milica bo imela na voljo radarje za kontrolo hitrosti. „Z njimi nam bo delo olajšano,“ upa komandir postaje Jože Teropič, „saj do sedaj nismo mogli nikoli stoodstotno dokazati prekrška pred sodnikom. Številni niso dovolj precizni za take stvari.“

Zakaj je to pomembno? Zato, ker nesrečam največkrat botruje neprimerna hitrost. Letos je bilo do 1. oktobra na območju brežiške postaje 250 nesreč. Zahtevalo se je devet življenj. Hudo ranjenih je bilo 34, lahko ranjenih 85. V 166 primerih so zabeležili le materialno škodo.

Na pripombo, da močno ogrožajo varnost na cestah vozniki vprežnih vozil, ker brez luči vozijo v temi, je tovariš Teropič izjavil, da so kazni verjetno premajhne in da bo te stvari verjetno uredil novi zakon. Za vožnjo brez luči plača kolesar 10 dinarjev kazni, voznik vprege pa 20. Vsote so res simbolične in

doslej“ je opozoril komandir. „Novoustanovljen svet za prometno varnost, ki je zamenjal prejšnjo komisijo, je dobro zastavil delo in obnova prometnih znakov, kakor tudi nova označitev cest in ulic v mestu sta predvsem njegova zasluga. Prepričan sem, da se bodo uspešneje šele številne druge ukrepe, ki bodo privedle do povečanja vredne pobude za varnost na cestah.“

med paragrafi

prav gotovo je tudi to vzrok za neupoštevanje predpisov. Praviloma bi moral imeti vprežni voz ponoči dve luči, belo spredaj in rdečo zadaj, in to na vidnem mestu.

„Pa zapišite še to, da so Brežiče prometno urejene kot nikoli

KRONIKA NESREČ

BIČ: NERODNO ZAVIRANJE - Ljubljancan Imarli Bilati je 26. septembra popoldne pri Biču prehitel kolono vozil, ko mu je iz zagrebške smeri pripeljal naproti avto. Bilati je zavrl, njegov avto pa je vrglo v vsek, od koder se je prevrnil nazaj na cesto. Škode je bilo za 4000 dinarjev, voznik pa sploh ni imel voznega dovoljenja.

PEČICE: Z BANKINE V AVTO - 27. septembra je v gozdu Močnik na cesti Zgornja Počanca-Pešice Stanislav Planinc iz Kriz v levem nepreglednem ovinku zagledal dva avtomobila: prvemu se je umaknil, vendar je zapeljal na bankino, od koder ga je obrnilo, da je trčil v osebni avto, ki ga je naproti pripeljal Marija Corak iz Brežic. Corakova se je hudo poškodovala, na avtomobilih pa je za približno 10.000 din škoda.

RAKOVEC: GROZDJE V MOŠT - Radovan Duronja iz Bosanskega Broda 27. septembra popoldne v Rakovcu ni mogel speljati klanca, zato je ustavil, podložil kolesa in odšel v Kamanje po pomoč. Ko se je vrnil, je ravno še videl, kako je njegovo tovornjak, naložen z grozdom, začel drseti nazaj v dolino, kjer se je prevrnil, grozde pa se je raztreslo. Škode je za 20.000 dinarjev.

SKOPIČE: V NASIP - Slavko Ferenčak iz Brežic se je 28. septembra zvečer po avtomobilski cesti peljal proti Dmrovemu. Med vožnjo ga je zaneslo, da je 69 metrov peljal po bankini, potem pa je trčil v nasip. Huje sta se poškodovala voznik in sopotnica Irena Ernest iz Krškega. Odpeljali so ju v novomeško bolnišnico, škode pa je za okoli 20.000 dinarjev.

GAVGEN HRIB: EKSPLODIRALA ZRAČNICA - Novomeščan Alojz Zupančič je 30. septembra popoldne vozil avtomobil od Crnomlja proti Metliki. Pri Gavgen hribu je prehitel stoječi osebni avtomobil, v tistem trenutku pa je iz nasprotne smeri pripeljal Anton Vraničar iz Curil. Med srečanjem sta avtomobila trčila, na Vraničarjevem avtomobilu je takrat eksplodirala zračnica, avtomobil je zaneslo naprej in je obstal na bankini. Škode je za 15.000 din.

MAČKOVEC: PREHITEVAL TOVORNJAK - Turek Colak Ferhat je 30. septembra dopoldne vozil avtomobil proti Ljubljani. Pri Mačkovcu je na delu ceste z neprekinjeno belo črto prehitel tovornjak Novomeščana Staneta Lipaja. Prišlo je do oplačenja, škode pa je za 3000 din.

KRONOVO: PREHITEVANJE - Rudi Bukovec iz Trate pri Semličju je 1. oktobra vozil avtomobil proti Zatrebu. Pri Kronovu je dohitel dva fička in ju začel prehitovati, v tem pa je začel prehitovati tudi voznik drugega fička, Bukovec je zato zavrl, zapeljal na bankino, vseeno pa je avtomobil zaneslo, preuknil se je na bok, zdrsel po cesti in se prevrnil čez streho na rob ceste. Sopotnica Rozalija Gimpej iz Kašče se je laže poškodovala, škode pa je za 5000 din.

GRADAC: TRČIL V VOGAL HIŠE - Ljubljancan Radovan Jevtič je 29. septembra zvečer vozil tovornjak od Metlike proti Crnomlju. Pri Gradcu ga je zaneslo s ceste, trčil je

v vogal hiše Angele Hanžič Gradcu št. 54, nato ga je zaneslo s ceste, da je obdrsal zid poslopja, ki je v lasti javnega urada. Na Hanžičevih hišah podiri vogal in vhodna vrata. Škode na vozilu je za 5000 din, na Hanžičevih hišah pa je napravil škodo za 2000 din.

MIRNA PEČ: PODRL PEŠCA - 28. septembra popoldne je Vlado Maleševic iz Mirne peči pešča na cesti od železniške postaje proti Mirni peči po levi strani. Nenadoma je pripeljal za njim mopedist, pešca, ga zbil po tleh in odpeljal. Prej. Pešec se je laže poškodoval, pešca pa je za 2000 din škoda.

NOVO MESTO: PEŠEC NA TLEH - Ludvik Jarc iz Podgorja je 28. septembra zvečer pripeljal na cesto mimo IMV proti Gornji vasi, ko je nenadoma stekel čez cesto Ivica Radojčić iz Novoga Mesta. Motorist je pešca zadel v padcu se je Radojčić močno poškodoval, Jarc pa laže. Škode je 200 dinarjev.

METLIKA: PRED AVTO - 62-letni Franjo Dujmovič je 28. septembra popoldne na cesti bratstva v Metliki na Cesti bratstva v Metliki nenadoma stopil pred avto, katerim se je za njim pripeljal voznik ličan Jože Dolčina. Dujmovič se je hudo poškodoval obe nogi in se je po trčenju odpeljal v novomeško bolnišnico. Na avtomobilu je škoda 1000 dinarjev škoda.

GMAJNA: KOLO NA CESTI - Zarko Jakšič iz Kranja je 28. septembra dopoldne parkiral tovornjak pri Gmajni. S tovornjaka je padlo rezervno kolo, ki pa se mu je vrnilo nazaj in se s kolesom pripeljal v cesto. Prav tedaj je mimo pripeljal voznik tvojnjak, ki ga je vozil Anton Vraničar iz Rateža. Tovornjak je zabil kombi, ki ga je vozil Bogdan Milan Rupena, pa ni utegnil zavreči štati hitrosti in je trčil v tovornjak. Škode je za 4000 din.

DVA PRIDRŽANA - Crnomaljski miličniki so v ponedeljek popoldne pridržali Janeza Mladeta iz ciganskega naselja v Kamanjah, ker se je opil in potem v avtomobilu pripeljal v cesto. Hodil je od razreda do razreda, legaloval učence in zmerjal učence. Novomeški miličniki pa so pridržali Ljubljancana Dušana Oprešiča, ki se je v Novem mestu opil. Pred prihodom na ulicah in oviral promet. Oprešič je na cesti herpetično obležal na vozilu. Oba bosta sta pred sodnika za prekrške.

PET KOKOŠI IN DVE SMREKI - V ponedeljek so Francu Bilanču iz Lobetove ulice v Novem mestu ukradli pet kokoši. Jože Lukšič iz Sentjošta pa je miličnikom prijavil, da so mu neznanici v pozni noči odbležali na vozilu. Oba bosta sta pred sodnika za prekrške.

AVTOBUS IN TOVORNJAK - V ponedeljek popoldne je voznik tovornjaka Stjepan Golubič iz Zeljne prešiča vozil proti Novemu mestu. Dol. Polju pri Straži se je na cesti srečal z avtobusom, ki ga je vozil Marjan Zupančič iz Jamskega Dvora. Vozili sta se opazili, pri avtobusu je bilo za 10.000 dinarjev škoda.

Odliv sem in tja!

Jože Unetič: »Trgovina ob nujnih naložbah v obratna sredstva s svojimi močmi ne more povečevati zmogljivosti!«

V prejšnjem četrtkovem intervjuju je Janko Gregorič, predsednik zbora delovnih skupnosti ObS Novo mesto, ugotovil, da se zaradi nerazvosti in slabe založenosti naše trgovine skoraj polovica kupne moči odliva drugam, in je vprašal direktorja NOVOTEHNE iz Novega mesta Jožeta Unetiča, kaj meni o tem in kakšni so načrti trgovine, da bi pospešila svoj razvoj in zadržala kupno moč v domači občini. Jože Unetič je odgovoril:

— Ni res, da se toliko kupne moči odliva drugam, res pa je, da se del kupne moči odliva iz vseh občin in da se odliva celo iz največjih mest v Sloveniji, ki imajo najbolj razvito trgovino. Podatki o odlivanju kupne moči že vrsto let niso točni. Tistega dela ustvar-

pa upoštevamo promet, ustvarjen v naših prodajalnah v sosednjih občinah, je tega priliva skupno za okoli 45 odst. Ob stanju, v kakršnem je, trgovina ne more biti sama odgovorna za svoj razvoj brez soudeležbe ostalih družbenih dejavnikov.

— Razložite, prosim, to natančneje!

— Vsa povojna leta se je trgovina razvijala, kakor je mogla in znala, z lastnimi močmi. NOVOTEHNA ni doslej dobila nobenih kreditov za naložbe, vse, kar smo zgradili, smo z lastnimi močmi. Razen novih prodajalnih je bila potrebna tudi nova tehnična oprema, po stabilizaciji pa vlagamo ves ustvarjeni denar v obratna sredstva, saj moramo do 1975. leta z lastnimi sredstvi pokriti 75. odst. obratnih sredstev. Do tega nam manjka še pol stare milijarde, zato je vse drugo odrinjeno ob stran. Do konca avgusta so se od lani cene povišale za povprečno 27 odst., naš zaslužek je ostal fiksiran na lanske cene in vse, kar ustvarimo, komaj zadošča za to, da ob višjih cenah lahko zadržimo enake zaloge, kot smo jih imeli lani. Naložbe v trgovino pa ob njeni siceršnji siromašnosti ovira tudi nesprejemljiv obvezni 30-odst. depozit. Vse to odvrča trgovino od naložb, kljub temu pa pri NOVOTEHNI imamo svoj program razvoja. Prva naloga so naložbe v obratna sredstva, druga posodobitve obstoječih zmogljivosti, tretja — povečanje avtomobilskega servisa v Kandiji (ni potreben depozit!), četrta — izgradnja novega skladišča za butan plin, kisik in diso plin, peta — gradnja nove prodajalne v Novem mestu in šesta gradnja novih prodajalnih izven občine. Ponovno pa poudarjam, da bi pri naložbah v trgovino morali sodelovati tudi drugi.

Moje vprašanje: predsednik sveta za gospodarstvo pri občini naj odgovori, kako z združenimi močmi pomagati trgovini iz zagate!

M. JAKOPEC

jenih zaslužkov, ki ni porabljen za nakupe, ne moremo v celoti šteti za odliv, ker ga lastniki bodisi držijo doma, bodisi imajo naloženega po bankah.

— Torej menite, da odliva?

— Odliv je in tudi nam trgovcem je žal zavora tega, saj bi radi čimveč kupne moči zadržali doma. Hkrati pa je spet nemogoče zadržati vso kupno moč v domači občini. Če bi bilo tako, bi se tržišče zaprlo, (zavzeto je, da težimo za odprtim slovenskim in jugoslovanskim tržiščem) in nato tudi mi ne bi imeli priliva od drugod. Naj povem, da je v prometu NOVOTEHNE 20 odst. priliva od drugod, če

MOŽNARJE BODO ZAMENJALE RAKETE

Kako bomo odganjali točo

oblake, ki spuščajo ledene »orehe«, bodo v novomeški občini izstreljevali rakete s 30 mest — Strokovnjaki napovedujejo 70-odstotno obrambo — Za obrambni sistem bo občina plačala nad pol milijona dinarjev

Starejši se še spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

Starejši se od nekdanjih najbolj spominjajo streljanja v oblake, ko je grozila nevihta. To so trdno prepričani, da bodo z možnarji preprečili vsaj točo, če ne morejo nič proti hudi uri. S proženjem možnarjev pa so vedno povzročili več smeha in tudi nesreč kot koristi. Vendar so prav skoraj vedno zman. Možnarji počti tu in tam še danes, le da bolj v znak krajevnega slavlja.

ampak se takoj vpraša, ali res ni mogoče nič narediti, da bi bila škoda manjša.

Nemara so podatki o škodi odbornike občinske skupščine bolj prepričali kot strokovnjaki kmetijskega zavoda iz Maribora, da so soglašali s stroški za obrambni sistem proti toči v občini. Novomeška občina je ena od trinajstih, za katere je mariborski kmetijski zavod izdelal načrt obrambnega sistema in ena od petih na našem območju, ki bo pod okriljem radarja na Lisci.

Tu je treba pripomniti, da ne gre za kakšno državno skrivnost, marveč za napravo, ki odkriva oblake s točo in prenaša sporočila do strelnih mest. Če bo npr. toča grozila Senternejskemu polju, bodo tam po sporočilu z Lisce izstrelili raketo v nevarne oblake. Strelno mesto bo za vsakih 25 kv. km, tako da jih bo novomeška občina potrebovala okoli 30.

Podobno kot ob vsaki novosti so se tudi pri tej že oglasili neumni Tomaži in začeli govoriti, da bo občina spet vrgla denar skozi okno. Kaj bi radi dosegli, si lahko le mislimo, vendar pa z njimi ne bomo potegnili. Izkušnje in strokovnjaki nas prepričujejo, da neumni Tomaži tu nimajo kaj opraviti: 70 odstotkov oblakov in ledene nevarnosti novi sistem z radarjem in raketami zanesljivo razžene. Četudi bi dosegali le polovico uspehi, bi se taka naložba še vedno izplačala.

I. ZORAN

PRAZNIK UČENCEV

Svoj praznik 29. september so učenci osnovne šole »Katja Rupena« proslavili nadvse svečano. Predstavniki posameznih razredov so se udeležili pionirske konference, drugi učenci pa so odšli na pohod v okolico Novega mesta.

Pionirska konferenca je v tem času pregledala delo učencev v lanskem letu, nato pa je Damjan Slapničar iz osmega razreda seznanil delegate z nadaljnjim delom.

Franc Pirkovič-Čort, prvi komandant Gorjanskega bataljona, je na nedeljski proslavi 30-letnice te enote sprejel raport borcev, mladinskih odredov in tabornikov, ki so imeli pohod po partizanskih poteh. Tabornik Jože Možina poroča, da je 26 članov odreda gorjanskih tabornikov prehodilo blizu 60 km partizanskih poti; mladi rod se zaveda, da tudi s tem prevzema slavno dediščino, hkrati pa se uri v nalogah, ki jih od vseh nas terja splošni ljudski odpor. (Foto: I. Zoran)

NA ČAST GORJANSKEMU BATALJONU

Prha pitne vode v Orehovici

Orehovski vodovod, zgrajen za 15 vasi pod Gorjanci, so po sobotni otvoritvi prvi preizkusili gasilci: poškopili so prašno križišče v domači vasi — 0 pridobitvi je govoril Tone Jakše, predsednik KS

Visoko so se pognali vodni curki iz cevi, ki so jih orehovski gasilci minulo sobotno popoldne prvič priključili na svoj vodovod. Krst novega vodovoda, ki so ga zgradili za petnajst vasi v podgorjanskem predelu, je bil s tem opravljen. S tem so počastili 30-letnico Gorjanskega bataljona in praznik občine.

Na otvoritveni slovesnosti pri spomeniku NOB v Orehovici je predsednik krajevne skupnosti Tone Jakše poudaril, da je zamisel o vodovodu tlela v ljudeh več desetletij, uresničiti pa so jo mogli šele tedaj, ko se je za vodovod zavzela krajevna skupnost.

„Vodovod zajema petnajst vasi z 238 gospodinjstvi. Ljudje so prispevali nad 400.000 din in opravili 14.364 delovnih ur. Podjetje »Vodovod« iz Novega mesta pa je za naš vodovod dalo več kot 700.000 din.“

Tone Jakše je pripomnil, da tudi pri teh delih niso bili obvarovani težav. Glede na načrt je postalo zajetje Kamnišček preslabotno. Odločili so se za dodatno zajetje v Zaribjeku, kar pa je gradnja vodovoda izdatno podražilo.

Vodovodnih del v okolici Orehovice seveda še ni konec, kar je predsednik krajevne skupnosti posebej poudaril. Trenutno so v zagati, kako speljati vodovodne odcepe za šest vasi, ki še niso prišle na vrsto. Od prebivalstva ni možno računati na dodatne vire, saj je dosedanje obveznosti preseglo, poleg tega pa bodo imela gospodinjstva izdatke za napeljavo hišnih vodovodnih priključkov.

Hvala LABODU!

LABODOVE upokojenke smo kljub slabemu vremenu 16. septembra na izletu, ki nam ga je omogočila tovarna, obiskale Bazo 20, nato pa so odpeljale čez partizanske Črmošnjice do Semiča, kjer smo kosile, in se skozi Gradac in Metliko vrnile v Novo mesto. Zahvaljujemo se direktorju Zdravku Petanu, ki nas je spremljal na izletu, in kolektivju, ki je prispeval potreben denar!

UPOKOJENKE LABODA

Suhokrajinski drobiž

ZA TEDEN POZARNE VARNOSTI so gasilci iz žužemberške krajevske skupnosti imeli v Šmihelu zelo uspešno sektorsko vajo. V verižnem napadu so napeljali vodo 295 metrov daleč in pri tem premagali več kot 70 metrov višinske razlike. Vsa društva so se vaje udeležila s po eno desetino, razen ajdovške podružnice, ki je sodelovala z dvema.

PREHOD IN PREVOZ ČEZ KRKO POD DRAŠČO VASJO bo odslej zopet varen. V teh dneh bodo namreč obnovili dotrajan most. Na lesene pilote so že položili jeklene nosilce, na katere bodo položili še lesene mostnice, ob straneh pa bodo montirali železno ograjo. Gradnja investira žužemberška krajevna skupnost, pomagajo pa ji tudi občani.

MOSTU K DVORSKI ZAGI ne bodo gradili letos. Še ni potrjenega načrta in potrebnih soglasij. Graditi bodo lahko pričeli takoj spomladi, brž ko bo načrt z vso dokumentacijo potrjen in bo izdano gradbeno dovoljenje.

ZEMLJIŠČE ZA NOV GASILSKI DOM NA DVORU je zagotovljeno. Z delno zamenjavo in dokopom so se že sporazumeli z žužemberško zadrugo in bodo v kratkem sklenili še pisмено pogodbo. Tako bodo gasilci dobili na voljo zeleno zemljišče, na katerem bodo lahko uredili tudi prostor za vaje in veseliče. M. S.

Marljivo

Krajevno združenje zveze rezervnih vojnih starešin Birčne vasi in Uršnih sel je pred kratkim pripravilo pohod z reševanjem nalag, udeleženci pa so se pomerili še v bojem streljanju. Pred dnevi so imeli pouk o spoznavanju razstreljiv ter protipehotnih in protiklepnih min. Vajo so pripravili v sodelovanju z novomeško garnizijo JLA, ki je poskrbela za materialna sredstva ter za nazoren in učinkovit pouk. Razen tega je združenje poživilo delo mladinske organizacije v Uršnih selih, ki je prej živovarila, danes pa je ena najbolj delavnih mladinskih organizacij v novomeški občini. Jp

MINI ANKETA

Delovni ljudje v organizacijah združenega dela samostojno določajo na podlagi svojega programa za reševanje stanovanjskih potreb sredstva, ki so namenjena za stanovanjsko graditve in za družbeno pomoč. Kako o priporočilih občinske skupščine nekatera podjetja uresničujejo svoje programe za stanovanjsko gradnjo?

LABOD: „Dela s programom za stanovanjsko gradnjo so pri nas v zaključni fazi in o vsem bo odločil na seji delavski svet. Da bi rešili stanovanjsko stisko naših delavcev v naslednjih petih letih v Krškem in Novem mestu, potrebujemo okoli 8.300.000 dinarjev, od tega pa bodo morali prisloiti sami prispevati 2.500.000 dinarjev.“

NOVOTEKS: „Izdelava srednjeročnih programov za reševanje stanovanjskih potreb naših delavcev se je že pričela. Izvedli smo anketo in med stotimi anke-

Stanovanja

tiranci ugotovili ogromne potrebe, o njih pa bo razpravljala stanovanjska komisija. Ker se odpirajo novi obrati, računamo, da bodo potrebe še večje. Za sedaj smo uresničili le prvi del programa.“

KRKA, tovarna zdravil: „Zavedamo se, da moramo opraviti veliko dela, zato se bo malo zavleklo, saj potrebujemo tudi za tovarno natančne podatke o stanovanjskih razmerah vseh naših delavcev. Do 10. oktobra bomo izvedli akcijo dodatnih prošenj, že danes pa jih imamo veliko. Strokovne službe zbirajo gradivo in prizadevamo si, da se bo to pomembno delo uspešno končalo.“

NOVOLES: „Za anketo o stanovanjskih problemih smo porabili deset dni, ker je bilo veliko delavcev na dopustu, nekaj pa na bolniški. Anketa je narejena in jo obdelujejo. Že sedaj vemo, da se stanovanjskih problemov v naši tovarni otepa nekaj manj kot polovica zaposlenih. Nekateri bodo stanovanje obnovili, še več pa je tistih, ki bi radi nova stanovanja ali hiše. Menimo, da je petletni načrt prekratek in da se bo v tem času malo naredilo.“

ISKRA, Novo mesto: „Med delavci je anketo izvedel splošni sektor s pomočjo družbenopolitičnih organizacij. Rezultate ankete moramo še preveriti, obenem pa zaradi razvoja podjetja računati še na stanovanjske potrebe v prihodnosti. Iz lastnih sredstev bomo kupili nekaj stanovanj, podpiramo pa tudi gradnjo posameznikov, ker vemo, da so danes stanovanja draga, stanarina pa previsoka.“ Jp.

NI DELOVNE SILE

Gradnja vodovoda z Dvora na Jamo je v zastoji, ker v Suhi krajini primanjkuje delovne sile. To čutijo tudi večja podjetja, med njimi Iskrena obrat, ki ne more dobiti zadostnega števila delavcev in delavcev.

Novomeška kronika

PRITOŽBE NATAKARJEV — Natakarije in natakarije v Metropoli in v Kavarni na Glavnem trgu se pritožujejo nad nekaterimi gosti, ki redno pozabljajo, da časopisi in revije niso samo zanje. Kmalu zatem, ko časopis ali revija pride, tudi izgine.

BARVNI TELEVIZOR — Novotehna na Cesti komandanta Staneta je te dni dobila prvi barvni televizor. V večernih urah se pred izlozbo za krajši čas ustavi precej meščanov, ki si radi ogledajo program v barvah. Televizor stane 14.835 dinarjev, resnega kupca pa do sedaj še ni bilo.

NAVDUŠENJE V KINO DVORANI — Polna dvorana malčkov in staršev je v nedeljo jutraj navdušeno sledila vsakemu gibu risane junaka v Disneyevi risanki »Meč v skali«. Vsi si želijo podobnih kino predstav še več.

NEKAZNOVANA OBJESTNOST — V noči od sobote na nedeljo so se huligani ponovno lotili parkirnih ur, nekateri poškodovali in še enkrat dokazali svojo objestnost.

TRZNICA — Ta teden je bila trznica dobro založena, cene pa so bile naslednje: limone 15 din, solata 5 do 7 din, domači med 20 din, jabolka 4 do 7 din, paprika 5 do 8 din, kumare 3, zelje 2 do 4, čebula 6, krompir 2 do 4 din in jajca po 0,80 din.

ROJSTVA — Rodile so: Jožica Janežič iz Koštialove 14 — Dušana, Slavka Suštaršič iz Kristanove 63 — Romana, Irena Jakše iz Lobetove 17 — Manco, Fani Radež iz Prisojne poti 16 — dečka, Jožeta Muhič iz Mestnih nji 9 — Simono, in Julka Butala iz Gubčeve 1 — deklco. Jp

POGREBI — Umrli so: Jožefa Jevšek v 41. letu starosti, delavka iz Kettejevega drevoreda 46; Alojz Bertonec v 66. letu starosti, upokojenec iz Stranske vasi 39; Franc Koblar v 67. letu starosti, upokojenec iz Šmarjete; Alojzija Lipar v 31. letu starosti, laborantka iz Kotarjeve 7; Jožeta Legišča v 71. letu starosti, upokojenka iz Irče vasi 71, in Ivana Puš, gospodinja, v Brezov log 40.

UPOKOJENCI-PEVCI — Društvo upokojenecv obvešča člane pevskega zbora Društva upokojenecv, da se prično pevske vaje zbora v četrtek, 5. oktobra, ob 19.30. Vaje bodo v prostorih društva.

— Ena gospa je rekla, da ji je sin zaupal, da mora, kadar gre na veliko potrebo v kavarno na Glavnem trgu, na vse pretege žvižgati ali kašljati, da ga ne bi kakšen gost presenetil in zbil v stranišče. Sicer pa glede tega kavarna ni osamljena... Jp

O integracijah po dolgem in počez

Na rešetu lesna industrija, trgovina, rudarstvo, gostinstvo in turizem

„Vse staro je novo,“ tako komunisti razumejo napotilo komiteja ZK v Brežicah, ki vztraja pri uresničevanju že sprejetih sklepov zadnje konference, zlasti kar zadeva socialno razlikovanje, samoupravljanje, kadrovske politike in integracijske procese v občini. To pomeni, da novih sklepov ni treba sprejemati, saj bi s tem zapostavili še neizpolnjene dolžnosti.

Že nekaj tednov se sestajajo komisije ZK, razpravljajo, predlagajo, analizirajo. Komisija za družbeno-ekonomske odnose pri občinski konferenci ZK ocenjuje uresničevanje napotkov za razne oblike gospodarskega sodelovanja in združevanja. Na naslednji konferenci bo predložila dopolnitev tega programa. Tako na primer predlaga povezovalno pohištveno industrijo. Tovarna pohištva je dala pobudo za združitvev z Dekorlesom. Predložila je program, vendar je delavski svet v Dekorlesu odklonil sodelovanje. Komisija je ugotovila, da kolektiv in delavski svet nista bila v celoti in pravilno seznanjena, zato obsoja tiste vodilne, ki so delavcem pomankljivo obrazložili prednosti integracije. Dejstva, da Dekorles stagnira, ni mogoče prezreti. Komisija se tega zaveda, zato se njen zadnji sklep glasi, da je treba onemogočiti vsako izkoriščanje samouprave za osebne koristi.

Druga možnost povezave, ki jo omenja komisija za družbeno-ekonomske odnose, velja enoti Slovenija vina v Brežicah in Kmetijski zadrugi Bizeljsko. Čeravno so komunisti še marca predlagali, da bi bila vsaka od njiju temeljna organizacija združenega dela, pa se zdaj spričo njune majhnosti v komisiji nagibajo k eni močni enoti. Razprave se vrtijo tudi okoli morebitne povezave Rudnika Globoko z močno gospodarsko organizacijo, lahko

tudi skupaj z opekarino. Komisij meni, da bi morali poiskati kar na bolj smotno sodelovanje navzven. V kratkem bo na dnevnem red brežiške trgovine. Ponovno name ravajo razmisliti, če je kaj na predovla pobuda za poslovno povezavo Mokric in Čateških Toplic. Nakazana je torej vrsta rešitev, ki naj bi čimprej našle svojo potrditev v praksi.

J. T.

ZA LETA V PREGNANSTVU NEKAJ VEČ

Uk in študij za pokojnino?

Bo novi zakon dovoljeval odkup učnih let?

„Več pravic zavarovancem,“ je eden izmed predlogov občinskega sindikalnega sveta v Brežicah k osnutku zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju. Razprave po delovnih organizacijah so se vrstile od avgusta dalje, pripombe pa je zbral ObSS in jih združil v povzetku zadnje seje.

Zavarovanci zahtevajo, da bi tudi kmetom-kooperantom, ki oddajo zemljo zadrugi, omogočili odkup let. Tako bi se izenačili z drugimi. Sindikalni svet je sprejel tudi predlog, da bi vojaški rok nad 15 mesecev po novem šteli v pokojnino. V delovnih organizacijah so predlagali za zavarovalno dobo tudi učna leta

vajencev ter študij na visokih šolah. Kolikor zakon tega ne bi upošteval, naj se skrajša delovni staž na 35 let pri moških in na 30 let pri ženskah. V najslabšem primeru pa naj zakon nudi možnost, da si prizadejati odkupijo leta.

Razpravljalci v brežiški občini so za podaljšanje predčasnih starostnih upokojitev in začasnih invalidskih upokojitev. Predlagajo tudi, da bi ljudem s tega območja, ki so jih Nemci med vojno nasilno izselili v delovna taborišča, pristeli v zavarovalno dobo še 30 odstotkov časa, ki so ga preživeli v pregnanstvu. Ta predlog dopolnjujejo z zahtevo, da bi vsem tistim pregnancem, ki so od 14. leta dalje morali delati ne glede na svojo mladost, priznali tudi ta delovna leta.

V brežiški občini želijo, da bi pri odmeri pokojnine v prihodnje bolj upoštevali minulo delo. Predlagali so usklajevanje pokojnin po tisti varijanti, ki je najugodnejša za zavarovance z nizkimi nadomestili.

J. T.

PO PRIMORSKEM

V Trst, Gorico in Trento je prednedavnim vodila pot vojaške vojne invalide in koroške borce iz leta 1918. Izletniki iz brežiške občine so se ob tem spomnili priključitve Primorske k Jugoslaviji in tridesetletnice ustanovitve Slovenske proletarske brigade. Obiskali so tudi Dobrdo in se poklonili spomniku padlih Slovencev v prvi svetovni vojni. Daljši postanek so imeli še v Gorici, nato pa so se ob Soči odpeljali skozi Kobarid do njenega izvira. Kraje in dogodke, znane iz narodnoosvobodilne vojne, je udeležencem opisoval prvoborec Janez Zlindra. Udeleženci izleta se prisrčno zahvaljujejo brežiški občinski skupščini za gmotno pomoč.

V STARI HIŠI MENZA

Ko se bodo delavke dobovskega obrata Beti preselile v novo halo, se bodo otrele tudi skrbi pred zimo. V stari stavbi so peči odpovedale in so komaj še uporabne. Novih seveda za nekaj mesecev ne bodo kupovali, kajti stari hišo bodo potem preuredili v kuhinjo, menzo in skladišče.

„Bo — ne bo pod streho?“ ugrabijo v cerkljanski osnovni šoli, ko spremljajo rast novega trakta na gradbišču. Prav nič namreč ne zaupajo vremenu, vendar se kljub mračnim dnevom tlažijo, da bo sneg še malo počakal. (Foto: J. Teppey)

Nekateri že trgajo v vinogradu, drugi so komaj posušili otavo. Tako malo lepih dni je bilo to jeseni, da je srečen tisti, ki jo je spravil pod streho. Tako bo manj zaskrbljeno pričakal zimo. Posnetek je v Krškega polja. (Foto: J. Teppey)

MEDSEBOJNO ZAUPANJE PRINAŠA OBOJESTRANSKE KORISTI

Čisti računi — dobri prijatelji

Kmetom doplačilo za ribez — Bo to veljalo tudi za grozdje, mošt in vino?

Svet kooperantov in vinogradniški odbor pri krškem Agrokombinatu sta se ta mesec sestala na skupni seji. Na dnevnem redu je bilo poročilo o pridelku in prodaji črnega ribeza, ocenili pa so tudi vinsko letino 1972.

Mraz je letos močno prizadel ribezove nasade. Nekaj jih je uničila tudi toča, pa deževje prav tako. Na približno 60 hektarjih so predvideli okrog 120 ton ribeza, pridelka pa je bilo za dobro polovico manj.

Agrokombinat je odkupil od kooperantov 42.565 kg ribeza. Od tega ga je izvozil v Zahodno Nemčijo 33.469 kg, 9.066 kg pa ga je prodal domačim kupcem. Ob prevzemu ribeza so pridelovalci dobili po 7,50 din akontacije za kilogram. Po obračunu stroškov, ki jih je imela komercialna služba s prevzemom in prodajo, je svet kooperantov sklenil, naj dobi proizvajalec še 1,10 din doplačila za vsak kilogram ribeza. To pomeni, da so dobili kmetovalci za kilogram ribeza po 8,60 dinarjev.

Precejšen del razprave so na seji posvetili oceni vinskega pridelka za leto 1972. Razpravljali so o kvaliteti grozdja in organizaciji odkupa za mošt in vino. V razpravi so podarili, da je treba pospešiti zgraditev objekta za predelavo grozdja in sčasoma preiti na odkup grozdja. Ta odkup naj bi se ravnal po kvaliteti (to je po alkoholni stopnji, barvi, okusu, sladkorju in drugem).

Cene za grozdje oziroma za vinski mošt ali vino za zdaj še niso znane. Zaradi tega bi kazalo določiti primerno akontacijo, nato pa dati kmetom doplačilo, kot so to napravili pri ribezu. Tak način pa seveda zahteva več medsebojnega zaupanja. Začetek z ribezom je pokazal, da tovrstna pot ni slaba in da ni ovir za korak naprej v sodelovanju kmetov s kombinatom.

STANE NUNČIČ

MLADI NA POHODU PO STEZAH BORCEV

Mladinci in mladinke iz vseh aktivov krške občine so 1. oktobra zjutraj krenili po poteh Kostonjeviške čete. Iz Kostonjevice jih je pot vodila preko Vodenic in Pleterij v Sentjernej. Dopoldne prisotnostvali proslavi 30-letnice ustanovitve Gorjanskega bataljona.

VARNO TUDI PRED POTRESOM

Oba ameriška ponudnika, ki želita prevzeti gradnjo jedrske elektrarne v Krškem, zagotavljata varnost tudi v primeru potresa, saj je v ZDA protipotresna graditev že običajna. Jedrske elektrarne gradijo namreč tudi v Kaliforniji, kjer so potresne razmere zelo hude.

MARJAN ROŽIČ PRIDE V KRŠKO

V sredo, 11. oktobra, bo v Krškem volivna konferenca občinskega sindikalnega sveta. Prisostvovala ji bosta sekretar sveta zveze sindikatov Jugoslavije Marjan Rožič in tajnik republiškega sindikalnega sveta Jože Marolt. Dopoldne bo Marjan Rožič obiskal celulozo in podjetje SOP, popoldne pa bo imel pogovor s člani sindikalnega aktiva občine Krško.

»Dolenjski list« v vsako družino

KRŠKE NOVICE

NA KRŠKI OBČINSKI SKUPŠČINI SO zagotovili, da bo v teh dneh novomeško Cestno podjetje končno pričelo obnavljati cesto med Krškim, Dolenjo vasio in Brežicami. Po pogodbi naj bi še letos prekrili z asfaltom 2800 metrov te pomembne prometne žile, ki bo po opravljenih delih široka 6 metrov in nekoliko manj ovinkasta.

V ŠOLSKEM LETU 1972/73 BODO ZAKLJUČILI „Jugoslavanske pionirske igre“, v katerih so množično sodelovali tudi osnovnošolci iz krške občine. Zato bo program izvenšolskih otroških dejavnosti tudi tokrat prilagojen igram, svoj vrh pa bo dosegel s sodelovanjem otrok na pohodu „Po poteh hrvaško-slovenskega kmečkega upora 1573“.

PRIJATELJSTVO, SKOVANO V DNEH OBISKA „Karavane bratstva in prijateljstva“ v krški občini, se utrjuje. Pred dnevi so podpredsednik občinske skupščine Slavko

Vaška soseska Vsak nekaj za stroje

„Nič več brez žitnih in kmetijskih kombajnov, brez sejalnic, drugih strojev sezonskega namena, pravijo kooperanti v krški občini. Zamisel o strojnih kombajnov, da bi lahko ustvarili svetla kooperantov pri Agrokombinatu. Lahko bi jih imeli, pa se niso nikoli nizezrano zavzeli zanje.“

Letošnje leto je bilo še sebi kritično. Deževje je mogočilo pravočasno Pšenica na njhval je propadla. Saj Agrokombinat ni imel dovolj kombajnov, da bi lahko ustvarili svetla kooperantov pri Agrokombinatu. Nešteto zamolčanih, pritožb in grnkah očitali, češ da so najprej poželi do znanec in prijateljem.

Toda to ne vodi nikamor. Vsakoletnim težavam ob delu bodo kmetje lahko izognili, tako, da bodo ustanovili občinski vsaj nekaj strojnih kombajnov in si z njihovimi pomočmi kupili potrebne stroje. Stopoma bodo te skupnosti in bolj opremljene, kmetje bodo prihranili nešteto stroškov, spravilo žitaric in drugih pridelkov. Morda bi pred se novitvijo sli pogledat k sosedem v kraje, kjer imajo take strojne kombajne v tradiciji. Od priložnosti do dejanja je samo en korak, ki pa zahteva zagotovitev celotne soseske.

Smerdel, predsednik OK SZD, že Stih in Janez Rožič, predsednik Celuloze, obiskali občino Učice in Bajino Bašto. Med drugim so prisostvovali proslavi ob osvoboditve Titovega Učice in govarjalni o oblikah nadaljnjega delovanja.

ETKIPA IZ KRŠKEGA malem nogometu v okviru krških delavskih športnih igr, nem nastopu je premagal Krško. Med desetimi ekipami so tretje mesto uvrstili Rudnik Slovenija, četrt pa je bila lanska ekipa ekipa Celuloze.

OBČINSKA ZVEZA ZA NO KULTURO se vedno ni denarja, ki ga daje občinski svet, čun za delo športnih ekip in štev. Prav tako bi ta organ morali deliti priznanja, ki jih bodo nekateri posamezniki in društva 25-letnici ZTKS. Morda bo min v našem tedniku maknil z „mrtve točke“

V nedeljo, 1. oktobra, so v Čateških Toplicah odprli veliki zunanji bazen, ki so ga medtem očistili in prebarvali. Zavarovali so ga s trimetrsko ograjo, ki bo zadrževala nad vodno gladino topli zrak. Zimska kopalna sezona se je torej že pričela. (Foto: M. Jaranović)

NOVO V BREŽICAH

PREDSTAVNIKI mladinskih aktivov v občini so se 3. oktobra zbrali na razširjeni seji komisije za splošni ljudski odpor. Obravnavali so delo odborov za splošni ljudski odpor v krajevni skupnosti in delovnih organizacijah. Zatem so pregledali, kako poteka uresničevanje programa komisije za SLO pri Zvezi mladine.

V OKTOBRU, NOVEMBRU in DECEMBRU bo v Brežicah teklo več akcij, s katerimi se bodo spomnili mednarodnega leta knjige. Vanje sodi tudi napovedani razpis za literarne sestavke na šolah. Nekaj najboljših bodo avtorji prebrali na javnem literarnem večeru, v katerem bodo sodelovali tudi književniki. Dogodek bo verjetno sovpadel z otvoritvijo pionirskega oddelka knjižnice.

NA SREČANJE LOVCEV na Izviru pri Cerkljah so prišli številni veterani. Veseli so bili, da se jih je njihova organizacija spomnila in jim dala priznanje za dolgoletno delo v upravnem odboru ter njihovih komi-

sijah. Ob tej priložnosti so podelili 16 spominskih diplom.

V LJUDSKEM RITMU bo v kratkem zaplesala folklorna skupina brežiške mladine, ki jo bodo ustanovili na pobudo mladih. Nekoč je taka skupina že delovala, a je pozneje zamrla.

ZA ODSKODNINO ni denarja. V ožjem gradbenem okolišju Brežic bi Stanovanjsko in komunalno podjetje potrebovalo milijon starih dinarjev za nakup zemljišč od sedanjih lastnikov. Podjetje si za sedaj tega ne more privoščiti, ker nima toliko denarja. Parcele bodo odkupili postopoma, najprej tiste, ki pridejo v poštev za individualno gradnjo.

SOBOTNE CENE v zelenjavni trgovini Agrarie: cvetača 8 din, čebula 4, česen 12, stročji fižol 4, krompir 1,75, korenje 5, ohrovt 4, paprika 4,80 in 5,80, endivija 6, grozdje 6 in 8, hruške 4,5 in 5, krompir 3,60, limone 15, slive 3, banane 7,60. Jajca so bila naprodaj po 95 par in 1 din.

BREŽIŠKE VESTI

VREDNO PREMISLEKA

Možitev?

Na pot v dvoje

Kolektiva tovarne papirja Djuro Salaj in Papirkonfekcije v Krškem imata skupno komisijo, ki pripravlja predlog za tesnejšo poslovno povezavo med obema podjetjema. Mislelo integraciji ni nova. Okoli nje se vrtijo, odkar vedo za ustavne spremembe.

Sodelovanje v novi obliki lahko prinese koristi obema kolektivoma, saj se papir do končne oplemeniti šele v konfekciji, to pa prinaša pretežen del dohodkov, ki so jih do sedaj pospravili v žepu zunaj občine. Papirkonfekcija bi v primeru združitve zadržala in razvijala vse dejavnosti, tiskarstvo, kartonažo in konfekcijo papirja. Tovarna celuloze in papirja pa bi dajala prednost tistim vrstam papirja, ki jih potrebujejo predelovalci za finalne izdelke (za reklamni papir, tiskovine, papirnate vrečke, knjige itd.). Papirkonfekcija bi se v dvoje laže lotevala rekonstrukcij, ki jih bo potrebovala za nova delovna mesta.

J. T.

KRŠKI TEDNIK

Lani padlo komaj 15 medvedov

Samo lovske družine na območju občine Kočevje bi jih morale odstreliti 16, a so jih le 5 - V gojivnih loviščih jih je padlo 10

V revirjih lovskih družin in gojivnih lovišč na območju kočevske občine je bilo v preteklem lovskem letu odstreljenih 793 srn, 591 jelenov, 15 medvedov itd. Samo lovske družine, ki jih je 7, so izplačale lani za 49.573 din škode, povzročene po divjadi, za uplenjeno divjad so iztržile 240.621 din, ves dohodek lovišč lovskih družin pa je znašal 341.360 din.

Po sedanjem predlogu, o katerem bo odločala še občinska skupščina, naj bi v lovskem letu 1972/73 odstrelili v revirjih gojivnih lovišč (ROG, SNEŽNIK in ZITNA GORA) in lovskih družin (Draga, Struge, Kočevje, Predgrad, Mala

gora, Banja loka in Osilnica) 908 srn, 622 jelenov in 19 do 23 medvedov.

Lovske družine so lani prikazale, da je v njihovih loviščih 33 medvedov, letos spomladi pa le 28; gojivna lovišča lani 41 medvedov, letos spomladi pa 44. Dvomljivo je, če so te številke vsaj približno točne, saj je bilo lani in predlanskim odstreljenih skupaj v revirjih lovskih družin kar 11 medvedov manj, kot je bilo načrtovano. V minulem lovskem letu bi morale lovske družine odstreliti 10 medvedov in še 6, ki jih niso leto prej. Namesto teh 16 medvedov pa so jih odstrelili le 5! Čudno je, da lovske družine prikazujejo

zelo majhen stalež medvedov, hkrati pa so medvedje vedno bolj predrzni, vedno pogosteje napadajo ljudi in povzročajo vedno več škode na kmetijskih površinah.

Urediti bo treba tudi odstrel divjih prašičev. Pri občinski skupščini še vedno trdijo, da ni nobenega predpisa, ki bi divje prašiče ščitil; lovci pa povedo, da jim lovska organizacija v določenem letnem času ne dovoli streljati te divjadi, češ da je zaščitena oziroma v lovopustu. Na občini trdijo, da so le oni pristojni za izdajo predpisov o zaščiti prašičev, vendar doslej takega predpisa niso sprejeli.

J. P.

Na proslavi pionirskega dne 29. septembra so na osnovni šoli Kočevje na pionirski konferenci izvolili za predsednico pionirske organizacije Dubravko Žagar, za tajnico Alenko Remžgar, za blagajnika Dušana Vlašiča in za zastavonošo Romana Poklača. V kulturnem delu proslave so nastopili otroški pevski zbor, harmonikarji, plesalci, recitatorji in pevska skupina DO-RE-MI. (Foto: J. Primc)

Gospodarili zadovoljivo

Preusmerjanje RUDNIKA poteka brez večjih težav - Posodobiti zmogljivosti v TRIKONU

Ko so na zadnji seji občinske skupščine Kočevje 26. septembra razpravljali o gospodarstvu v prvem polletju, so bili s položajem zadovoljni. Nobeno podjetje namreč ni izkazalo izgube, drugi rezultati pa so bolj ali slabši predvsem zaradi nestalnih cen in predpisov.

Razveseljuje je, da poteka preusmerjanje RUDNIKA z manj težavami, kot so pričakovali. Najbolje uspehe so dosegla podjetja, ki so svoje proizvodne zmogljivosti posodobila. Menili so, da bo treba z združenimi močmi pomagati na boljše podjetju TRIKON, za kar pa bo potrebnih okoli 5 milijonov dinarjev.

Razpravljali so še o izpolnjevanju občinskega proračuna in proračuna TIS, sprejeli odlok o davku na promet z nepremičninami, odlok o oprostitvi prostornin za posebna (specialna) motorna vozila komunalnih delovnih organizacij družbenega pomena, več odlokov v zvezi s pokopališčem, sklep o odložitvi odplačevanja posojila RUDNIKU itd.

Najživejša je bila razprava o osnutku programa za asfaltiranje cest skozi naselja v obdobju od leta 1972 do 1976, ki je bil z nekaterimi dopolnili sprejet. O njem bomo podrobneje še poročali, saj nedvomno še posebno zanima vse občane.

DROBNE IZ KOČEVJA

„SLADKOR JE v pristanišču Koper,“ pišejo časopisi, kar je lepa tolažba, v nekaterih kočevskih trgovinah pa ga zmanjkuje. Zato ga je pa več v zasebnih shrambah. Občani, ki so imeli možnost in denar, so nakupili velike zaloge „za vsak slučaj“, če se bo podražil“. Za družine, ki imajo veliko otrok in sladkor s težavo sproti kupujejo, ga je ponekod zmanjkalo. Tako se nas drži še vedno špekulantska žilica in velikanska skrb za svoje ritke, kako je pa s tistimi, ki si takega načina preskrbe s sladkorjem niso mogli privoščiti, se ti špekulante na vprašajo. Revez je še vedno revež in je tega že vajen. Ne gre samo za sladkor. Podobno je tudi, ko gre za jedilno olje, pločevinke raznih mesnih izdelkov in drugo. Kje so tu meje ljudske morale naše družbe in kdo je odgovoren za nakupovalne murzilce?

tožbo“, ker bi sicer ne dolgovali na desetine in desetine milijonov kočevskim podjetjem, kakor smo brali v zadnji številki našega lista.

IZPOLNITI OBLJUBE - Goštinska in rekreacijska plat kegljišča dobro uspevata, na vse druge obljube, dane ob otvoritvi, se je pa pozabilo, kot je to že ustaljena navada v Kočevju. Nova cesta, ki so jo narejena, ni označena niti ni po mestu opozoril, kako se pride do kegljišča. Nočni avtomobilisti vozijo vseprek, po gredicah in parku, kjer je pač bliže. Registrske številke so nam znane. Parkirišče ni utrjeno in se ga večina voznikov ogiblje in parkira kar na pločniku pred vhodom v kegljišče. Čakaj so delali tako veliko parkirišče, če se sedaj nihče ne briga za red?

- Ni mi čisto razumljivo, zakaj sta dobila Rudnik in Tekstilana letošnjo Seško nagrado tudi zaradi ustvarjanja „toplih človeških odnosov“?

- Zato, seveda, ker Rudnik proizvaja premož, Tekstilana pa odeje!

MLADI KULTURNIKI

29. septembra je bil na osnovni šoli Kočevje občni zbor KUD. Mentor društva je profesor in akademski kipar Stane Jarm, za predsednico KUD pa so izvolili Edito Junc. Zbor je sprejel tudi delovni program kulturnih sekcij na šoli. Za več let na šoli dobro delajo foto-kino, literarna, dopisniška, lutkarska, likovna, pevska in recitacijska sekcija. Nekateri (foto-kino, lutkarska) so dosegli že lepe uspehe na republiških in zveznih tekmovanjih. Namen KUD na osnovni šoli je spodbujati ustvarjalno sposobnost mladih.

GASILSKA VAJA

V Kočevju v podjetju ITAS je 28. septembra „gorelo“ na več krajih. Vendar tokrat ni šlo za resno, pač pa je bila le gasilska vaja, na kateri so preizkusili hitrost in usposobljenost gasilcev ter pregledali njihovo opremo. Gasilci so morali tudi gasiti iz različnih virov vode (bazen, hidrantje). Vaje so se udeležila gasilska društva Šalka vas, Stara cerkev, Ložine in Livod ter industrijski gasilski društvi LIK in Rudnik.

Ustanavljamo TOZD

Posebno v zadnjem obdobju je po občinah veliko razprav o ustanavljanju „neznank“ TOZD (temeljnih organizacij združenega dela). Na njih ugotavljajo, da žal niso prejeli nobenih smernic „od zgoraj“, da se zato ne znajdejo pri delu in da bo potrebnih še veliko sestankov, na katerih bodo usklajali mnenja, in predavanj, na katerih bodo dobili nekakšna navodila.

TOZD pa morajo biti le nadaljevanje našega življenja, korak naprej v našem samoupravljanju!

Delavci so namreč že dolgo opozarjali, da razvoj samoupravljanja ne napreduje dovolj hitro in da življenje terja na tem področju spremembe. Največ klicev je bilo iz obratov (najpogosteje takih, ki imajo sedež podjetja izven svoje občine), češ da lahko le delajo, o vsem pa odloča „centrala“, se pravi, da so zahtevali, da bi imeli pravico odločati o ustvarjanju in delitvi dohodka (ne le dolžnost, da ga ustvarjajo), o razvoju obrata in podjetja itd.

V nekaterih združenih podjetjih je prihajalo v zadnjih letih tudi do vedno glasnejših zahtev donosnejših podjetij (oziroma obratov), da se osamosvoje, itd.

Vse te in še druge upravičene zahteve kolektivov kličejo po koraku naprej v samoupravljanju; opozarjajo, da delavci žele odločati o ustvarjanju in delitvi dohodka; to pa zahteva tudi spremembo predpisov... in to je ustanavljanje TOZD.

Seveda pa TOZD ni treba ustanoviti v vsakem podjetju. To ni kampanjsko delo, da bi ustanavljali povsod nekaj, česar ne potrebujejo! Marsikje je dosedanje podjetje lepo zaokrožena enota, ki bo dobro delala brez mnogih TOZD.

Dolžnost političnih organizacij je, da pametno, brez zaletavanj presodijo, kje so TOZD potrebne in kje ne. Seveda morajo pomagati podjetjem oziroma obratom, ki bi radi postali TOZD, pa jim „centrala“ tega ne dovoli ali jih zavira. Organizacije tudi ne bi smele siliti podjetij, naj po vsej sili ustanavljajo TOZD, če one ne čutijo te potrebe. Morda jim TOZD res niso potrebne (zaradi zapletenejših obračunov bi si nakopali le delo in stroške) ali pa se bodo pri posameznem podjetju pokazale kasneje potrebe po ustanavljanju TOZD, morda ko se bo podjetje razširilo, ko se bo združilo s sorodnim podjetjem, itd. Saj ustanavljanje TOZD ne pomeni le krepitve samoupravljanja in „ne drobitev podjetij“, ampak nasprotno: učvrstitve podjetja (ne bo več občutka „izkoriščenosti“ posameznega obrata); ker pa se s tem samoupravljalci tudi izobražujejo oziroma širijo znanje in večajo razumevanje, bodo spoznali, da je zanje koristno, če vedno tesneje poslovno sodelujejo ali se združujejo s sorodnimi podjetji ne le v občini in republiki, ampak tudi v državi in celo izven nje.

JOZE PRIMC

Panoga „promet“, ki jo predstavlja v ribniški občini le podjetje EUROTRANS, se je uvrstila v prvem polletju s 16.224.000 din celotnega dohodka na 3. mesto, med kmetijstvo ter trgovino in gostinstvo. Lani te panoge v občini sploh še ni bilo. (Foto: J. Primc)

POLLETNI OBRAČUN GOSPODARSTVA

Letos precej več celotnega dohodka

Novo delovne organizacije precej pripomogle k velikemu skoku

Letošnje prvo polletje je bilo za delovne organizacije v ribniški občini uspešno. Celotni dohodek je bil dosežen v višini 176.714.000 din in je bil za 39 odstotkov večji kot v istem obdobju lani. Večja storilnost, ustanovitev nekaterih novih podjetij pa tudi višje cene so največ prispevali k dvigu dohodka.

Največ dohodka so ustvarili v industriji, in sicer 116.442.000 din, kar je v primerjavi z lanskim prvim polletjem za 29 odstotkov več; v kmetijstvu so ustvarili 17.870.000 din (za 26,8 odstotka več), v prometu 16.224.000 din (novo podjetje), trgovini in gostinstvu 14.117.000 din (za 18 odstotkov več) in stanovanjsko komunalni dejavnosti v višini 12.061.000 din (za 20,6 odstotka več).

Iz teh podatkov lahko razberemo,

NOVA CESTA

Trasiranje gozdne ceste iz Ortneka na Marof in stari grad se je že začelo. Upamo, da se bodo dela začela vsaj spomladi, če že ne letos.

Dražji prevoz šolarjev

Prof. Kuralc k TIS - Skrb za otroke zdomcev

Izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti (TIS) Ribnica je na seji 25. septembra razpravljal o finančnih vprašanjih poslovanja. Na dnevnem redu je bil tudi predlog SAP Ljubljana o povečanju cen za prevoz šolarjev. Po tem predlogu bi morala TIS Ribnica plačevati podjetju SAP za prevoze 13.000 din več vsak mesec. Razpravljali so tudi o manjkajočem denarju za B program.

Ribniška občina sodi med tiste, kjer je razmeroma velik odstotek staršev na delu v tujini. Zato bo potrebno posvetiti večjo skrb otrokom zdomcem. Predvsem naj bi zanje organizirali podaljšano bivanje v šoli. Ta predlog je TIS že poslala v razpravo svetu za šolstvo pri občinski skupščini.

Izvršni odbor TIS je obravnaval in ugodno rešil vlogo profesorja Jožeta Kuralca za sprejem v delovno razmerje. Tako bo on vodilni poklicni uslužbenec TIS. Jože Kuralc je zdaj direktor posebne osnovne šole Ribnica.

K. O.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

NI LOKALOV - Čas bi bil, da bi odgovorni občinski in drugi možje, predvsem urbanisti, le ugotovili, da nova naselja potrebujejo tudi lokale za trgovino, obrt, gostišča in drugo. Zdej, ko načrtujejo pri starih še nove stolpiče, bi morali hkrati zagotoviti prostore vsaj za trgovske in obrtne lokale. Stanovalcem tega območja bi s tem prihranili precej hoje, hkrati pa bi razbremenili lokale v središču Ribnice, v katerih so večini že kar vrste.

REPI PRED TRGOVINAMI - „Samo še v Ribnici so vrste pred pekarni in mesarijo,“ trdijo Ribničanje, vendar ne čisto upravičeno. Kmetijska zadruga je nameravala obratovati čas v pekarni oziroma prodajalni kruha še skrajšati, kar pa ji namerava občinska skupščina z novim odlokom o obratovalnem času preprečiti.

RIBNIČA ZAOSTAJA? - Ribničanje trdijo, da lepo napredujejo kraji, kot so Loški potok, Sodražica in Dolenja vas, le Ribnica ne krene v zadnjem času nikamor naprej. Setpetajo, da imajo ti kraji „strice“ na odgovornih položajih, Ribnica pa ne in zato zaostaja. Pri tem vsaj nekateri samokritično priznavajo, da so drugi složni pri prizadevanjih za

napredek, v Ribnici se pa le kregajo „kot Cigani“, čigar glavni veljala.

NOV LOKAL - Sodobno in lep lokal ureja VINO v Loškem potoku. Preden zanj je dal na razpolago Mohar, ki bo novo gostišče vodil. Nekateri, ki so lokal že poznali, pravijo, da bo zelo lep, bo raven gostinske kulture restavracije. Zvedeli smo tudi, da bo kmalu odprt, morda še prej, bo to objavljeno. Otvoritev namreč predvidena za 1. oktobra.

- Po čem sklepaš, da so naša špektorji prehlajeni?

- Ker ne vohajo smrada v Hrovači.

Zaenkrat mora Viator še počakati!

Značilnosti metliške občinske seje: »Gospodarstvo napreduje in je bilo v prvem polletju uspešno – Sprejet predlog za uvedbo postopka za odpoklic poslanca Petra Vujčiča – Dvoboj Viator-Gorjanci še naprej«

Na seji občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti občinske skupščine Metlika, ki je bila prejšnji petek, so prisotni najprej razpravljali o realizaciji načrta gospodarskih organizacij v prvem polletju letošnjega leta. V sedmih delovnih organizacijah so v primerjavi z lanskim polletjem povečali celotni dohodek od 7 do 70 odstotkov, le v Metlika-

transu se je celoten dohodek zmanjšal za pet odstotkov. Največ dohodka je ostalo v Beti, v gostinskem turističnem podjetju „Gostur“ pa z ustvarjenim dohodkom, ki je večji od lanskega samo za dva odstotka, niso mogli pokrivati obveznosti do družbene skupnosti in osebnih dohodkov.

Odlok o davku na promet nepremičnin v občini Metlika so odborniki sprejeli, medtem ko so se za odlok o ureditvi mestnega potniškega prometa v občini Metlika zmenili, da ga prestavijo do naslednje seje. S tem se niso strinjali vsi odborniki, saj sprejemanje podjetja Viator še vedno ne bodo jemali potnike v avtobus, ker jim ne smejo zaračunati vožnje. Temeljna izobraževalna skupnost je avtobus za šolarje plačala, zato so nekateri odborniki mnenja, da bi morali vozniški Viatorja kmetom in drugim občanom, ki morajo do Metlike prepešati več kilometrov, le ustavljati. Prav tako so odborniki soglasno sprejeli predlog za uvedbo postopka za odpoklic poslanca gospodarskega zbora SRS Petra Vujčiča in za uvedbo postopka za izvolitev novega poslanca.

Nato so razpravljali o imenovanju novih ravnateljev osnovnih šol. Komisija za volitve in imenovanja je predlagala za ravnatelja osnovne šole Metlika Ivana Zeleta, za ravnateljico osnovne šole Podzemelj Julijo Kočvar in za člana sveta stanovajske enote Tineta Moleka. Predlog so odborniki soglasno sprejeli.

J. PEZELJ

ZAČASNO DRUGAM

Medtem ko trajajo preureditvena dela v poslojpu kmetijske zadruge, se je prodajalna preselila na Partizanski trg 18, poleg vinotoča, pisarne pa so deloma v mesarji, deloma v vinski kleti. Računajo, da bodo dva meseca gostovali v drugih prostorih.

NOV MLIN V METLIKI

Dolga leta je stal bivši Kočvarjev mlin na Cankarjevi cesti ob Obrhu, zadnje leto pa ga je novi lastnik Jož Vinski docela preuredil. Novi valjni mlin, ki ima najnovejšo italijansko valjčno stroje, melje najkvalitetnejšo belo moko, po želji pa tudi črno. Brez dvoma se ga bodo kmetje radi posluževali.

PET NOVIH ČLANOV

13. septembra se je sestel aktiv komunistov v črnomaljski partizanski teritorialni enoti. Obravnavali so naloge v jesensko-zimskem času, idejnopolično delo posameznikov ter njih odgovornost do nalog splošnega ljudskega odpora. Ob tej priložnosti so v svoje vrste sprejeli pet novih članov.

NAJBOLJŠI SO SIROMAŠNI

Med krajevnimi organizacijami, ki so zbirale prispevke občanov za poplavljen področja v Pomurju, se je v vsej črnomaljski občini doslej najbolj izkazal vinski predel. Krajevna organizacija Rdečega križa ima tudi oddaljene in odročne vasi, vseeno pa so se dobro odrezali. Pravo nasprotje je Semeč, kjer je veliko zaposlenih, a niso še nič poslali.

KMALU 6 STANOVANJ

Stanovanjski blok v Dragatušu je že pod streho in obrtniki v njem opravljajo končna dela. Blok bo že jeseni vseljiv, tako bo na razpolago šest učiteljskih stanovanj. Vas si je tega močno želela, kajti zadnja leta so se prosvetni delavci vozili od drugod, zato nanje v popoldanskem času ni bilo mogoče računati in to se je poznalo pri kulturno-prosvetnem in družbenopolitičnem delu.

OBVESTILO O DERATIZACIJI (zastupljanju podgan in miši) V OBČINI METLIKA

Po odloku o obvezni deratizaciji v občini METLIKA (Skupščinski Dolenjski list št. 15/72) bo Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto opravil OBVEZNO DERATIZACIJO (nastavljanje zastupljenih vab) na območju naselj METLIKA, GRADAC in SUHOR v DNEH OD 13. DO 18. OKTOBRA 1972. Točna navodila in opozorila bodo objavljena na vidnem mestu v krajih, kjer bomo opravljali deratizacijo.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO NOVO MESTO, MEJ VRTI 5, TEL. 21-424

SPREHOD PO METLIKI

NA SPORTNEM IGRISČU Pungart postavljajo novo razsvetljavo, ki bo omogočala nemoten potek nočnih športnih tekmovalj. Hkrati bodo pripravili vse potrebno za priklopčitev ozvočenja. Tako bodo gledalci med tekmi obveščeni o vsem, kar se dogaja na igrišču.

CLANI KARATE KLUBA iz Karlova so pripravili osnovati tak klub tudi v Metliki. Včlanili se bodo lahko osnovnošolci in odrasli. Po eni izmed košarkarskih tekem bodo gledalci prikazali večine kateja, da bi občinstvo navdušili za ta sport.

MLADINSKA KNJIGA IZ LJUBLJANE je pripravila turistični avtorally, udeležilo pa se ga je nad 60 voznikov. Pred tovarno BETI so imeli spretnostno vožnjo. Čeprav je

takih tekmovalj v Metliki več, je zmeraj precej domačih gledalcev.

KMETIJSKA ZADRUGA ŽE dalj časa preureja trgovino na Trgu svobode, zato je pred Belokranjskim muzejem kup gradbenega in odpadnega materiala. Muzej pa ima vseeno dovolj obiskovalcev.

5. OKTOBRA bo na Pungartu zaminitva prireditve, na katero se Metličani vneto pripravljajo. Domača košarkarska ekipa iz BETI se bo pomerila z državno reprezentanco Nigerije. Na tem srečanju bo gotovo veliko navijačev in gledalcev.

CESTA DO priljubljenega gostišča Veselica je polna jam. Preden pride človek do pijače, ga pošteno pretrese. Hvalevredno dejanje bi storil, kdor bi vzel v roke lopato in zasul vsaj največje jame.

TEMELJ ZA PRAZNIK?

Krajevni politični aktiv Vinice je 13. septembra razpravljalo o predvidenih načrtih za rast in napredek kraja ter o pripravah na krajevni praznik v oktobru. Na sestanku sta bila tudi predsednik občine inž. Martin Janžekovič in predsednik občinske konference SZDL Lojze Šterk. Razložila sta, kako daleč so zamislili in načrti glede gradnje industrijskega obrata, bencinske črpalke, vodovoda, trgovine in pošte. Kot kaže, bo za letošnji 21. oktober, praznik Vinice, položen temeljni kamen za tovarno, v letu 1973 pa bo prišlo do več gradenj, ki so objuljene dolga leta, a so načrti šele zdaj nared.

F. PAVLAKOVIČ

JUTRI DELEGATI

V petek, 6. oktobra, je v Metliki sklicana volilna konferenca sindikata. Izbrali bodo dva delegata, ki bosta metliško občino zastopala na 8. kongresu slovenskih sindikatov, obenem pa bodo razpravljali o gradivu za kongres v luči domačih razmer. Konferenca bo ob 13. uri in nadejati se je, da nespokopnost ne bo več zavirala dela.

IZOBRAŽEVANJE ŠIRIJO

V tovarni BETI je tudi letos začel pouk I. letnik srednje tekstilne šole, ki deluje kot oddelek tovrstne šole iz Kranja, obiskujejo pa ga poleg učenk domačega podjetja še delavke iz Kometa in novomeškega Laboda. V oddelku je 39 učenk in 3 učenci. Prve izpite imajo že 14. oktobra.

Dobiček - zrcalo uspeha

Če metliško gospodarstvo gledamo skozi ostanek dohodka, potem žanje laskave ocene

Samo 8 podjetij je, ki predstavljajo gospodarstvo najmanjše slovenske občine: Beti, Komet, Kmetijska zadruga, Komunalno podjetje, Metlikatrans, Mercator, Gostur, obrat tovarne Novoteks. Dela še obrat IMV Suhor, vendar zanj ni podatkov.

V teh podjetjih so letos do konca junija ustvarili za 174.023.000 din celotnega dohodka, kar kaže za 36,5 odstotka boljše uspeh, kot je bil v tem času lani. Dohodek je letos nad polovico večji, pri čemer pa imata levji delež tovarna BETI s 26.488.000 dinarji in tovarna KOMET s 7.846.000 dinarji dohodka. Sledi obrat Novoteks s 4.660.000 din, nad 2 milijona imajo dohodka še pri Metlikatransu, v zadrugi in komunalci, poslovna enota Mercatorja je ustvarila 1.429.000 din dohodka, bivši Gostur pa samo 583.000 dinarjev.

Pogodbene obveznosti metliških podjetij so letos dokaj večje, saj so znašale ob polletju 1971 samo 3.946.000 din, letos ob koncu junija pa 4.274.000 dinarjev. Amortizacija, ki je prav tako eden odločilnih pokazovalcev gospodarjenja, so Metličani letos povečali za preko 60 odst., kljub vsemu pa so lahko osebne dohodke od lanskega leta povečali v povprečju za 39 odstotkov.

Ostanek dohodka je običajno kof zrcalo gospodarskega uspeha, v katerem pa se letošnje številke kažejo v najlepši luči. Gre za 8.781.000 din več čistega, kot je bilo lani, to pa pomeni za 97 odst. boljše položaj. Pri ostanku dohodka je tudi letošnji plan ob polletju presežen za 10 odst.

In kaj ima od tako ugodnih števil tisti, ki jih ustvarja – delavec, zaposleni? Zasluzki so se v zadnjem letu povečali za skoro 40 odst., medtem ko je na novo dobilo delo blizu 200 ljudi. Letošnji plan osebnih dohodkov kaže, da do pretiravanja pri plačah v prvi polovici leta sploh ni prišlo, saj je bilo v celoti izplačanega celo 2 odstotka manj, kot so računali.

Pa vendar položaj metliških gospodarstvenikov in organizacij ni tako rožnat, kot kažejo bilančni podatki, kajti nelikvidnost se še pojavlja.

ŠIROKA RAZPRAVA

28. septembra je občinski sindikalni svet v Metliki skupno z izvršnim odborom SZDL razpravjal o osnutku statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Na sestanku so vabili tudi člane skupščine tega zavarovanja, pa tudi zdravstvene delavce.

Trikrat obrnem

»Če grem v mesto, je denarnica takoj prazna,« pravi Bucikova Tončka

Bucikova Tončka ni slavna oseba ne mlada lepota, pa vendar je zanimiva ženska, čeprav je njeno življenje vsakdanje, da bolj ne more biti. V Mihelji vasi pri Črnomlju je njen dom, ima moža in tri otroke.

»Moje delo sta njiva in gospodarstvo. Mož je v službi pri komunalni, in ker ne zasluži dovolj, da bi lahko samo s tem spodobno živeli, hodi še popoldne na siht. Na polju mi ne more dosti pomagati.«

Koš na ramah, s katerim je bila otovorjena, ko je hitela na njivo obrat fiziol, si je popravljal, in kar nerodno ji je bilo, ker sem silila vanjo z vprašanji: »Jaz res nisem zanimiva za Časopis,« mi je v svoji skromnosti dejala, razgovorila pa se je le o otrocih.

Bucikov najstarejši se v Ljubljani uči za grafičarja, mlajša dva hodita v črnomaljsko osemletko. Ker tudi fanta v Ljubljani vzdržujejo sami, pri Bucikovih vedo, kako drago je naše šolstvo.

»Ko se je pred kratkim začel pouk, sem morala globoko seči v žep. Čeprav smo knjige za mala

dva dobili tako rekoč zastoj, so me šolske potrebe čine za vsakega stale čez tisočaka. Razen tega smo morali kupiti še tolovadne copate, hlače in srajco. Čeprav vsak dinar trikrat obrnem, preden ga izdam, je denarnica naenkrat prazna, če grem v mesto.«

Tudi Bucikova mama je ena takih, pri katerih se navadno ustavlja samo ob 8. marcu: delavna, tiha in skromna. Njena edina želja je, da bi bila družina zdrava, in če bi spravili skupaj še denar za popravilo hiše, bi se ji že zdelo, da ji življenje daje preveč.

R. B.

jevne organizacije SZDL, funkcionar pri borcih in pri krajevni skupnosti. V kraju, kjer se vse niti stekajo v en konec in kjer tudi v vodstvih organizacij delajo isti ljudje, je razumljivo, da je delo organizacij enotno. Predlagajo celo, naj bi Socialistično zvezo priključili semiški organizaciji, kot so krajevno skupnost.

Kar je vaških potov, jih tako popravlja gozdni obrat na svoje stroške, ker ceste potrebuje za spravilo lesa, pomagal pa je tudi pri popravilu vodovoda in stalno skrbi za mnoga grobišča in spominska obeležja iz NOB. Čeprav neuradno, ima Gozdni obrat nad tem nekaj patronat.

Črmošnjice so čez leto zapuščen in miren kraj, da daje celo vtis malo naseljene vasi, čez zimo pa postane prav tako mravljišče. Smučarstvo je Črmošnjicam prineslo življenje, daje pa tudi upanje na še večji razcvet v prihodnosti.

Veliko pa bo treba še spremeniti, preden bo vas postala splošno znan turistični kraj, za kar ima vse po-

Ena izmed najvažnejših in stalnih nalog, ki pa nima časovne omejitve, je uresničevanje ustavnih dopolnil, medtem ko za november in december preostaneta še dve nalogi: ugotoviti, kako je z življenjskimi in delovnimi pogoji zaposlenih v domači občini in izvedba volilnih konferenc v osnovnih sindikalnih organizacijah.

Glede priprav na 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije pa so v Črnomlju na začetku poti. Volilna konferenca in obravnava kongresnega gradiva je bila določena za 3. oktober.

V tem in prihodnjem tednu vam nudimo možnost ugodnega nakupa modnih in kvalitetnih ženskih jesenskih kostimov in plaščev po izredno znižani ceni. O tem se prepričajte v prodajalni.

„Deletekstil“ ČRNOMELJ ČRNOMALJSKI DROBIR

DELA NA CESTI proti Alde-... V kratkem bo gotov tudi... V ULICI STANETA ROZMANA... DA JE PODJETJE VIATOR v Beli krajini ustanovilo svojo enoto s sedežem v Črnomlju, se pozna. Uvedenih je več lokalnih avtobusnih prog, s katerimi prevažajo zaposlene na delo, s tem pa je povečan tudi cestni promet.

Črnomaljski poročevalec

11.40 (1175) - 5. oktobra 1972

metekli četrtek je uradna delegacija žena iz Zahodne Nemčije na poti po Dolenjski in Beli krajini na venci svoje poti prišla tudi v kolektiv semiške Iskre, kjer jim je Anton Marentič, sekretar podjetja, pokazal proizvodnjo. Končno postajo pa so imele gostje v Klajnovi zidnici, ki je videla že marsikatero imenitno družbo. (Foto: R. Bačer)

Vse niti se stekajo v en konec

Črmošnjice je značilno, da jim vsakdanji utrip daje obrat Gozdnega gospodarstva, siceršnje mrtvilo pa se čez zimo vselej spremeni – Turistična bodočnost s smučarijo je odvisna samo od ceste

Kar je za Semeč tovarna Iskra, pomeni za Črmošnjice obrat Gozdnega gospodarstva. Tu je 105 zaposlenih, je edina delovna organizacija v kraju in gozdarji so tudi funkcionarji vseh vaških organizacij. Upravitelj obrata Janez Sebenik je občinski odbornik v Črnomlju. Ernest Bačer, referent, pa je sekretar osnovne organizacije ZK, predsednik kra-

JUTRI BO SKUPŠČINA

V petek, 6. oktobra, se bosta v Črnomlju sestala oba zbora občinske skupščine. Razpravljala bosta o predlogu odloka o davku na promet nepremičninami, dopolnila odlok o komunalni ureditvi in zunanjem urezu naselij, odlok o obveznem zaganjanju in odvažanju smeti in sprejela odlok o ureditvi mestnega potniškega prometa. Odbornike bo posebno zanimala tudi zadnja točka: načrt za javna dela v letu 1973 in pregled nad izvajanjem javnih del v letošnjem letu.

Kaj bo delal sindikat?

Načrt za delo občinskega sindikalnega vodstva obsega devet poglavij – Več poleta!

Predsedstvo občinskega sindikatskega sveta v Črnomlju je v prvih dneh dneva sklenilo, s čim se bo ukvarjal sindikalna organizacija. Na prvem tja do konca zime. Za septembra sprejete naloge so bile uresničevanje obveznosti do pokojniško in invalidsko zavarovanje, posebni sindikalni odbor pa je ugotavljal akcije za poplavljenice v Po-

Oktober je v načrtu obravnava vseh v okviru splošnega ljudskega zbora ter razprava o gospodarskih in kulturnih dejavnostih v prvem polletju 1972, kakor tudi zaključek delavskih športnih igric.

V tem in prihodnjem tednu vam nudimo možnost ugodnega nakupa modnih in kvalitetnih ženskih jesenskih kostimov in plaščev po izredno znižani ceni. O tem se prepričajte v prodajalni.

„Deletekstil“ ČRNOMELJ ČRNOMALJSKI DROBIR

DELA NA CESTI proti Alde-... V kratkem bo gotov tudi... V ULICI STANETA ROZMANA... DA JE PODJETJE VIATOR v Beli krajini ustanovilo svojo enoto s sedežem v Črnomlju, se pozna. Uvedenih je več lokalnih avtobusnih prog, s katerimi prevažajo zaposlene na delo, s tem pa je povečan tudi cestni promet.

Črnomaljski poročevalec

11.40 (1175) - 5. oktobra 1972

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 6. oktobra – Vera
Sobota, 7. oktobra – Dan art. JLA
Nedelja, 8. oktobra – Brigita
Ponedeljek, 9. oktobra – Abraham
Torek, 10. oktobra – Danijel
Sreda, 11. oktobra – Samo
Četrtek, 12. oktobra – Maks

KINIO

BREŽICE: 6. in 7. 10. angl. barv. film „Neznosna leta“, 8. in 9. 10. ameriški barv. film „Zarotniki“, 10. in 11. 10. ital. barv. film „Angeli brez raja“.
CRNOMELJ: 6. 10. amer. barv. film „Idealna dojlja“, 8. 10. amer. barv. film „Pozno je za heroje“, 11.

10. franc. barv. film „Katarina, do volje je ljubiti“.
METLIKA: Od 6. do 8. 10. angl.-ital. barv. film „Štirje komandosi za Norveško“, Od 9. do 10. 10. franc. barv. film „Umor v bazenu“, 11. in 12. 10. angl.-franc.-ital. barv. film „Na tebi je vrsta, da umreš“.
NOVO MESTO: Od 6. do 9. 10. amer. barv. film „Sestanek z nastavnim“, 8. 10. amer. barv. film „101 Dalmatince“, Od 10. do 12. 10. amer. barv. film „Dnevnik jezne gospodinje“.
RIBNICA: 7. in 8. 10. amer. barv. film „Dvojnik v škripcu“.
SENTJERNEJ: 7. in 8. 10. „Vohun v zelenem klobuku“.

KOSTANJEVICA: 7. 10. ameriški barvni film „Rekrut“, 8. 10. francoski barvni film „Ni rož za agenta“, SEVNICA: 7. in 8. 10. ameriški film „Ujetnik vesolja“, 11. 10. angleški film „Interludij“.

POROČNI PRSTANI! – Za lepa in moderna poročna prstana se vam spleta v Ljubljano k zlatarju v Gosposki 5 (poleg univerze). – Z izrezom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ČESTITKE

Dragemu sinu oziroma bratu Jožetu Hočevarju, ki služi vojaški rok v Beogradu, za njegovo dvajseto jesen mnogo sreče, zdravja in zadovoljstva, da bi čimprej ssekel vojaško suktnjo in se zdrav vrnil med svoje domače, želijo mama, ata, brata ter sestre z družinami.

Dragi mami Mariji Hočevar iz Jerman vrha pri Bučki za njen 61. rojstni dan mnogo sreče in veselja, posebno pa zdravja, in da bi bila še dolgo dolgo vesela med nami, želi vseh osem hčera in trije sinovi z družinami.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljube mame

MARIJE PAVLENIČ
iz Hrastja 13
pri Sentjerneju

se iskreno zahvaljujemo zdravniškemu osebju bolnišnice Novo mesto in zdravnikom zdravstvenega doma Sentjerneja, kolektivoma IMV in Elektro iz Novega mesta za podarjene vence, gospodu župniku za pogrebni obred, vsem sorodnikom in darovalcem vencev in cvetja ter vsem drugim, ki so ji kakorkoli pomagali in jo tolažili med njeno boleznijo.

Zalujoči: hčerka Mimi, sin France in Jože z družinami, sin Janez in drugo sorodstvo.

Ob boleči izgubi našega dragega, nepozabnega moža, očeta, brata, strica, starega in prastarega očeta

JANEZA ŠEGINA
iz Boršta 5
v Beli krajini

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki ste ga v dolgi bolezni obiskovali in tolažili. Iskrena zahvala vsem, ki ste nam ob očetovi smrti izrekli sožalje, darovali cvetje in vence. Zlasti smo hvaležni množičnim organizacijam ZK, SZDL, ZB, GZ in društvu upokojencev za vence in spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi godbi na pihala iz Metlike, tov. Niku Rožmanu za poslovljene besede pred hišo, kakor tudi tov. Niku Jakofčiču in Ivanu Zeletu za poslovljeni nagovor ob odprtem grobu. Prav tako se zahvaljujemo vsem sosedom in znancem, ki so v lepem številu spremlili našega očeta na zadnji poti.

Boršt, 17. septembra 1972
Zalujoči: žena Jožefa, sin Jože in pet hčera z družinami.

Za vedno nas je zapustila naša ljubljena in ljubeča dobra mama in žena

ANA PEGAM
posestnica iz Hrastja 9,
Cerklje ob Krki

Posebna hvala bolnici Brežice, vsem, ki so ji pomagali in lajšali bolečine med njeno neozdravljivo in težko boleznijo. Enako se zahvaljujemo Zdravstvenemu domu, posebno zdravniku Šinkovcu, ki jo je zdravil na domu. Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste jo obiskovali v bolnici in doma, sorodnikom in vaščanom, ki so jo spremljali na zadnji poti, ji darovali cvetje in vence ter nam izrazili sožalje. Hvala tudi gospodu župniku iz Cerkelj za obisk v bolnici in pogrebni obred, vsem za ves trud in požrtvovalnost pri ureditvi njegove zadnjega počivališča. Najina draga mama in žena pa nam ostane nepozabna.

Zalujoči: mož Franc Pegam in sinova z družinama

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, brata in sina

FRANCA BRINOVCA
iz Krškega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebna hvala tov. Kozoletu in gospodu kaplanu za poslovljene besede ter godbi, darovalcem cvetja in vsem, ki so pokojnika spremlili na zadnji poti.

Zalujoči: žena Ida, hči Idica in drugo sorodstvo

OBVESTILA

GOSTIŠČE PAVLIN, Mačkovec pod Trško goro, priredi v soboto, dne 7. oktobra, ples in v nedeljo, dne 8. oktobra, **VINSKO TRGATEV**. Ob poslušanju lepih domačih zvokov in plesov vam nudi vse specialitete na žaru, krvavice, pečnice in druge posebnosti domače kuhinje. Ob kozarčku dobrega novega in starega vina se boste gotovo dobro zabavali. Za obisk se priporočamo. Rezervacije sprejemamo osebno ali po telefonu 22-308.

AKTOVKO IZGUBLJENO, od Novega mesta do Straže, z raznimi dokumenti in štampiljki **SLAVKO SEDEVIČ, LJUBLJANA, TI-TOVA 180**, vrnite, prosim, na naslov na štampiljki proti visoki nagradi. Vsaka zloraba-uporaba štampiljke je neveljavna.

NUDIM VAM vse vrste rolet, žaluzije in platnene zavese, opravljam vsa popravila iz te stroke. Cene solidne. Naročila sprejema Bogo Radi, Zabaj vas 15, Novo mesto.

OBIŠČITE BIFE na letališču Prečna, ki je odprt vsak dan, razen ponedeljka, od 8. do 22. ure. Priporočila se Jožica Drganc.

KOTLE za žganjekuho v vseh izdelkih in velikostih izdeluje najkvalitetnejše že preko 40 let bakrokotlarstvo Viljem Kapelj, Ljubljana, Aljaževa c. 4 – Šiška.

PREKLICI

Julij Štampohar iz Gradca št. 10 preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekel o svoji teti Slavki Zupanič v gostilni Rakar in Štampohar v Gradcu. Zahvaljujem se ji, ker je odstopila od tožbe, ker sem jo poleg obrekovanja tudi fizično napadel v prisotnosti gostov v gostilni Štampohar.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 7. oktobra: 10.30 Reklame in oglasi – Po domače z ansamblom bratov Avsenik – I. del – Kmetijske nasveti – Zabavna glasba z uganko – Sole v naši občini (razmere na OŠ Sentjanž) – Za vsakogar nekaj, 12.30 Poročila – Čestitke in pozdravi naših poslušalcev, 15.00 Zaključek programa.

SREDA, 11. oktobra: 16.00 Poročila – Reklame in oglasi – Po domače z Avseniki – II. del – Zdravstveni napotki – Disco klub brez imena – Vrt in vrtičkarji – Četrte ure za pop glasbo, 18.00 Zaključek oddaje.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Nevenka Bremš iz Pavlove vasi – Uroša; Ivanka Polovič iz Klanja – dečka; Miri Rubinič iz Rud – dečka; Jagica Prišlin iz Smerovišča – deklico; Ivanka Medved iz Samobora – dečka; Sonja Kri-Posavec iz Samobora – Ivano; Verica Kranjc iz Dol, Leskova – Romana; Anica Pirč iz Cerine – Sanjo; Marija Kranjc iz Rožnega – Igorja; Viktorija Jagrič iz Pavlove vasi – Stanislava; Marjeta Crnič iz Zalok – dečka; Darinka Medvešak iz Sp. Starega grada – Karolino; Mihaela Gole iz Sevnice – Ksenjo; Štefica Geršak iz Laduča – Gorana. – Čestitamo!

UMRLI SO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Rudolf Jazbec, soc. podpiranec iz Podgorja, star 75 let; Marija Prah, gospodinja iz Vel. Malenc, stara 70 let; Ana Novosel, gospodinja iz Samobora, stara 81 let; Franc Pirč, kmet iz Zadovinka, star 49 let.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ivan Hudina je padel s kolesom in si poškodoval glavo; Janez Nikolič si je pri prometni nesreči poškodoval glavo in zlomil levo nogo; na Jožeta Bohorča so padla drva in mu poškodovala trebuh; Josipa Rvdodeliča je nekdo pretepel in mu poškodoval glavo in prani koži; Marijo Fila je ugriznil pes v levo nogo; Maks Hrušovar se je porezal po levi roki; Alojz Kiler je padel z mopedom in si poškodoval levo koleno; Sonja Zlobko je padla s kolesom in si poškodovala desno nogo; Franc Mlekuž je padel z drevesa in si poškodoval rebra; Peter Sluga je padel na dvorišču in si poškodoval rebra; Marjana Čorak si je pri prometni nesreči poškodovala levo ključnico; Stane Hribar si je na mizarskem stroju poško-

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Dominik Kren, Anton Perše, Alojz Per, Franja Pavlin, člani Krke, tovarne zdravil Novo mesto; Franc Vidmar, Ida Nahtigal in Jože Kastelic, člani Novolesa, Straža; Karlo Majetič, Brane Avbar in Jože Kolenc, člani IMV Novo mesto; Ivan Deželan, Draga Košmič, Jože Smrekar, Martin Doblehar, Mirko Ferberžar, Jože Kinčič, Avgust Kastelic, Antonija Rukše, Edita Mirtič, Jože Žagar in Ivan Zunič, člani Novoteksa, Novo mesto; Fani Deželan, upokojenka iz Zabaj vasi; Pepca Jerman, članica Pekarje, Novo mesto; Alojz Avbar, obrtnik iz Bršljina; Ivo Goršin, član Novotehne, Novo mesto; Slavka Bliznič, Jožica Pavlin in Zdenka Sobar, članice Laboda, Novo mesto; Milan Mrvar, član OMP Inštalater, Novo mesto; Anton Pavliha, član Komunalnega podjetja, Crnomelj; Bogomir Novak, upokojenec iz Crnomlja; Ljubo Rabič, član Pionirja, Novo mesto; Alojz Volf in Ivan Volf, člana Rudnika; Kanižarica; Stane Volf, Anton Husič in Anica Zupančič, člani Belta, Crnomelj; Adam Lipovec, upokojenec iz Loke; Miha Bosarac, član IMV Crnomelj; Marija Butala, Milka Strucej, članici Beti, Crnomelj; Božidara Kunič, Cvetka Fabjan, Marjeta Kos, Marija Požek, Antonija Švegelj, Lilijana Spec, Stanislav Tajčan in Marjan Balkovec, dijaki crnomeljske gimnazije; Anton Radešček, član Zita, Ljubljana.

doval prst na desni roki; Martin Pirč se je z motorjem zaletel v avto in si poškodoval glavo; Alojz Salmič si je pri nogometu poškodoval levo nogo; Ani Andrejaš je preko obeh nog peljal voz; Irena Ernst si je pri prometni nesreči poškodovala glavo in levo roko; Slavko Ferenčak si je pri prometni nesreči poškodoval hrbtnico; Ana Kvarth je padla z lestve in si poškodovala glavo; Martin Škrbina je padel z motorjem in si poškodoval levo ključnico; Janez Urek si je poškodoval z motorno žago desno nogo.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Ban iz Mačkoveca – Sama, Cirila Kraševc iz Jelš – Erika, Djemina Djigič iz Ka-

SLOVENIJALES – STILLES

tovarna stilnega pohištva in notranje opreme

SEVNICA

objavlja prosto delovno mesto

NABAVNEGA REFERENTA

POGOJ:

– srednja strokovna izobrazba lesne smeri s 4-letno prakso v nabavni službi.

Kandidati naj svoje vloge z opisom dosedanjega dela pošljejo na naslov podjetja v roku 10 dni po objavi.

ZA POSLOVODJE!

Poslovni odbor TRGOVSKEGA PODJETJA SEVNICA

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. poslovodja samopostrežbe v Sevnici, Glavni trg 24

2. poslovodja marketa v Krmelju na Dolenjskem

POGOJI:

– VKV trgovski delavec z 2-letnimi delovnimi izkušnjami

– KV trgovski delavec s 5-letnimi delovnimi izkušnjami

Prijave z dokazili sprejemamo do 15. 10. 1972. Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Podjetje ne razpolaga s stanovanji.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje
IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jekc, Tone Novšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Štampohar in Ivan Zivič.
UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Marjan Legan, Janez Pečec, Primož Prine, Jože Spilchal, Jožica Tepey, Ivan Zoran in Alfred Zupančič. – Tehnični urednik: Marjan Moškon.
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 2 dinarja – letna naročnina 79 dinarjev (za 1972: 64 din), polletna naročnina 40 din, plačljiva vnaprej – Za tuzemstvo 160 dinarjev ali v tuzemskih dolarjih oz. 30 DM (ali ustreznega druga valuta v tuzemski nasti) – Devizni račun: 521-630-1-32002-10-8-9.
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na dveh straneh 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 40 din. Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din. Za vse ostale oglase in oglase v barvi velja do predložitve št. 5 od 1. 7. 1972. – Za oglašje odgovarja Mirko Vesel.
TEKOČI RACUN Pri podružnici SDK v Novem mestu, Glavni trg 24 – Poštni predal 33 – Telefon: (600) 21-227 – Nenarodenih naročil pisov in fotografij ne vračamo – Tiska tiskarna „Ljubljana“ v Sevnici v Ljubljani.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

DIMNIKARSKEGA VAJENCA

sprejemem takoj. Oskrba v hiši in lopa vajenska nagrada. Pogoji: 6 razredov osnovne šole, poštenost in vestnost. Javite se na naslov: Ivan Rober, dimnikarstvo, Ribnica na Dol.

GOSPODINSKO POMOČNICO

k štirim odraslim osebam sprejemem. Plača po dogovoru. Erika Štandekar, Stari trg 28, Ljubljana.

SPREJMEM fizersko vajenka.

Hrana in stanovanje preskrbljena. Davorin Novak, Trebnje 18.

TAKOJ sprejem delavca za čiščenje

in mazanje avtomobilov. Pogoji: starost od 17 do 25 let. Za služek zelo dober, drugo po dogovoru. Oglasite se osebno na pisma ne odgovarjamo. Ciril Cankar, Vodnikova 99, 61000 Ljubljana.

SPREJMEM natakarico,

lahko je priučena ali začetnica. Plača velika, hrana in stanovanje preskrbljena. Nastop takoj ali po dogovoru. Gostilna Demšar, Ljubljana-Polje, Zadobrovska 9.

OSNOVNA šola Katja Rupena

v Novem mestu (Cesta herojev 3), sprejme za osemurno delo in nedoločeni čas 2 snazilki.

ZAPOSLITEV dobi takoj dekle,

ki je pridna in poštena in ima veselje do gostilne. Lahko je začetnica in s podeželja. Anica Kerin, Gruenova 10, Krško.

KUPIM

desni vzdoljni štedilnik na dve plošči in pol, dobro ohranjen. Naslov v upravi lista (2015/72).

POSEST

KUPIM nedograjeno ali do prve plošče dograjeno hišo. Plačam v devizah. Naslov v upravi lista (1999/72).

ZA več let vzamem v najem

ali kupim majhno hišo z vrtom na deželi na Dolenjskem. Naslov v upravi lista. (2000/72)

PRODAM dve gradbeni parceli

v bližini železniške postaje in ceste – 6 km od Novega mesta. Naslov v upravi lista (2022/72).

NA OBMOČJU Mirne peči,

Dobriča ali v dolini Krke kupim manjši vinograd z zidanimi ali brez (tudi starejši), sadovnjak ali del gozda. Ponudbe z opisom ter ceno pošljite na upravo Dolenjskega lista pod oznako „Zelim sonce ter mir“.

PRODAM manjši vinograd

v Semiču, primeren za vikend. Naslov v upravi lista (2027/72).

Motorna vozila

POCENI prodam motor Jawa tudi po delih. Žagar, Malenska vas 17, Mirna peč.

PRODAM nov avto Lada

in Ford taunus 12 M, letnik 1971. Ivan Jerina, Na Požeg 8, Metlika.

UGODNO PRODAM zastavo

750, letnik 65, Ivan Durjava, Skočjan 29.

PRODAM tovorni avto Mercedes

322 v odličnem stanju. Franc Svetlin, Dol. Kamence 41, Novo mesto.

PRODAM fiat 750, letnik 68.

Ivan Luzar, Gor. Suhadol 10, Brusnice.

PRODAM starejšo spalnico.

Informacije v Cankarjevi 11, Brežice. PRODAMO gasilski voz z ročno črpalko v zelo dobrem stanju.

NEDELJA, 8. OKTOBRA: 6.00 Dobro jutro! - 8.05 Radijska igra za otroke - Franc Puntar: "Ljubi" - 9.05 Koncert iz naših krajev - 10.05 Se pomnite, tovariši... - 10.25 Pesni borbe in dela - 11.00 Poročila - Turistični napotki - 11.30 Glasbeni intermezzo - 12.00 Glasbene razglednice - 12.20 Z nedeljo zvečer - 22.20 Zaznamite z nami.

PONEDELJEK, 9. OKTOBRA: 6.00 Dobro jutro! - 8.05 Radijska igra za otroke - Franc Puntar: "Ljubi" - 9.05 Koncert iz naših krajev - 10.05 Se pomnite, tovariši... - 10.25 Pesni borbe in dela - 11.00 Poročila - Turistični napotki - 11.30 Glasbeni intermezzo - 12.00 Glasbene razglednice - 12.20 Z nedeljo zvečer - 22.20 Zaznamite z nami.

8.10 Glasbena matineja - 9.20 Z velikimi zabavnimi orkestri - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Matija Kovačič: Specializirana proizvodnja sili k medsebojnemu sodelovanju - 12.40 S tujimi pihalnimi godbami - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Slovenski amaterski zbori pojo - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 "Vrtljak" - 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne - 18.15 Zabavni zvoki iz vzhodnoevropskih dežel - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Maksa Kümra - 20.00 "Ti in opera" - 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 10. OKTOBRA: - 8.10 Glasbena matineja - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Hrček: O vizorah vinske trte - 12.40 Z domačimi godci in ansambli - 13.30 Priporočajo vam... - 14.40 "Na poti s kitaro" - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 "Vrtljak" - 18.15 V terek na svidenje! - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z Viškimi fanti - 20.00 Prodajalna melodij - 20.30 Radijska igra - Andrej Hieng: "Burlaska o Grku" - 22.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 11. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Michael Ledinke: Nasveti za zboljšanje zreje telic lisaste pasme - 12.40 Od vasi do vasi - 13.30 Priporočajo vam... - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 "Vrtljak" - 17.10 Glasbena galerija - 18.15 Glasbene vinjete - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana - 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 12. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Ludvik Kosi: Načrtno širjenje medovitih rastlin - 12.40 Igrajo pihalne godbe - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 "Mladina poje" - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 "Vrtljak" - 17.10 Koncert po željah poslušalcev - 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Privška - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 22.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

CETRTEK, 5. OKTOBRA: 16.00 do 16.15 Napoved programa, poročila in turistični napotki ter sport - 16.15 do 16.30 Nove plošče RTB - 16.30 do 16.40 Aktualnost tedna - 16.40 do 17.00 Obvestila in reklame - 17.00 do 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 7. OKTOBRA: 16.00 do 16.30 Pol ure za pop glasbo - 16.30 do 16.45 Sobotno kramljanje - 16.45 do 17.10 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam ter melodija za vas - 17.10 do 17.30 Za naše najmlajše - 17.30 do 18.00 Narodnozabavne na valju 192 m - predstavljamo ansambel Avenik.

NEDELJA, 8. OKTOBRA: 10.30 Domače zanimivosti - Uvodnik: Mladi v naši občini ob obisku delegacije republiške konference v brežiški občini - Za naše kmetovalce: dipl. veterinar Janko Vizjak: Kdaj moramo osemenjevati krave - Nedeljski razgovor: Nova sezona delavske univerze Krško - Obvestila, reklame in spored kinematografov - 12.00 do 14.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 10. OKTOBRA: 16.00 do 16.51 Napoved programa in srečanje z ansambлом Alojza Gernjaka - 16.15 do 17.15 Poročila - Jugoton vam predstavlja - Novo v knjižnici - Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista - Obvestila, reklame in filmski pregled - 17.15 do 17.30 Tjedenski športni komentar - 17.30 do 18.00 Mladinska oddaja.

NEDELJA, 8. OKTOBRA
9.00 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bgd) - 9.40 Pet minut po domače (Lj) - 9.45 Kmetijski razgled: Domača krma (Lj) - 10.12 Kmetijska oddaja (Bgd) - 10.55 Mozaik (Lj) - 11.00 Otroška matineja: Vitez Vihar, Vsi vlaki sveta (Lj) - 11.50 Poročila (Lj) - 11.55 Mestece Peyton (Lj) - 12.45 TV kažipot (do 13.05) (Lj) - Nedeljsko popoldne - Poročila (Lj) - Celovečerni film (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Smeš na odskih deskah (Bgd) - 21.15 Stih in pesem (Zg) - 21.30 Športni pregled (JRT) - 22.00 Mostovi - barvni film s festivala športnih in turističnih filmov v Kranju (Lj) - 22.15 Poročila (Lj) - 22.20 Šahovski komentar (Sk)

PONEDELJEK, 9. OKTOBRA
9.05 Odrpta univerza (Bgd) - 9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Nemščina (Zg) - 10.45 Angleščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Angleščina - ponovitev (Zg) - 15.55 Nemščina - ponovitev (Zg) - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - ponovitev (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) - 17.50 Iskre v očeh - otroška barvna oddaja (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Vsi vlaki sveta - serijski film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mestece Peyton (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Četrtekovi razgledi (Lj) - 21.20 A. P. Čehov: Golobček (Lj) - 21.50 Pia in Pino Miakar: Plesni esej (Lj) - 22.30 Poročila (Lj) - 22.35 Šahovski komentar (Lj)

PETEK, 13. OKTOBRA
9.30 TV v šoli (Zg) - 11.00 Angleščina (Bgd) - 14.40 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) - 17.40 L. Suhodolčan: Klovn (Lj) - 18.25 Obzornik (Lj) - 18.40 Gospodinski pripomočki: Novosti pri sesalnikih (Lj) - 18.50 Ekonomsko izrazoslovje (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Konec šahovske olimpiade - prenos (Sk) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Reportaža (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) 20.35 Rop brez plena - celovečerni film (Lj) - 22.00 Posnetek košarske tekme s turnirja 4 prvakov (Lj) - 23.10 Poročila (Lj)

SOBOTA, 14. OKTOBRA
9.35 TV v šoli (Zg) - 17.35 Jugoslovska folklor (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 V deželi klobukov - barvni film (Lj) - 18.40 Gospod Piper - barvni film (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.45 Humoriistična oddaja (Bgd) - 19.45 Kratak film (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Nastopa Ivan Rebroff (Lj) - 21.05 Pribičnik njegove ekselence - serijski film Ljubljana 22.20 Posnetek košarske tekme s turnirja 4 prvakov (Lj) - 23.30 TV kažipot (Lj) - 23.50 Poročila (Lj)

PRIVOŠČITE SI TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo

DOLENJKA VAM JE PRIPRAVILA OZIMNICO!

- Jabolka po 2,5 do 4 dinarje
- Krompir po 1,30 dinarja

V vseh prodajalnah s prehrabnim blagom. Pohitite!

● V Novem mestu, ob Ljubljanski cesti
● pri skladišču Petrola (Bršlin)

SAMO NEKAJ DNI
otroški zabavni park »ADRIA«

Odpri od 10. do 22. ure.

Organizator: kulturno-zabavna ustanova
»Adria« Beograd

Komisija za razpis delovnih mest v upravi OBČINSKE SKUPŠČINE METLIKA

razpisuje prosto delovno mesto

REFERENTA ZA GRADBENIŠTVO IN URBANIZEM
v upravi občinske skupščine Metlika

Poleg splošnih veljajo za kandidate še naslednji pogoji:

- višja strokovna izobrazba gradbene smeri in 2 leti prakse ali srednja strokovna izobrazba gradbene smeri in 4-letna praksa;
- aktivno znanje slovenskega jezika.

Prošnje, kolkovane z 1 din, naj kandidati vložijo v roku 15 dni po objavi pri tajništvu občinske skupščine Metlika.

16.55) (Bgd) - 17.50 Gori, dol, naokoli: V žepu - barvna oddaja (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) 18.30 Kremenčkovi - serijski barvni film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Zdravo mladi (Zg) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cikcak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Večer makedonske TV: 20.30 TV drama (Lj) - 21.20 Glasbena oddaja (Lj) - 21.40 Baškarski izviri - dokumentarna oddaja (Lj) - 22.00 Balet (Lj) - 22.40 Poročila (Lj) - 22.45 Šahovski komentar (Lj)

TOREK, 10. OKTOBRA
9.35 TV v šoli (Zg) - 10.40 Ruščina (Zg) - 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.35 Ruščina - ponovitev (Zg) - 15.55 TV vrtec (Zg) - 16.10 Angleščina (Bgd) - 17.15 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.30) (Bgd) - 17.45 V. Pečjak: Umba kumba in pikasta kamela (Lj) - 18.05 Risanka (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Nastopa Lee Grant

1

100 MLINI
JE JE VAŠ ČAS?

pisn. joze splichal

tem je bila najhujša na...
ko bi to storil en sam, bi...
lahko ujel ravnotežje.
hip, ko sva se odrinila od...
prekrite z mahom, sem...
kaj naju čaka. Čoln je...
počez, bobneče je voda...
ob steno kanuja in takoj...
naju je šumeči curek mrzle...
obrnil, da je bil čoln ve...
midva tista, na katerem

smo potovali v curku...
notkino sekunde, morobiti...
preden sva spla...
kanuja, ki se je rdeč...
soncu z gredjem...
svetovnega...
kaj takega pač ne bi...
primeriti in zdaj je bilo...
rdečilo

[175] - 5. oktobra 1972

Transistor, ki sva ga nekaj prej vzela iz polivinila, je utihnil, kot bi glasbenikom odrezali roke. Ko sem ga potegnil iz vode, je iz vseh lukenj tekla voda. Odveč je zapisati, da ni več igral...

Potem sva imela razpravo o tem, katera sposobnost je pomagal, da sem v curku našel to majhno črno skrinjico. Peter je bil mnenja in je hotel celo staviti, da je transistor igral še pod vodo: s tem je hotel dokazati kvaliteto transistorja, ki je bil njegov, mje plavalno-potapljaške sposobnosti pa je hotel postaviti v okvir rutinerske postobnosti povprečnega plavalca. Sam sem imel kajpak čisto drugo razlago: svojo spretnost, transistor pa da je ugasnil, ko se je dotaknil vode. To je bil hkrati tudi dokaz, da transistor ni bil dosti vreden.

Zato pa so takrat odplovali moji copati, ki sem jih kupil v Trstu z lirami, ki sem jih spretno zakril očesu carinika. Kakšna usoda! Nekaj minut prej sem si jih sezul, ker sem hotel imeti suhe.

Odtlej sva bila brez transistorja, in zato popolnoma brez obvestil o življenju, in brez mojih copat: po lehnjaku sem moral brodirati bos in to sem izkoristil tako, da sem večkrat ostal kar v kanuju, rekoč, da me

bode. Posušila sva se pa do mlina v Velikem Globokem.

Iz mlina v mlin!

Če rečem, da sva se do mlina Veliko Globoko 20 posušila, s tem ni rečeno, da sva tja prišla suha. Tisti hip, ko sva se odločila, kje bova privezala najin kanu, se je ulilo, čeprav je zraven sijalo sonce, in v mlin sva prišla spet - mokra.

65-letna Micka Travnik živi s svojo sestro v mlinu, ki ne melje več. Po domače se reče „Pri Kramparju“: kolesa stojijo že več kot 10 let. Oče Tone je umrl leta 1941, sestra je potem še mlela, a je pozneje mlinarstvo pustila. „Sama sem bila vedno raje na soncu kot v senci,“ pove Travnikova, kar pomeni, da je raje delala na polju kot v mlinu. Na krušni peči so se sušili jurčki, ki jih Travnikova nabira vsak dan, in okrog peči je bilo prijetno toplo, ker jo je zjutraj zakurila.

Na steni je obešena velika slika in z nje nas mrko-prijazno gledajo oče z brki v sredini, stara mati v belem na levi in stari oče na desni s francjožefovski mi brki in veliko brado. Tja pogleda Travnikova, preden pove: „Nikdar nisem slišala, da bi ta mlin kdo kupil, brzkone je bil vedno naš. Jez je pa iz lahkega

kamna, kar pomnim, je tak. Nikdar ga nismo popravljali...“

Ljudje ne nosijo več žita sem, pač pa v Zagradec, kjer je valjni mlin. In, pomislite, tudi iz te hiše, kjer so nekoč drugim mleli, nosijo zdaj mlet v valjčke! Iz mlina v mlin, kdo bi si mislil!

Sicer pa ljudje raje kupijo kar kruh, ponj gredo na Krko. Travnikova pa se spomni, kako je včasih hodila v Novo mesto prasiče kupovat. Povem ji, da so sejmišče prestavili, kar jo spomni na stvari, ki se spreminjajo. „Še v naši hiši smo dobili električno, ni vrag, da je nismo dočakali, ko je pa centrala čisto blizu, v Zagradcu,“ pove za konec.

Dež je pa neusmiljen: kar naprej pada, nebo se je zaprlo. Travnikova nama prinese presto, kakršne še nisva jedla. Za pet, morda za deset pekovskih je. Kot kruh je pečena, le da je z beljakom namazana, po vrhu pa posuta s soljo.

Médtem ko cmokljava od ugodja, mi pogled uide na majhno kajžo pod mlinom, tako rekoč na vodi. Dvignjena je na betonskih stebrih. Včasih so tam imeli stope, potem pa, ko so se mlinska kolesa ustavila, je Kramparjeva prodala nekdanje stope Ljubljancu za vikend.

Vikendarji so ji prinesli transistor, vendar noče igrati. V tem smo si podobni: tudi najin ne igra, čeprav sva ga celo uro sušila na topli peči.

Tako se pogovarjamo v tišini, skozi prste nam uhajajo današnji časi in se pretakajo v nekdanje. Pod stropom brli elektrika; ob peči stoji petrolejka. Pri Kramparjevih še vedno raje likajo s starim likalnikom, čeprav imajo pri hiši tudi električnega.

Dežuje še naprej, presto sva pojedla. Poslovia se, odveževa kanu in se odločiva: če hočeva sonce, morava biti bolj vztrajna od dežja. Zato vztrajno veslava in se prepuščava toku. Greva proti mlinom v Zagradcu...

Kaj je lepota?

Slapovi, jezovi, brzice, čeri, bistra Krka. Kopenaste oblake, ki se vlečejo kot megle, je prebilo sonce. Najprej se je en sam žarek obesil na razpenjeno vodo, potem so se oblaki toliko razmaknili, da je bil ves slap v bleščavi sonca.

Prizor je pravzaprav ves čas enako neponovljiv, le da se skale, jezovi in slapovi menjajo. Povedati velja drugače: menjajo se imena redkih vasi, ki so stisnjene gori v breg, narava pa ostaja nespremenjena.

Kaj je lepota? Videti poševen stolp v Pisi ali večno mesto Rim? Ogledati si ostanke nekdanje moči, bistrosti in znanja starih Grkov? Divjo naravo Niagarskih slapov ali Pliktivčih jezer? Moderno arhitekturo velikih evropskih mest? Kitajski zid ali njihovo milijonsko uniformiranost? Turizem na Palmi de Mallorca, v Dubrovniku ali nekje v mondenih letoviščih Italije ali na peščenih plažah Francije?

Za nekatere eno, za nekatere drugo, za nekatere morebiti vse to. In še kaj drugega.

Lepota je pa tudi dolina Krke. Tisti, ki se z avtomobilom zapeljejo v petek popoldne do svojega vikenda, ki nebrano kvari okolico, bodo trdili, da je lepota njihov vikend. Za naju dva, ki sva imela le čoln, šotor, konzerve in star kruh, ki nisva bila obremenjena z drobnimi problemi, ki jih prinašajo vikendi, zasebne hišice ali kakorkoli že hočete imenovati ta skrupcala v tako čudoviti naravi, je bila dolina Krke pravljica lepota.

Transistorja nisva imela in nisva vedela ničesar drugega kot to, da sva v strugi Krke. Toda v prekrasni strugi!

(Se nadaljuje)

Joško Zupan: najljubša postaja je narava

Srečanje v Nebesih

Novomeški šolnik mi je namignil, naj bi se enkrat potrudil do Sentruperta in se malo pogovoril s slavistom Jožkom Zupanom, češ: „Zanimiv človek, pravo utelešenje pridnosti, zaklad poštenosti.“ Nisem naglas mislil, da pretrava; potem je šel on v penzijo, jaz pa sem na Sentrupert pozabil.

Na Zupana sem se spet spomnil v novomeški študijski knjižnici, ko mi je upravnik Bogo Komelj telefoniral zaradi Goliove razstave v Trebnjem. Nekaj dni kasneje sem ga srečal v Novem mestu, ko se mu je mudilo na sestanku v Ljubljano, in se enkrat v Trebnjem, ko je tekel na sejo.

Čim bolj se je zdela, da se ne bova mogla srečati, tem bolj me je imelo, da bi ga poblizje spoznal. Čakal sem in se naposled odločil za taktiko: padi predenj tam, kjer te najmanj pričakuje. To se je tudi zgodilo.

Nikoli pa mi na kraj pameti ni prišlo, da bom moral za človekom, s katerim se hočem pogovarjati in ga spoznati, celo v Nebesa. Boga-boječnež bo tukaj vzdihnil „ježešna“, jaz pa takoj izjavljam, da je kar lepo gori – na tistem griču nad Sentrupertom: pokrajina kot na dlani, zrak, mir in še zavetje v lovski koči. Za oddih res prava nebesa, ker pa je to kraj, jih pišejo z veliko začetnico.

„Tu se spočijem. Narava je sprostitelj, zaprt prostor je tesnoba.“ Je Zupan definiral v Nebesih. „Nekaj otroškega je ostalo v meni: hitro se raznežim.“

Počitek je pri Zupanu največkrat postaja, na kateri „vlak ustavi ali pa ne ustavi“. Vedno kaj dela, če ni z učenci, je v knjižnici, če ni

tam, je na potovanju, na sestanku; je že kje, kjer bo spet kaj organiziral.

Z učenci je rad. Ljubi njihovo prisrčnost, to pa ne pomeni, da jim popušča. Dober red da za odkritosrčnost in preprostost. Znanje tehta s tisočinkami grama. Petic se mu je do zdaj še najmanj zapisalo. Materinščina je najpomembnejša, pred drugimi predmeti. Ne zato, ker jo poučuje, ampak ker je sramota, če Slovenec ne zna slovenski.

Med poukom opozarja učence na pisatelja Cirila Kosmača, na njegovo preprosto izražanje „Črtica Gosensica je zgled, kaj človek doseže z opazovanjem.“ Prepričan je, da so sodobni pisci, zlasti ustvarjalci mladinske literature, premalo upoštevani v šolskih berilih. „Potem pa pride bralna značka in srečanje s pisateljem, o katerem skoraj nič ne vedo...“ Če bi njemu zaupali, bi marsikaj spremenil, dopolnil. Toda kaj, ko je dan tako kratek in dela, da se ven ne vidiš!

Dvanajsto leto je Joško Zupan v Sentrupertu, odkar je prišel sem na prvo službeno mesto. Prišel je iz Bohinjske Bele. Zaljubljen je v lirčno mehko Dolenjsko in ostal. Bo ostal? Morda, morda tudi ne. Toda: „Nikoli ne bom zatajil, da sem Gorenjec, nikoli pa me tudi ne bo sram priznati, da sem del Dolenjske.“

Na Dolenjskem so Nebesa in Joško Zupan gre čisto gor. Jaz sem šel gor zaradi njega in splečalo se je. Res je tak, ta Zupan, kot mi ga je označil novomeški šolnik: „utelešenje pridnosti, zaklad poštenosti“. Ni pretiraval.

IVAN ZORAN

PRAETORIUM LATOBICORUM v Pristavi pri Trebnjem iz časov 2., 3. in celo iz 1. stoletja po našem štetju, kot trdi za nagrobne izkapanine sodelavec ljubljanskega spomeniškega varstva Jože Oman. Arheologi budno spremljajo delo gradbenih strojev ljubljanske Cestnega podjetja, ki tod posodoblja cesto Trebnje–Stefan. Tod je namreč v rimskih časih tekla cesta v Emono. Na sliki: lepo oblikovane posode. (Foto: V. Juvanc)

ODKRITJE NA BRODU 45:

Umor, kuga, bolezen, naravna smrt?

Na Brodu pri Novem mestu so Kotarjevi izkopali človeške kosti – Bodo kdaj ugotovili, čigave so? Stegnenica in piščal burita duha

Debelo so pogledali 28. septembra na Brodu 45 pri Novem mestu: pod lopatami Kotarjevih, ki so kopali jamo za greznico, so se zabelile človeške kosti. Lepo so se videle kosti stegnenice in piščali.

O nenavadni najdbi so Kotarjevi takoj obvestili novomeško upravo javne varnosti. Strokovnjaki so ugotovili, da je bilo v zemlji zares zakopano človeško truplo. Kostni so, po prvih ocenah, ležale v prsti že več kot 100 let.

Kdo je bil zakopan v zemlji? Tega za zdaj nihče ne ve in bržkone tudi nikoli ne bo nihče ugotovil. Tako lahko samo ugibamo: je bil mrtvec umorjen, je umrl za kugo ali drugo kužno boleznijo, da so ga zakopali na tako nenavaden način?

Kotarjeva mama, ki živi v hiši že več kot 60 let, se ne spominja, da bi kdaj slišala zgodbo o morebitnem ubitem ali kužnem možu. Kajpak tudi ne ve, da bi se kaj podobnega zgodilo. Kraj je danes močno naseljen, pred začetkom gradenj pa so bili tam travniki in njive.

Kdo je neznanec, ki je na Brodu tako nenavadno sklenil

svoje življenje, bo seveda izredno težko ugotoviti.

Lahko pa si osvežimo spomin: leta 1955 so pri rigolanju v vinogradu Julije Ozebek v Broda 44 uničili tri ali štiri rimske žarne grobove. To smo izvedeli pri kustosu Dolenjskega muzeja Tonetu Knezu, ki go-

tovo največ ve o tem, kaj se skriva pod Novim mestom.

In še podatek, ki tudi ni nepomemben. Brod je zanesljivo dobil ime po tem, ker je bil tu nekoč brod čez reko Krko. To sodi kajpak že v staro zgodovino in so kosti prav gotovo novejšega izvora.

Človeška stegnenica in piščal, izkopani 28. septembra, lahko zdaj razburjajo domane. Bodo znali razvozlati domnijo? Je morda kdo, ki bi usodi človeka, od katerega so ostale le še preperle kosti? J. SPLAVČIČ

TRAGEDIJA V GOZDU?

GA MOREBITI POZNATE VINO?

V gozdu v Dolenji vasi pri Črnomlju so našli okrvavljena oblačila – ali samomor? To bo pokazala preiskava, trupla še ni

V nedeljo popoldne so na gozdni poti v gozdu v Dolenji vasi pri Črnomlju našli okrvavljena oblačila, razmetana v dolžini 150 metrov. Razen tega so strokovnjaki našli več krvavih sledov po tleh – človeka pa ni bilo nikjer.

Edine sledi skrivnostne drame, ki je bila zavita v kri, so deli obleke. Moški suknjič temnejše rjavo-vijoličaste barve se zapenja na tri gumbe, podloga suknjiča pa je vijoličasta. Rjav pulover ima tesen ovratnik, srajca iz velurja pa je rdeče barve, velikosti št. 39. Na tleh so našli tudi belo spodnjo majico z dolgimi rokavi in še eno belo spodnjo majico z naramnicami. V časopis

Delo so bile zavite sive hlače z vzdolžnimi črtami. V gozdu so našli tudi bele spodnje hlače, nizke črne čevlje št. 44 in dva para nogavic: drap in pisano rdeče. Piccadilly klub je bil temno siv.

To je vse, kar je doslej znanega o tem, kar se je dogajalo v gozdu blizu Črnomlja. Novomeška uprava javne varnosti prosi zato občane, ki bi ve-

deli karkoli o lastniku teh oblačil, da to sporoče najbližji policijski oddelku. Dosedanja preiskava kaže, da je v gozdu zgodil umor ali pa samomor.

NEDELJO ODPRAVIL

SAMOPOSTREŽBA pri
MARKET v Bršljinu

DOLENJKAJ

Lepo je res na deželi ...

Živim v mestu in podeželje poznam samo iz knjig in gramofonskih plošč. Sit hrupa, zabav, cigar, barov, elitnih plesov, razkošnih sprejemov hrepenim po deželi: po hribovskih, poraslih z vinsko trto, po pesmih veselih trgačev in žanjic, ki prepevajo iz vsega vselega srca že ob treh zjutraj, ko hite na polje, da pomorijo „vse te žlahne rožice“. Hrepenim po stari, črvi košati lipi, pod katero se zbere zvečer vaška mladež in prepeva „o stezicah, ki so včasih bile“, o vasovanju, o luni, ki se poravno skriva za oblake in sveti fantom, ki vriskajo, ko dobe rdeč nagelj. Hrepenim po rosi v travi, po kipečem mleku, po mukanju krav, po zdravem kmečkem delu, po krepki primeri, ki „dala bi zanjo cekin“. Hrepenim po

voličkih, ki vozijo polne sode sveže natrganega grozdja, po oknih, polnih nageljnove, po rdečih licih mladenc, vračajočih se s paše. Hrepenim po brezskrbnosti, po tihoti, kjer šepetajo travne bilke, pojejo črički, po čebelah, ki se polne medu zvečer vračajo z dela. Hrepenim po starem mlinu: klip-klap-klap-klap. To je življenje! Nič čudnega, če ga opeva toliko pesmi, če ga hvale toliko narodnozabavnih ansamblov...

S svojim belim princem sem prispel v vas. Ne po stezici, marveč po prašni makadamski cesti, ki ni videla cestarja že nekaj let. Krasno sončno jutro je bilo, tudi žanjice so bile na njivi, sklonjenih glav in hrbtov. Zapijte, žanjice! Niso hotele, niso pele. Hiše so me mrtvo gle-

dale, brez nageljnove na oknih, prašnih sten in sive opeke.

Po poti sta kinkala vola s polnim vozom, da sta komaj vlekla. Ob njiju je stopal starček.

„Hoj, stavec, kje so fantje, ki ob večerih pojejo pod staro košato lipo?“ Lipa nemo stoji, sumi; a fantov ni. Odšli so v Nemčijo, v Avstrijo, v Kanado. S trebuchom za kruhom. Od kamenja se ne da živeti. Pridejo o praznikih z nališpanimi ženami, za nekaj ur, dni. Nato pritisnejo na plin in cestni prah jih požre za nekaj mesecev.

In kje ste, dekleta, brhka, rdečelična? Stare ženske čakajo, da se spoje z znojem prepojeno zemljo, brhke devojke so v mestu služkinje, ob stroju, učiteljice, tajnice, frizerke, zdravnice. Izsesale

so iz zemlje sokove za solenje, nato so jo odvrle. Zemeljo, lačno rok.

Povprašam po kipečem mleku. Ni ga pri hiši. Že dolgo ne. Tudi pri drugi. Krave že dolgo ne mukajo v vasi, njihov glas je utihnil v mestu pod mesarjevo roko. Se ne zadnjega upanja, ni. Starček in stariči so vzemirjeni, ne vedo, od česa bodo živeli, ko jim poidejo moči. V mestu je resda dom onemoglih, a zastojni ti nihče ne da kroha. In blizu njega je zanjic marjeno pokopališče...

Ko sem prišel domov v „Jana“ spalnico, sem legel v usnjen naslanjač, skril poljski viskija, prižgal gramofon, razpršil po sobi razpršilo z vonjem po pokolenem, senu in se blažen zazibal v sen ob prijetnem ženskem glasu, ki je pel:

„Lepo je res na deželi, deželi, deželi...“

TONI GASPERIC

Prihodnjič: skok na Mars!

Se pomnite? 6. aprila letos smo pustili vrliga Paradižnika in njegovo Klaro v raketi, ki je s pogumnima potnikoma iz Košate lipe poletela avtomatično – nič drugam kot na dalni planet Mars! Samo »škr« je reklo in naše izvirne slikanice »MED NEBOTIČNIKI« je bilo po 29 tednih nanadoma konec. Pardon – rekli oz. zapisali smo že takrat »Konec – do nadaljnjega!« Jesen je tu in z njo vedno več časa za branje. Staro in mlado bo uživalo ob novih zapletljivih, ki jih bosta doživela naša junaka na čudnem planetu Marsu. Tam sta postala med drugim tudi izumitelja, toda – danes nič več o tem.

Prihodnji četrtak: naša nova slikanica: SKOK NA MARS. Ne zamudite!